

VADOVĖLIS

NAUJIEMS

SUAUGUSIŲJŲ

ŠVIETĖJAMS

ERASMUS+ KA2 PROJEKTAS „UGDYKIME SĖKMINGAI“ (NEWS)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PUBLIKUOTA

ISBN 978-9916-4-0680-9

2021

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

PARENGĖ IR PRISTATĖ PROJEKTO PARTNERIAI

PUČKO
OTVORENO
UČILIŠTE
ČAKOVEC

Šis darbas licencijuojamas pagal

["Creative Commons Attribution-ShareAlike4.0 International License"](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Turinys

1. Kaip naudoti šį vadovėlį?	4
Projektas „NEWS“ – „Ugdykime sėkmingai“	4
Apie ką yra šis vadovėlis?	5
2. Kaip naudoti šį vadovėlį savo mokymuose?	7
3. Kodėl kritinis mąstymas yra svarbus suaugusiųjų švietime?	9
Kas yra kritinis mąstymas?	9
Kodėl kritinis mąstymas yra toks svarbus?	13
Kodėl turėtume norėti, kad mokiniai tobulintų ir praktikuotų kritinį mąstymą?	16
Kaip mokyti kritinio mąstymo?	21
Ištekliai ir literatūra	26
4. Suaugusiųjų švietimo pagrindas – ką reiškia būti suaugusiųjų švietėju?	29
Tikslinė grupė: suaugusieji	29
Grupių dinamika	34
Pagrindinės suaugusiųjų švietėjų kompetencijos	36
Ištekliai ir literatūra	38
5. Pamokos ir mokymo kurso samprata ir struktūra – kaip aš planuoju savo pamoką?	40
Pamokos etapai	40
„NEWS“ mokymo programos kurso struktūra	41
Ištekliai ir literatūra	43
6. Įgyvendinimas ir asmenybė: kaip aš vedu pamoką?	45
Mokymo ir mokymosi metodai, naudojami „NEWS“ mokymo programoje	45
Metodas: mokymasis bendradarbiaujant	46
Metodas: darbas grupėse	47
Metodas: darbas porose	49
Metodas: vaidmenų žaidimas	52
Metodas: mokytojo pristatymas	53
Metodas: išsamus skaitymas	56
Metodas: minčių žemėlapis	57
Metodas: grupės/atvira diskusija	59
Metodas: diskusija porose	63
Metodas: smegenų šturmas	64
Metodas: analizė	66
Metodas: klausimų sistema	70
Metodas: žaidimai	73
Kaip pasirinkti geriausią metodą?	81
Ištekliai ir literatūra	84
6. Išvados ir refleksija: kaip aš užbaigiu ir reflektuoju savo pamoką?	86
Kodėl refleksija yra svarbu?	86
Įvertinimo metodai	86

Ištekliai ir šaltiniai	88
7. Geroji praktika - kaip kiti mokytojai savo veikloje įgyvendina kritinį mąstymą?	89
Geroji praktika: Bendroji metodologija.....	91
Geroji praktika: užsienio kalbų mokymas.....	108
Geroji praktika: IT ugdymas.....	122
Geroji praktika: Švietimas žiniasklaidoje.....	135

1. Kaip naudoti šį vadovėlį?

Projektas „NEWS“ – „Ugdykime sėkmingai“

Projektas „NEWS“ – „Ugdykime sėkmingai“ siekia pristatyti inovatyvius metodus, kuriais suaugusiųjų švietėjai gali skatinti kritinį mąstymą mokydami tiek įvairių disciplinų bendrai, tiek konkrečiai medijų raštingumo, IT ir užsienio kalbų. Šiuo projektu taip pat siekiama jaunų žmonių integracijos ir reintegracijos į darbo rinką, suteikiant jiems kompetentingų suaugusiųjų švietėjų kvalifikaciją.

Projekto tikslas - suteikti suaugusiųjų švietėjams galimybę teikti geresnes ir tikslingesnes paslaugas naudojantis projekte sukurtomis priemonėmis.

Siekiant šių tikslų, projekto įgyvendinimo metu bus sukurti šie rezultatai ir intelektualiniai produktai:

1. Suaugusiųjų švietimo poreikių tyrimas: kiekvienoje šalyje partnerėje buvo atlikta suaugusiųjų švietėjų (jau turinčių patirties ir būsimų) poreikių apklausa, kuria remtasi kuriant vėlesnius rezultatus.

2. Metodologija: bendroji metodologija - kritinis mąstymas: pagrindinis intelektualinis rezultatas - naujos veiksmingos metodikos ir mokymo programos paruošimas, taikant kritinio mąstymo metodus bei mokant medijų raštingumo, IT ir užsienio kalbų mokymo srityse.

3. Naujų suaugusiųjų švietėjų rengimo vadovas: šis intelektualinis produktas yra skirtas naujų suaugusiųjų švietėjų mokymui. Šiam mokymui reikalingi darbuotojai, galintys mokyti mažai patirties turinčius suaugusiųjų mokytojus įvairiais suaugusiųjų švietimo aspektais. Vadove pateikiamos gairės šiam tikslui pasiekti, daugiausia dėmesio skiriant „NEWS“ metodologijai.

Šio projekto įgyvendinimo laikotarpiu yra sukurti vertingi rezultatai, skirti mokyti:

- tuos, kurie turi įvairių žinių, kurias norėtų perduoti, bet neturi didaktinių ir metodinių žinių;
- tuos, kurie pradeda dirbti suaugusiųjų švietėjais ir nori įgyti reikiamų žinių;
- tuos, kurie domisi naujomis metodinėmis priemonėmis ir norėtų tęsti mokymąsi;
- tuos, kurie turi atnaujinti savo metodines suaugusiųjų švietimo žinias ir pritaikyti jas prie šių dienų poreikių.

Tiek mokymo programa, tiek vadovėlis buvo išbandyti, aptarti ir įvertinti projekto įgyvendinimo laikotarpiu vykusiuose mokymuose, kuriuose dalyvavo ekspertai iš visų šalių partnerių. Taigi, praktinis parengtos medžiagos pritaikomumas yra ne tik projekto partnerių siekiamybė, bet ir realiai išbandytas bei įgyvendintas rezultatas.

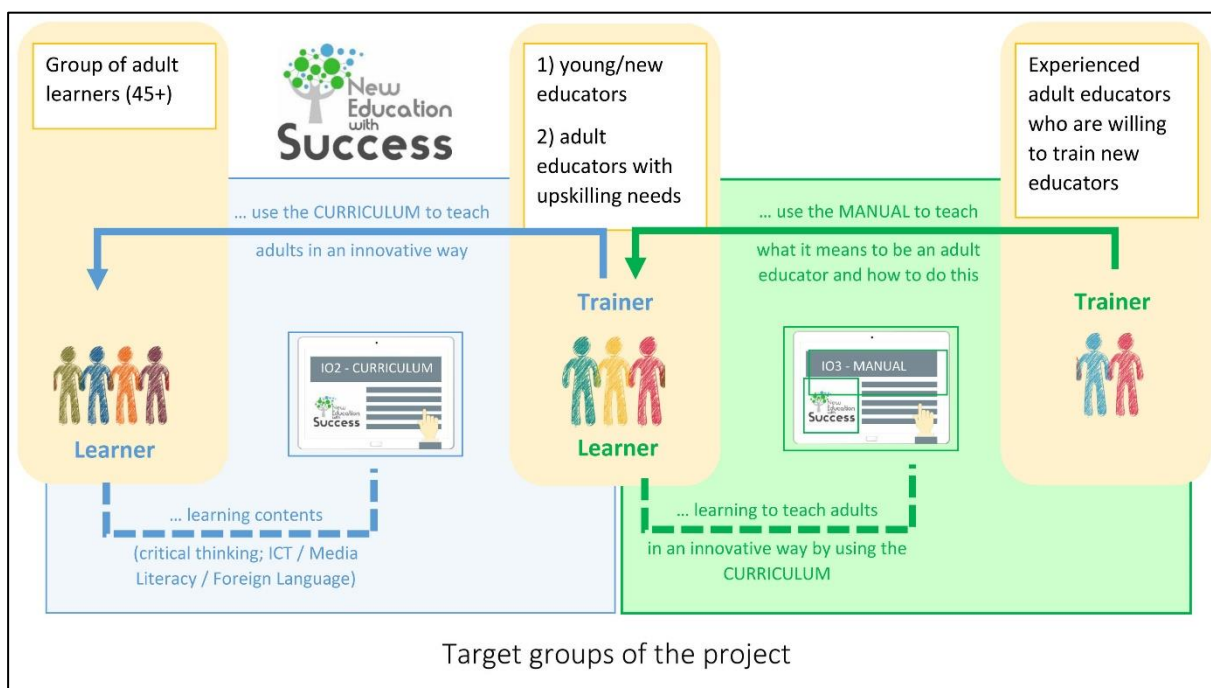

Apie ką yra šis vadovėlis?

Šis vadovėlis yra suaugusiųjų mokytojų švietimo ir mokymo pagrindas. Viena vertus, nauji suaugusiųjų švietėjai gali būti mokomi, kaip dirbti su besimokančiais suaugusiais. Kita vertus, žmonėms, kurie jau dirba suaugusiųjų švietimo srityje, galima tiesiog padėti atnaujinti ir praplėsti savo metodines žinias.

Ir mums tikrai reikia jūsų: patyrusių suaugusiųjų švietėjų, norinčių mokyti kitus, kaip naudotis „NEWS“ metodika ir mokymo programa, taip pat kartu dalintis savo praktine patirtimi ir įžvalgomis.

Prieš paaiškindami šio vadovėlio turinį, pirmiausia atidžiau apžvelkime tikslines grupes, kurioms skirta mūsų parengta medžiaga.

Jūs, patyrę suaugusiųjų švietėjai, norintys mokyti ir perkvalifikuoti kitus šios srities specialistus, esate šio vadovėlio naudotojai. Vadovėlio paskirtis yra pagrindas jums, norint organizuoti atitinkamus seminarus kaip **MOKYTOJAMS**. Vadovėlį galite naudoti mokydami, ką reiškia būti suaugusiųjų švietėju ir kaip naudojant inovatyvius būdus mokyti suaugusiuosius.

Jūsų **BESIMOKANTIEJI**, kaip paaiškinta aukščiau, gali būti žmonės, kurie nori pradėti dirbti suaugusiųjų švietimo srityje kaip mokytojai arba visi tie, kurie nori atnaujinti savo metodines žinias. Vėliau, kaip **MOKYTOJAI**, jie galės panaudoti savo naujai įgytas kompetencijas ir „NEWS“ mokymo programą dirbdami grupėse su suaugusiais **BESIMOKANČIAIS**.

Kas išsamiai išdėstyta šiame vadovėlyje? Vadovėlyje siekiama:

- supažindinti naujus suaugusiųjų mokytojus su pagrindiniais suaugusiųjų mokymo principais;
- supažindinti mokytojus su kritinio mąstymo metodu;
- supažindinti mokytojus su „NEWS“ mokymo programos naudojimu ir taikymu.

Todėl čia rasite susistemintą visa turinį ir galėsite juo remdamiesi rengti seminarus ar naudoti individualiai. Rasite pristytas šias temas:

Kodėl kritinis mąstymas yra svarbus suaugusiųjų švietime?

Kas yra kritinis mąstymas? Kodėl kritinis mąstymas yra toks svarbus? Kodėl turėtume norėti, kad besimokantieji tobulintų ir praktikuotų kritinį mąstymą? Kaip mokyti kritinio mąstymo?

Suaugusiųjų švietimo pagrindai - ką reiškia būti suaugusiųjų švietėju?

Tikslinė grupė: suaugusieji. Grupių dinamika. Pagrindinės suaugusiųjų švietimo kompetencijos.

Pamokos ir kurso samprata ir struktūra – kaip planuoti pamoką?

Pamokos etapai. „NEWS“ mokymo programos kurso struktūra.

Igyvendinimas ir asmenybė – kaip vesti pamoką?

Mokymo ir mokymosi metodai „NEWS“ parengtoje mokymo programoje. Kaip pasirinkti tinkamiausią metodą?

Išvados ir refleksija – kaip baigti ir įvertinti pamoką?

Kodėl refleksija yra svarbu? Grįžtamojo ryšio ir vertinimo metodai.

Visuose skyriuose yra pateikiama teorinė medžiaga, konkretūs pratimai ir veikla besimokantiejiems, taip pat rasite išteklių ir naudingų priemonių skyrių. Paskutinis skyrius yra kiek kitoks: jame surinkome kitų suaugusiųjų švietėjų įgyvendintus projektus, požiūrius ir idėjas:

Kaip kiti švietėjai įgyvendina kritinio mąstymo idėjas savo veikloje?

Tarptautinis gerosios praktikos rinkinys

Jei jau esate susipažinęs su „NEWS“ mokymo programa, pastebėsite, kad kai kurios antraštės ir temos yra vienodos. Tai yra natūralu: kadangi vadovas yra apie „NEWS“ projekto metu apibendrintus metodus, čia taip pat svarbios pagrindinės temos – ypač kritinio mąstymo požiūris ir jo įgyvendinimas suaugusiųjų švietime. Tik jei jūsų besimokantieji geba patys taikyti kritinį mąstymą, jie gali šias žinias metodiškai integruoti į būsimą suaugusiųjų švietėjo veiklą. Todėl nusprendėme čia įtraukti visas tas ugdymo turinio dalis (teorinę medžiagą ir

praktinę veiklą), kurios yra susijusios su kritiniu mąstymu: ką reiškia kritinis mąstymas, kaip galime iš to gauti naudos ir kaip galime jį pritaikyti kasdieniame gyvenime. Kitaip tariant, jūs mokydami naudojate pratimus ir mūsų sukurtas veiklas su savo mokiniais, kuriuos jie vėliau naudoja jau su savo mokiniais. Besimokantieji būsimi suaugusiųjų mokytojai ne tik įsitraukia į turinį, bet tuo pačiu patiria, kaip veikla gali būti įgyvendinama ir kokie kyla jausmai atliekant įvairias užduotis.

Kaip naudoti šį vadovėlį savo mokymuose?

Šiame vadovėlyje nerasite visos kurso programos. Tai veikiau sistemingas turinys, apimantis teorinę medžiagą bei praktines užduotis. Šį turinį galite sudėlioti ir įgyvendinti taip, kaip jums tinka geriausiai. Medžiagą galima naudoti nuo pradžios iki galo kaip tęstinį kursą, pavyzdžiui, siekiant suteikti jauniems mokslininkams metodinių žinių, kad jie galėtų pradėti profesinę veiklą suaugusiųjų švietimo srityje. Taip pat pateiktą medžiagą galima naudoti modulinio būdu ir integruoti į jūsų norimą kursą, pavyzdžiui, kaip tolesnio mokymo kurso apie šiuolaikinius suaugusiųjų švietimo metodus ir būdus dalį.

Galite laisvai naudoti medžiagą taip, kaip jums reikia. Darome prielaidą, kad jums, kaip patyrusiam suaugusiųjų švietėjui, nereikia aiškinti, kaip organizuoti mokymo kursą, kaip jį paruošti ir kaip dirbti su suaugusiais besimokančiais. Daugiausiai dėmesio skiriame tam, kad pristatytume ir pasiūlytume jums medžiagos, idėjų ir veiklos, su kuria galėtumėte dirbti. Taigi, kiekviename teminiame vadovėlio skyriuje rasite:

... **TEORINĘ DALĮ:** trumpai pristatome, apie ką kalbama šiame skyriuje, kokią įvadinę ir aiškinamąją medžiagą galima rasti ir kur ją galima rasti. Šią teorinę dalį galite panaudoti ruošdamiesi pamokai ir taip greitai susipažinti su tema. Kita vertus, ją taip pat galite naudoti mokymo kurso metu, kai besimokantieji nagrinėja konkretų aspektą, galbūt ruošiasi jam savarankiškai arba aptaria jį kartu.

... **PRAKTINES VEIKLAS:** čia aprašomos užduotys, tinkamos šiam skyriui. Veiklos yra suskirstytos į įvadinę, gilumines, analitines, reflesijas. Šis skirstymas, aišku, yra tik pasiūlymas - galite pritaikyti veiklas prie savo grupės mokymosi tikslų. Daugelį čia pateiktų veiklų labai panašia forma galėsite rasti mokymo programoje, bet kai kurias praktines veiklas rasite tik čia.

... **IŠTEKLIUS IR PRIEMONES** - tai papildomų straipsnių, medžiagos ir kitų naudingų priemonių rinkinys, kuris gali būti naudingas tiek jums patiems ir jūsų pasirengimui pamokai, tiek jūsų mokiniams, siekiant juos paskatinti giliau domėtis pateikta tema ir sėkmingiau įgyvendinti mokymo kursą. Literatūros sąrašė rasite medžiagos tiek anglų, tiek mūsų šalių partnerių kalbomis.

Norėdami veiksmingai ir tikslingai naudoti „NEWS“ metodus, rekomenduojame organizuoti savo kursą panašiai suskirstant savo mokymo programos modulius. Tokiu būdu besimokantieji savo ruožtu patys PATIRIA tai, ką vėliau turės pritaikyti mokydami kitus.

„NEWS“ mokymo programos moduluose laikomasi lygių metodikos, t. y. veikla įgyvendinama tarpusavyje susijusiais ir vienas po kito einančiais etapais. Šie etapai yra suskirstyti nuo mažiausiai sudėtingo, toliau seka jau sudėtingesnių mąstymo procesų reikalaujantys moduliai, visi jie grindžiami Bloomo bei Finko taksonomija, taip pat kitais ugdymo metodais.

Modulių struktūra yra tokia:

1 ŽINGSNIS: pradžia

1. Įvadinė veikla

2 ŽINGSNIS: modeliavimas

2. Veikla: įvadas (žinoti)

3 ŽINGSNIS: praktika

3. Veikla: *(suprasti)*
4. Veikla: *(pritaikyti)*
5. Veikla: *(analizuoti)*

4 ŽINGSNIS: įvertinimas ir grįžtamasis ryšys

6. Veikla: rezultatas *(įvertinti ir sukurti)*
7. Veikla: apibendrinti

Daugiau informacijos apie šiuos keturis žingsnius, veiklas, jų paskirtį ir struktūrą rasite bendrosios metodologijos skyriuje.

Dar vienas dalykas, kuriuo užbaigsime šią įžangą: iki šiol beveik nebuvo paminėtas labai esminis ir svarbus naujiems ir jau seniau dirbantiems suaugusiųjų švietėjams aspektas :mokymo ir kvalifikacijos kėlimo turinys bei pačių suaugusiųjų mokytojų patirtis. Mokytojų patirtimi remiamės dviem būdais. Pirma, tikimės, kad dėka jūsų andragoginės patirties mūsų požiūris ir idėjos bus kuo geriau panaudotos ir efektyviau pritaikytos praktiškai. Antra, tikimės, kad prie mokymo kursų prisidėsite savo turtinga patirtimi ir pasidalinsite ja su dalyviais. Ne globėjiškai ar kaip vieninteliu teisingu būdu - tai būtų labai nenaudinga, jei norime ugdyti kritinį mąstymą. Jūsų patirtis turėtų būti labiau kaip paskata, įkvėpimas, diskusijos pradžia, atvejo analizė, akiratį praplečiantis pasakojimas ar tiesiog anekdotas. Labai Jums ačiū.

Kodėl kritinis mąstymas yra svarbus suaugusiųjų švietime?

Kas yra kritinis mąstymas?

TEORINIS ĮVADAS

Kritinis mąstymas šiais laikais yra labai dažnai vartojamas terminas įvairiuose kontekstuose ir aplinkoje. Dažnai tik miglotai įsivaizduojame, ką jis reiškia. Tačiau norint kitiems perteikti, ką reiškia kritiškai mąstyti ir kaip toks mąstymas tampa kasdienio gyvenimo dalimi, būtina iš tikrųjų perprasti šią sąvoką. Taigi šis skyrius yra apie tai:

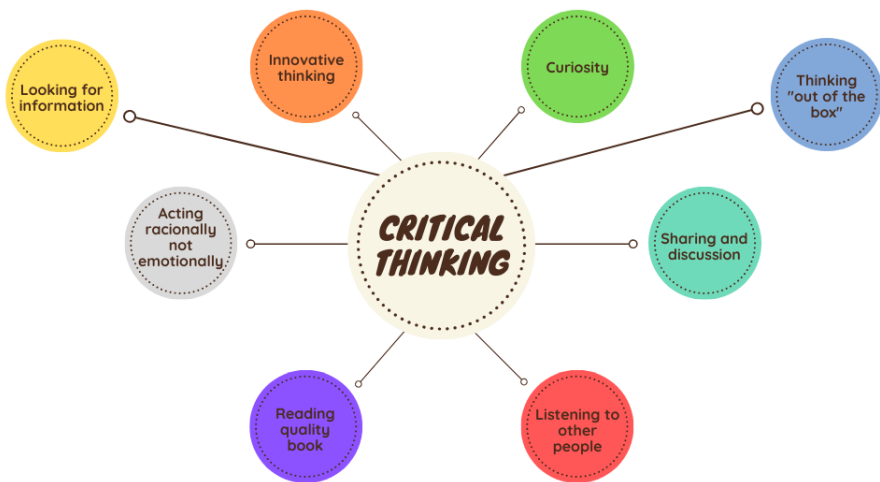
- kaip apibrėžiamas „kritinis mąstymas“?
- kaip mes suprantame sąvoką „kritinis mąstymas“?
- kokie įgūdžiai sudaro „kritinį mąstymą“?

Jei norite sužinoti daugiau, skaitykite: bendroji metodologija: kas yra kritinis mąstymas/kritinis mąstymas suaugusiųjų švietime.

VEIKLOS

KAS YRA KRITINIS MĄSTYMAS?	
Ši veikla yra įvadinė. Jos tikslas - išsiaiškinti besimokančiųjų įsitikinimus ir nuomonę apie kritinį mąstymą. Taikomas metodas - minčių žemėlapių sudarymas, šis metodas įtrauks visus dalyvius ir paskatins diskusijas bei bendradarbiavimą.	
Siūloma naudoti kaip	Įvadinė veikla
Tikslai	... identifikuoti tipiškus kritinio mąstymo bruožus ... išreikšti savo supratimą apie kritinį mąstymą ... sukurti savo kritinio mąstymo apibrėžimą
Metodai	mokytojo pristatymas, smegenų šturmas, minčių žemėlapis
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Nuomonės reiškimas, diskutavimo įgūdžiai, aktyvus klausymas
Trukmė	10 minučių
Priemonės	Balta lenta ir rašikliai

EIGA	
Pradžia	Kiekvienai kelionei, taip pat ir mokymosi kelionei, reikia žemėlapių. Šiuo atveju kartu parengsime mūsų pagrindinės sąvokos - kritinio mąstymo - minčių žemėlapi. Ar kada nors girdėjote apie minčių žemėlapius, o gal kada nors juos kūrėte?
Klausk ir motyvuok	Kokios jums kyla asociacijos galvojant apie tai kas yra kritinis mąstymas?
Instrukcijos	- Dirbdami visi kartu turėsite sukurti minčių žemėlapi. - Pagalvokite apie bet kokias asociacijas, susijusias su kritinio mąstymo sąvoka. Mokytojas užbaigs minčių žemėlapi lentoje. - Remdamiesi informacija, kurią gavote naudodami smegenų šturmo metodą, užrašykite savo kritinio mąstymo apibrėžimą.
Refleksija	Ar esate patenkintas visomis savo idėjomis? Ar galėtumėte kaip nors patobulinti minčių žemėlapi?
Išvados	Ką tik sukurtas minčių žemėlapis tai mūsų įdomios kelionės į kritinio mąstymo temą pradžia. Jis neabejotinai padės mums atrasti naujų idėjų, pasidalinti nuomonėmis ir įgyti praktinių įgūdžių!
Minčių žemėlapis gali atrodyti kaip šiame pavyzdyje, „burbulų“ arba atšakų skaičius priklausys nuo mokinių idėjų. 	
Taip pat galima naudoti: bendroji metodologija, mokytojo knyga 2.2.1	

KRITINIS MĄSTYMAS – KĄ JIS REIŠKIA REALIAME GYVENIME?

Šia veikla siekiama parodyti, ką tiksliai žinome apie kritinį mąstymą ir jo panaudojimą kasdieniame gyvenime. Ši veikla gali suteikti besimokančiajam laiko ir erdvės apmąstyti savo įgūdžius ir gebėjimus kritiškai mąstyti.

Siūloma naudoti kaip įvadinė veikla/gilinančią temą

Tikslai

- ... nustatyti esminius kritinio mąstymo bruožus
- ... suformuluoti, kaip kritinio mąstymo įgūdžiai taikomi jūsų gyvenime
- ... apmąstyti savo kritinio mąstymo įgūdžius ir gebėjimus
- ... dalintis idėjomis su kitais grupės dalyviais

Metodai mokytotojo pristatymas, diskusija grupėje, darbas poromis

Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai nuomonės reiškimas, pavyzdžių atpažinimas, refleksija

Trukmė 15 minučių

Priemonės Balta lenta ir rašiliai

EIGA

Įvadinė veikla Kritinis mąstymas gali skambėti labai abstrakčiai, tačiau tai labai praktiškas įgūdis, kuris gali labai pagerinti mūsų gyvenimą. Dabar daugiausia dėmesio skirsime kritinio mąstymo svarbai mūsų kasdieniame gyvenime.

Klausk ir motyvuok Kokios jums kyla asociacijos, kai galvojate apie kritinį mąstymą?

Instrukcija

- ▲ Poromis pamąstysime apie tipiškus kritinio mąstymo įgūdžius (1 užduotis). Išnagrinėkite lentelę, kurioje pateiktas kritinio mąstymo įgūdžių, veiklų ir savybių sąrašas, šią lentelę rasite savo santį darbo lape.
- ▲ Dirbkite poromis. Nuspręskite, kurie iš įgūdžių ir savybių yra būdingi jums. Juos pabraukite.
- ▲ Pateikite pavyzdžių, kaip jūsų sugalvoti pavyzdžiai pasireiškia kasdieniame gyvenime. Pasidalinkite savo mintimis su partneriu poroje.

To have my personal budget under control

. To know a lot and to have extensive knowledge

To be tolerant

Always know how to react quickly

An ability to give proper reasons

To be modest and to admit own mistakes

To be eloquent and witty

To think independently

An ability to evaluate obtained information

To distinguish between facts and opinions

An ability to listen attentively

To know how to drive a car.

To know how to dress appropriately for a situation or an event.

Refleksija Kokių naujų faktų sužinojote apie kritinį mąstymą kasdienėse situacijose?

Dar kartą panagrinėkite pabrauktus įgūdžius ir gebėjimus. Kokius naujus kritinio mąstymo įgūdžius ir gebėjimus dabar įrašytumėte į lentelę (2 užduotis)?

Išvados Turėjome galimybę įsitikinti, kad yra daugybė būdų, kaip kritinis mąstymas gali pasireikšti mūsų kasdieniame gyvenime. Tolesni užsiėmimai neabejotinai patvirtins, kad kritinis mąstymas yra vienas svarbiausių praktinių įgūdžių. Mums tenka priimti dešimt kartų daugiau sprendimų nei mūsų tėvams. Tai reiškia nuolatinį stresą ir jausmą, kad niekam neturime pakankamai laiko. O pasirinkimų ir sprendimų vis dar daugėja. Kritinis mąstymas tikrai gali jums padėti įveikti šias perkrovas ir stresą.

Taip pat galima naudoti:

Bendroji metodologija, mokytojo knyga 2.2.2

Kodėl kritinis mąstymas yra toks svarbus?

TEORINIS ĮVADAS

Dažnai atrodo, kad priimti dalykus ir apie juos negalvoti yra daug lengviau nei iš tikrųjų bei vertinant kritiškai apmąstyti problemą. Tačiau žmogumi, kuris priima visą jam pateikiamą informaciją apie ją negalvodamas, yra labai lengva manipuliuoti. Šiame skyriuje apžvelgsime kritinio mąstymo pridėtinę vertę.

Ką galima geriau pasiekti naudojant kritinį mąstymą?

- Ką galima (geriau) pasiekti pasitelkus kritinį mąstymą?
- Kokią įtaką kritinis mąstymas daro mūsų gyvenimo būdui?
- Kokią įtaką kritinis mąstymas daro mūsų asmenybei?

Jeigu norite sužinoti daugiau, skaitykite: bendroji metodologija: kodėl kritinis mąstymas yra toks svarbus.

VEIKLOS

KOKIA AUTORIAUS ŽINUTĖ?	
Pasitelkdami šią veiklą mokome prasmingai taikyti kritinį mąstymą analizuojant mus supančius žmones, daiktus ar situacijas.	
Siūloma naudoti kaip	Įvadinė veikla
Tikslai	... paaiškinti autoriaus požiūrį ir jo ketinimus ... praktiškai nustatyti ir išanalizuoti tipiškus karikatūros/nuotraukos/paveikslėlio bruožus ... palyginti savo atsakymus su kitų grupės narių atsakymais
Metodai	klausimų, vertinimo ir tikrinimo sistema
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	sprendimo formulavimas, sąsajų ieškojimas, pliusų ir minusų aprašymas, vertinimas
Trukmė	20 minučių
Priemonės	Karikatūros, nuotraukos, paveikslėliai
EIGA	
Įvadinė veikla	Mes nekreipiame daug dėmesio į visus regimuosius stimulus, su kuriais susiduriame kiekvieną dieną. Tačiau dabar pabandykime gerai apgalvoti prieš mus esantį paveikslą. (Kiekvienas mokinys turi jam skirtą paveikslėlį arba visi naudojami ekrane esančiu paveikslėliu. Paveikslėlis yra parinktas sąmoningai - jis

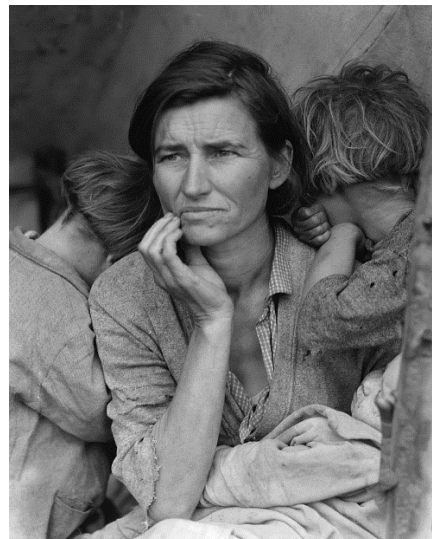

	provokuoja ir kelia tam tikras emocijas į jį žiūrintiems). Ką matote karikatūroje/paveikslėlyje/nuotraukoje? Kokia veikla ar įvykis ten vyksta? Mokymų vadovas su mokiniais diskutuoja apie problemą nedarydamas jokių išvadų, tiesiog siekdamas sužadinti jų patirtį, atmintį ir susidomėjimą.
Klausk ir motyvuok	Ką įsivaizduojate išgirdę žodį „skurdas“? Iš kur mes žinome, kad šis žmogus gyvena skurdžiai? Kokios tokios padėties priežastys?
Instrukcijos	➤ Mokytojas įsitikina, kad mokinys atkreipia dėmesį į figūras: jų apibūdinimą, amžių, išvaizdą, aprangą ir kad kiekvienas turi laiko apgalvoti informaciją individualiai. ➤ Svarbi ir aplinka: pastatai, gatvės, veikla, jausmai ir jų apibūdinimas - įsižiūrėkite ir pagalvokite apie juos. ➤ Žiūrėkite į paveikslėlį ir užrašykite atsakymus. Sutelkite dėmesį į atmosferą, apibūdinkite atskiras dalis, jų funkcijas (1 užduotis), o paskui visą kūrinį (2 užduotis). Tada surenkite diskusiją. ➤ Dirbkite poromis: palyginkite, užduokite vienas kitam klausimus, išsakykite savo jausmus, požiūrį, nuotaikas ir patirtį.
Refleksija	Koks yra tėvo, motinos ir vaikų vaidmuo šeimoje? Ar su paveikslėlyje pavaizduota situacija susijusi kita idėja ar emocija? Kaip reiktų spręsti skurdo problemą jūsų šalyje? Pasidalinkite patirtimi - asmenine, girdėta žiniasklaidoje, tuo, ką girdėjote, skaitėte.
Išvados	Apibendrinkite mokinių jausmus, nuomones, patirtį ir žinias diskutuodami klasėje. Jei kūrinyje yra kokia nors žinia, ko galime iš jos pasimokyti (3 užduotis)? Sutelkite dėmesį į įvairius atsakymus ir kai kuriuos iš jų užrašykite lentoje. Ši veikla skirta nuomonių įvairovei priimti. Kiekvienas žmogus yra skirtingas ir mąsto skirtingai. Turime tai priimti.

Šaltinis:

<https://freesvg.org/poor-mother-and-kids>

Source:

https://en.wikipedia.org/wiki/Florence_Owens_Thompson

Klausimai:

- ▲ Kokia yra aplinka?
- ▲ Kur žmonės keliauja?
- ▲ Kaip jie jaučiasi?
- ▲ Apie ką jie galvoja?
- ▲ Ko trūksta nuotraukoje? Pagalvokite apie žmones, daiktus.
- ▲ Kokia situacija pavaizduota? Kokia jūsų nuomonė apie tą tikrovę?
- ▲ Kaip šie žmonės jaučiasi? Kokių problem jie patiria? Kaip mes galime padėti išspręsti šią problemą? Sėkmingai? Kodėl taip/ne?
- ▲ Ką darytumėte, jei jūs ar jums artimas žmogus atsidurtų panašioje situacijoje?
- ▲ Kokią žinią jums perduoda šis kūrinys?

Mokytojas sutelkia dėmesį į mokinį, kad šis paminėtų kuo daugiau galimybių ir padeda suvokti situaciją paveikslėlyje, užduodamas klausimus apie patirtį, pavyzdžius žiniasklaidoje ir situacijas įvairiose užsienio šalyse.

Taip pat galima naudoti:

bendroji metodologija, mokytojo knyga 2.2.5

Kodėl turėtume norėti, kad mokiniai tobulintų ir praktikuotų kritinį mąstymą?

TEORINIS ĮVADAS

„NEWS“ mokymo programoje daugiausia dėmesio yra skiriama suaugusiems besimokantiejiems, kurių amžius yra 45+ ir 60+. Kyla pagrįstas klausimas, kodėl kritinio mąstymo reikėtų mokytis būtent šią tikslinę žmonių grupę, kai jie bet koku atveju jau turi nemažai gyvenimiškos patirties ar net išminties. Atsakymų į šį klausimą kartu ieškosime šiame skyriuje.

- - Kas daro įtaką mūsų mąstymui didėjant amžiui?
- - Kaip kritinis mąstymas vystosi ir keičiasi per gyvenimą?
- - Kodėl prasminga ugdyti būtent šios tikslinės grupės kritinio mąstymo įgūdžius?

Skaitykite daugiau: bendroji metodologija: kodėl mes norime, kad besimokantieji tobulintų....

VEIKLOS

AR KRITINIS MĄSTYMAS YRA KŪRYBIŠKAS PROCESAS?	
Užsiėmimo metu naudojant įkvepiančias istorijas ir kūrybines užduotis yra stiprinamos įgytos žinios ir įgūdžiai kritinio mąstymo srityje bei mokoma praktiškai pritaikyti kritinį mąstymą gyvenime.	
Siūloma naudoti kaip	Analizuok veiklą
Tikslai	... apibūdinti minkštuosius įgūdžius ir paaiškinti jų reikšmę realiame gyvenime. ... savo pavyzdžiu iliustruoti naujovių ir kūrybiškumo elementų naudojimą kritiniame mąstyme, palyginti su sėkmingomis asmenybėmis, kurios įkvepia grupę
Metodai	Mokymasis bendradarbiaujant, diskusija
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	dedukcija, komunikavimas, argumentacija, nuomonių palyginimas
Trukmė	30 minučių
Priemonės	Padalomoji medžiaga, rašikliai, kūrybiškų bei žymių asmenybių nuotraukos (mokslo, technologijų, meno, naudoti įvairias sritis).
EIGA	
Įvadinė veikla	Kritinis mąstymas - tai kūrybiškas ir dinamiškas procesas, apimantis keletą gebėjimų ir įgūdžių. Kritinis mąstymas ugdo saviraiškos ir diskusijų kultūrą: suformuluoti svarbią idėją ir klausimą, gebėti

	argumentuoti ir atsakyti į kylančius klausimus.
Klausk ir motyvuok	Ar žinote, kaip Robas Janoffas, pasitelkęs savo išradingumą ir kūrybiškumą, sukūrė garsųjį „Apple“ logotipą? Kuri iš garsių kūrybinio pasaulio asmenybių yra sėkminga ir novatoriška, nes naudojo kritinį mąstymą? Kas iš jūsų pažįstamų ar socialiniuose tinkluose žymių žmonių jums asmeniškai yra pavyzdys, kaip panaudoti savo stipriąsias puses profesiniame ir asmeniniame gyvenime?
Instrukcijos	➤ Iš 10 svarbiausių įgūdžių sąrašo individualiai pasirinkite po 3 savo įgūdžius, kurie yra jūsų stipriosios ir silpnosios pusės ir kuriuos norite sustiprinti. Juos surašykite į lentelę. (1 užduotis). ➤ Poromis susitarkite dėl vienos iš asmenybių pasirinkimo ir kartu išrinkite 5 įgūdžius, dėl kurių ši asmenybė, jūsų manymu, tapo sėkminga. ➤ Kiekviena grupelė pristato savo pasiūlymą, diskutuoja ir ieško paralelių profesiniame ir asmeniniame gyvenime. Pastebėjimai, nuomonės užrašomi ant popieriaus lapų sukabinami ant sienos. ➤ Kuri asmenybė (iš pasaulio ar kolegų) įkvėpė jus po šios diskusijos kažką keisti savo gyvenime? Kas konkrečiai jus įkvėpė (2 užduotis)?
Refleksija	Ko išmokote iš dirbdami individualiai bei grupėje? Ar jūsų argumentai atliekant užduotį buvo įtikinami? Kokią savo ankstesnę profesinę ir gyvenimišką patirtį bei įgūdžius panaudojote?
Išvados	Norint sėkmingai gyventi, svarbu žinoti savo privalumus ir trūkumus. Kūrybingos asmenybės, pasižyminčios geru kritiniu mąstymu, gali būti įkvėpimas mūsų karjeros augimo planui (suderintam su asmeniniu gyvenimu). Kūrybiškumas taip pat yra kritinio mąstymo dalis. Be to, turime mokėti reikšti savo mintis, išklausyti kitus žmones ir atitinkamai keisti savo nuomonę. Klausytis kartais yra sunkiau nei kalbėti.

Ranking of the top 10 skills in 2020

1. Comprehensive problem solving	2. Critical thinking
3. Creativity	4. Management of people
5. Cooperation with others	6. Emotional intelligence
7. Judgment and decision making	8. Orientation to services
9. Negotiation	10. Cognitive flexibility (an ability to consider several concepts at once)

TASK 1: BALANCE
STRENGTHS/WEAKNESSES - BALANCE AMBITIONS:

strong skills I have:	weaknesses that I want to strengthen
------------------------------	---

Taip pat galima naudoti:

bendroji metodologija, nokytojo knyga 2.2.3

KRITIŠKAI PAGALVOKITE APIE SAVO DIENĄ

Šia veikla siekiama prasmingai taikyti kritinį mąstymą planuojant pokyčius savo gyvenime.

Siūloma naudoti kaip Veiklą

Tikslai

- .. palyginti veiksmų eiliškumą savo darbe ar asmeniniame gyvenime
- ... taikyti žinias apie kritinį mąstymą
- ... įvardinti kaip praktiškai galima panaudoti įgytas žinias savo realiaame darbe ar asmeniniame gyvenime

Metodai Analizė, diskusija porose

Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai pritaikymas, lyginimas, dėmesys detalėms, sprendimų priėmimas, pasiūlymų teikimas

Trukmė 30 minučių

Priemonės darbo lapas su lentelėmis, rašikliai, lipdukai

EIGA

Įvadinė veikla Visi jaučiame, kad kai kurios mūsų gyvenimo akimirkos buvo praleistos veltui. Deja, šios akimirkos yra neišvengiamos. Tačiau galime sumažinti savo iššvaistyto laiko kiekį ir pamąstyti kaip tai galime padaryti.

Klausk ir motyvuok Ar kada nors asmeniniame ar profesiniame gyvenime buvo akimirka, kurią praleidote veltui? Ar galite apibūdinti vieną iš tokių akimirkų? Kaip jautėtės?

Instrukcijos

- Žingsnis po žingsnio įrašykite į 1 lentelę: ką vakar nuveikėte asmeniniame gyvenime ir darbe?
- Suskirstykite šiuos veiksmus pagal 2 schemą (mokytojas užrašo pavyzdžius lentoje):

	Urgent	Not Urgent
Important	I - Crises - Pressing problems - Firefighting - Major scrap and rework - Deadline-driven projects	II - Prevention - Production capability activities - Relationship building - Recognizing new opportunities - Planning - Re-creation
Not Important	III - Interruptions - Some calls - Some mail - Some reports - Some meetings - Proximate pressing matters - Popular activities - Some scrap & rework	IV - Trivia - Busywork - Some mail - Some phone calls - Time-wasters - Pleasant activities

- Dirbkite poromis: palyginkite veiksmų eiliškumą pirmoje ir antroje diagramoje.
- Pateikite pasiūlymus: kaip reikėtų pakeisti veiksmų eiliškumą, kad gyventi būtų geriausia? Savo pasiūlymus įrašykite į 3a schemą.
- Apgalvokite: kuriuos pokyčius dabar pritaikytumėte savo kasdieniame darbe ar asmeniniame gyvenime? Savo pasiūlymus įrašykite į 3b schemą. Pasidalinkite su kitais.

Refleksija Kokių naujų faktų sužinojote? Kaip jaučiatės, kai matote savo diagramą su skubiais/neskubiais/svarbiais ir nesvarbiais darbais?

Išvados Norėdami keisti savo gyvenimą, turime mąstyti kritiškai ir pradėti nuo mažų pokyčių. Kitų žmonių idėjos taip pat gali būti naudingos ir praturtinančios.

2 diagramos paaiškinimas:

Jei žmonės sutelks dėmesį į 1 kvadrantą, jie niekada nebus niekam pasiruošę.

	Jei žmonės susitelkia į 3 ir 4 kvadrantą, jie iš esmės gyvena neatsakingai. Veiksmingo laiko valdymo pagrindas yra 2 kvadrantas.
	Jei norite sužinoti daugiau: https://www.youtube.com/watch?v=xaTmv67WpRM Nauodota medžiaga: Covey, S. R.: 7 labai efektyvių žmonių įpročiai
Taip pat galima naudoti:	bendroji metodologija, mokytojo knyga 2.2.4

Kaip mokyti kritinio mąstymo?

TEORINIS ĮVADAS

Dabar jau išsiaiškinome, ką reiškia kritinis mąstymas, kaip ir kodėl jį taikome kasdieniame gyvenime ir kad mąstyti kritiškai galima išmokyti. Tačiau iškyla klausimas, ką tai reiškia mokymo ir mokymosi procesui. Kaip galima ugdyti kritinį mąstymą?

- - Kokie etapai yra būtini norint išmokyti kritiškai mąstyti?
- - Koks yra grupės ir mokymosi bendradarbiaujant vaidmuo šiame procese?
- - Ką reiškia iš tikrųjų taikyti ir įgyvendinti kritinį mąstymą mokymo procese?

Jei norite sužinoti daugiau, skaitykite: bendroji metodologija: kaip mokyti kritinio mąstymo/mokymasis bendradarbiaujant ir kritinis mąstymas; bendroji metodologija: kritinis mąstymas ir mokytoja/kaip pagerinti kritinį mąstymą.

VEIKLOS

REKLAMOS PASLAPTIS	
Veiklos tikslas - tobulinti ir stiprinti kritinį mąstymą, atliekant kūrybines užduotis ir mokantis per patirtį naudotis kritiniu mąstymu asmeniniame ir profesiniame gyvenime bei kūrybiškai pasinaudoti šiuo įgūdžiu.	
Siūloma naudoti kaip	Įvertinimas/Kūryba
Tikslai	.. sujungti elementus ir dalis į naują visumą ... analizuoti realias vertybes, reikšti nuomonę, ją apginti ir pagrįsti ... palyginti, įvertinti ir pateikti teiginius, įvertinti reklamos poveikį apsipirkimo įpročiams ... daryti išvadas, nurodyti privalumus ir trūkumus, kurti savo reklamas ir šūkius
Metodai	atvirų klausimų rinkinys, analizė, problemos aprašymas ir sprendimo paaiškinimas.
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	indukcija, dedukcija, sprendimų formulavimas
Trukmė	10+10+20+25 minutės
Priemonės	Paveikslėliai/nuotraukos, vaizdo medžiaga klausymo veiklai
EIGA	
Įvadinė veikla	Kaip dažnai susiduriate su reklama žiūrėdami TV, filmus, žaisdami žaidimus, dalyvaudami renginiuose? Apžvelkime kelias reklamas ir tai, su kuo reklama gali būti susijusi, išsamiau.

1 UŽDUOTIS

Klausk ir motyvuok Kokia reklama pastaruoju metu patraukė jūsų dėmesį? Kodėl?

Instrukcijos Mokytojas pateikia tris gerai žinomus reklaminius šūkius ir užduoda klausimus:
Kurį prekės ženklą ir produktą įsivaizduojate girdėdami šiuos teiginius? (galite panaudoti ir savo šūkius ar teiginius).

Šūkiai:

1. Padaryk pertraukėlę, suvalgyk Kit Kat (Nestle)
2. „Tu nesi tu, kai esi alkanas.“ (Snickers)
3. „Tiesiog padaryk tai“ (Nike)

▲ Kuris iš šūkių jums atrodo novatoriškiausias arba labiausiai įsimintinas? Kodėl?

Mokytojas įsitikina, kad kiekvienas mokinys užsirašė atsakymą. Idėjoms užrašyti ir pamokai apibendrinti yra naudojama lenta. Galima pasirinkti mokinį, kuris užrašinės idėjas. Egzistuoja vadinamoji spontaniinė sąmonė arba prekės ženklo sąmonė, t. y. apie kokį prekės ženklą pagalvojate, kai pasakome „alus“, „šokolado plytelė“, „automobilis“. Jūs iš karto sutapatinate prekės ženklą su produktu. Pabandykite šią užduotį atlikti kartu su savo mokiniais.

Refleksija Kuri reklama jums labiausiai patinka? Kodėl? Ar dėl idėjos, kūrybiškumo, ar dėl joje esančio prekės ženklo? Priešingai, kuri reklama jums nepatinka arba kuri jus trikdo? Kodėl?

Išvados Labiausiai mėgstamos reklamos yra tos, kurios žmonėms sukelia emocijas: patinka, piktina, verčia juoktis ar verksti. Jos palieka pėdsaką žmonėse: savo muzika, skonių, sužadinta viltimi. Tuo naudojasi rinkodaros specialistai, norėdami parduoti savo produktus. Turėtume apie tai žinoti.

Jūs galite naudoti šį šaltinį:

<https://www.youtube.com/watch?v=JKIAOZZritk>

2 UŽDUOTIS

Klausk ir motyvuok Ar žiūrite reklamas? Ar reklama jus veikia? Kokias žinote reklamos formas? Kokie žodžiai ar spalvos yra dažniausiai naudojami reklamoje? Kodėl? Mokiniais padedama klausimais, kad jie patys rastų reklamos, jos pagrindinių savybių ir tikslų apibrėžimus (1 užduotis).

Instrukcijos	➤ Įvardykite reklamos tikslą, naudojamą formas, spalvas ir žodžius. ➤ Įvardinkite kai kurias reklamoje naudojamą priemones, pvz., garsų žmogų, modelius, sukurtus ekologiškus produktus ir pan. ➤ Ar kada nors pirkote ką nors, ko jums iš tikrųjų nereikėjo? Kaip jūs perkate daiktus? Sudarykite kriterijų, kuriais vadovaudamiesi sprendžiate, ką ir kaip pirkti, sąrašą (2 užduotis).
Refleksija	Paašškinkite savo kriterijus kitų mokinių akivaizdoje. Naudodamiesi lenta, grupėje sudarykite kriterijų santrauką.
Išvados	Pamažu suprantame, kad reklama tarnauja ne mums, o kažkam kitam.
3 UŽDUOTIS	
Instrukcijos	➤ Besimokantieji sprendžia užduotį savarankiškai, o paskui ją aptaria grupėje. ➤ Sugretinkite paveikslėlius su reklaminiiais triukais ir remdamiesi savo patirtimi nurodykite kitus reklaminius triukus ir produktus (1 užduotis). Kuriuos iš jų žinote? ➤ Užsirašykite reklamines gudrybes ir jų principus (2 užduotis). ➤ Papasakokite apie savo patirtį ir paaišškinkite, kuri reklaminė gudrybė jūsų atveju pasiteisino ir kodėl. Užduotis skirta žinioms įtvirtinti.
Refleksija	Papasakokite apie kokią nors kitą reklamą remdamiesi savo patirtimi. Kurios iš nurodytų reklaminių gudrybių yra veiksmingos? Kodėl? Kaip nuo jų apsaugotumėte? Ar žinote kokių nors kitų reklamoje pateikiamų gudrybių?

Galimi šaltiniai įvairios: <https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Activia.jpg>

Profesionalų rekomendacijos:

<https://www.flickr.com/photos/159358942@N07/42879892490>

Elitas:

https://en.wikipedia.org/wiki/Trump_Steaks#/media/File:Trump_Steaks.png

Nuolaidos: <https://pxhere.com/en/photo/1450203>

4 UŽDUOTIS

▲ Instrukcijos

- ▲ Dirbkite grupėse. Pasirinkite produktą, apie kurį jūs kursite reklamą.
- ▲ Sukurkite savo šūkį, naudokite įvairias (taip pat ir manipuliacijos) technikas ir pristatykite savo gaminį (1 užduotis).
- ▲ Naudokite manipuliavimo techniką ir pusiau tiesą, kad įtikintumėte savo potencialų klientą. Dabar daugiausiai dėmesio skiriama žodžiams, jų vartojimui reklamuojant ir pristatymuose. Pažvelkite į problemą iš kelių pozicijų, t. y. kaip reklamos autorius ir kaip jos gavėjas. Išsakykite teigiamus ir neigiamus argumentus, bandykite apibendrinti problemą ir rasti ryšį su tikrove.
- ▲ Panaudokite bet kokį rinkodaros triuką (ne tik iš anksčiau minėtų) ir pasirinkite savo grupės atstovą, kuris bandys parduoti produktą mokiniams klasėje (2 užduotis).
- ▲ Balsuokite už geriausią šūkį ir reklaminę kampaniją ir sudarykite geriausiųjų penketuką. Atsakykite į klausimus (3 užduotis).

Refleksija

Pabandykite įvertinti savo panaudotos reklamos sėkmę. Užrašykite lentoje ką jūs renkatės pirmiausiai. Kartu aptarkite, kodėl reklama, užėmusi 1 vietą, yra geriausia. Raskite praktinių pavyzdžių.

Išvados

Reklama gali būti ne tik bloga. Šiandien galima stebėti kaip pabrėžiamos tam tikros vertybės, pavyzdžiui, oro linijų bendrovės teigia, kad per dažni skrydžiai gali būti kenksmingi aplinkai, arba automobilių gamintojai, kurie siūlo dalintis automobiliais ir taip mažinti taršą. Pelnas ne visada yra pirmoje vietoje. Aptarkite kitus teigiamo šių dienų reklamos poveikio pavyzdžius. Tai vienas iš dalykų, į kuriuos turime atsižvelgti priimdami sprendimus.

Taip pat galima naudoti:

bendroji metodologija, mokytojo knyga 2.2.6

TAIGI, KAS IŠ TIESŲ YRA KRITINIS MĄSTYMAS?	
Šis užsiėmimas yra pirmosios dalies apibendrinimas ir užbaigimas. Jos tikslas - įvertinti ir palyginti mokinių įsitikinimus ir nuomones apie kritinį mąstymą. Mokiniai palygina savo minčių žemėlapius, sukurtus mokymų kurso pradžioje su dabartine savo nuomone apie kritinį mąstymą.	
Siūloma naudoti kaip	Santrauka
Tikslai	... nustatyti tipiškus kritinio mąstymo bruožus. ... išreikšti savo supratimą apie kritinį mąstymą ... sukurti savo kritinio mąstymo apibrėžtį ... apibendrinti savo žinias apie kritinį mąstymą
Metodai	mokytojo pristatymas, minčių žemėlapio kūrimas, darbas porose
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Nuomonės išreiškimas, analitinis mąstymas, diskutavimas
Trukmė	7 minutės
Priemonės	Balta lent air rašikliai
EIGA	
Įvadinė veikla	Artėja pirmosios jūsų mokymų dalies pabaiga. Ar galite grįžti į pradžią ir patikrinti savo sukurtą kritinio mąstymo minčių žemėlapij?
Klausk ir motyvuok	Kokias asociacijas jums kelia kritinis mąstymas šiuo metu? Kai kas nors sako kritinis mąstymas, ką jums tai reiškia?
Instrukcijos	▲ Peržiūrėkite savo sukurtą minčių žemėlapij. ▲ Pagalvokite kokias dar asociacijas jums kelia kritinio mąstymo sąvoka? Kokios asociacijos, jūsų manymu, yra būtinos norint geriau suprasti kritinio mąstymo terminą? Papildykite pradinį minčių žemėlapij šiomis asociacijomis.
Refleksija	Kaip paaiškintumėte, kas yra kritinis mąstymas savo vaikui ar anūkui? Paaiškinkite savo partneriui poroje.
Išvados	Ką tik peržiūrėtas minčių žemėlapis padės jums tolesnėje mokymų dalyje išsamiau nagrinėti, ką kritinis mąstymas reiškia realiame gyvenime ir kaip jį geriau taikyti.
Taip pat galima naudoti:	bendroji metodologija, mokytojo knyga 2.2.7

Ištekliai ir literatūra

Šaltinis	Kalbos
Friend, C. M. & Zubek, J. P. (2016). The Effects of Age on Critical Thinking Ability. http://geronj.oxfordjournals.org/	English
Mulnix, J. W. (2010). Thinking Critically about Critical Thinking. Educational Philosophy and Theory, 44 (5), https://www.academia.edu/678248/Thinking_Critically_about_Critical_Thinking	English
Scriven, M. & Paul, R. (2008). Our Concept of Critical Thinking , Foundation for Critical Thinking. Retrieved from: http://www.criticalthinking.org/aboutCT/ourConceptCT.cfm	English
McGregor, D. (2007). Developing Thinking, Developing Learning. p. 349. Retrieved from http://vct.qums.ac.ir/portal/file/?180494/Developing-thinking_-developing-learning.pdf	English
Trabalíková, J. (2017). Učiteľ a kľúčové princípy kooperatívneho učenia. EDIS Žilinská univerzita.	Slovak
Tsankov, N. (2017) Development of transversal competences in school education (a didactic interpretation). Int. J.Cogn. Res. Sci. Eng. Edu 5, 129–144.	English
Veličkovič, U. (2019). Critical thinking skills. https://epale.ec.europa.eu/en/blog/critical-thinking-skills	English
UNESCO (2016), Background paper prepared for the 2016 Global Education Monitoring Report, Education for people and planet: Creating sustainable futures for all. Non-cognitive skills: Definitions, measurement and malleability. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245576	English
Vaughn, L. (2005). The Power of Critical Thinking. Effective Reasoning about Ordinary and Extraordinary Claims. Oxford University Press.	English
D.R. Garrison (1991) Critical thinking and adult education: a conceptual model for developing critical thinking in adult learners, International Journal of Lifelong Education, 10:4, 287-303, DOI: 10.1080/0260137910100403 http://dx.doi.org/10.1080/0260137910100403	English

Publication with riddles for development of critical thinking : DISPEZIO, M. A. 2002. Hlavolamy pro rozvoj kritického myšlení. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-647-0	Czech
Brčić Kuljiš M. (2016). Uloga kritičkog/refleksivnog mišljenja stručnjaka u obrazovanju odraslih - filozofija i obrazovanje odraslih https://www.researchgate.net/publication/323244910_Uloga_kritickogrefleksivnog_misljenja_strucnjaka_u_obrazovanju_odraslih_-_filozofija_i_obrazovanje_odraslih	Croatian
Ingolf Erler, Daniela Holzer, Christian Kloyber, Erich Ribolits: Kritisch denken: für eine andere Erwachsenenbildung . schulheft, 37. Jahrgang 2012. Innsbruck-Wien-Bozen: StudienVerlag https://schulheft.at/wp-content/uploads/2018/02/schulheft-148.pdf	German
Principles of developing critical thinking integration into Lithuania "General education system" Center for Contemporary Didactics, Open Society Institute, 2010 https://kurybingumas.ugdome.lt/wp-content/uploads/2017/10/tyrimas.pdf	Lithuanian
Gitana Tolutienė : "Critical thinking self development opportunities of andragogy speciality students in the university study process" Klaipėdos University, 2010 https://vb.ku.lt/object/elaba:6089188/6089188.pdf	Lithuanian, English
Reading a writing activities with implemented critical thinking techniques : MEREDITH, K., STEELE, J., TEMPLE, CH. 1998(a). Rámec pre kritické myslenie vo vyučovaní. Projekt Orava a projekt Čítaním a písaním ku kritickému mysleniu. Príručka I. Bratislava: Združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní, 1998.	Slovak
A study programme provided by University of Žilina http://ucv.uniza.sk/ucv/?ur1=5&ur2=169&ur3=404	Slovak
Slovak Journal for Educational Sciences https://www.casopispedagogika.sk/	Slovak English
Portal for Education and Self-development https://eduworld.sk/	Slovak
A webpage with various activities with critical thinking application in real-life situations : http://www.pouzimerozum.sk/category/kriticke-myslenie/	Slovak

A webpage with **various activities with critical thinking application in real-life situations**: <https://kritickemyslenie.sk/>

Slovak

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO PAGRINDAS – KĄ REIŠKIA BŪTI SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETĖJU?

Tikslinė grupė: suaugusieji

TEORINIS ĮVADAS

Kas yra mūsų besimokantieji? Šiame skyriuje išsamiai apžvelgsime tikslinę besimokančių suaugusiųjų grupę. Viena vertus, nagrinėsime faktorius bei prielaidas, kuriuos besimokantieji atsineša su savimi. Kita vertus, nagrinėsime įvairių tipų besimokančiuosius. Tai yra svarbiausi faktoriai, kuriuos išanalizavus galima pasiūlyti prasmingas, naudingas ir veiksmingas mokymosi galimybes, kuriose besimokantieji noriai dalyvautų.

- - Kaip galima apibūdinti besimokančius 45+ ir 60+ suaugusiuosius?
- - Ką tai reiškia kuriant mokymosi galimybes ir mokymosi aplinką?
- - Ką tai reiškia jūsų, kaip suaugusiųjų švietėjo, vaidmeniui, elgesiui ir požiūriui?

Jei norite sužinoti daugiau, skaitykite: bendroji metodologija: mokytojai.

VEIKLOS

KAIP MOKIAUSI VAIKYSTĖJE IR KAIP MOKAUSI ŠIANDIEN?	
Šia veikla siekiama paskatinti mokymų dalyvius apmąstyti ir pasidalinti savo mokymosi patirtimi įvairiais gyvenimo etapais. Kaip jie kaupė patirtį vaikystėje, o kaip mokosi ir kaupia patirtį dabar, būdami suaugusieji. Siekiama išanalizuoti besimokančiųjų, ypatumus labiausiai atkreipiant dėmesį į skirtumus.	
Siūloma naudoti kaip	Įvadinė veikla
Tikslai	... perteikti savo mokymosi patirtį skirtingais amžiaus tarpsniais. ... abstrahuoti savo patirtį iki bendro teiginio ... apibūdinti vaikų ir suaugusiųjų mokymosi skirtumus ... daryti išvadas apie savo, kaip (būsimo) mokytojo, elgesį ir požiūrį.
Metodai	Darbas poromis, T-diagrama, grupinė diskusija
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Dalijimasis patirtimi, aktyvus klausymasis, diskusijų įgūdžiai, analitinis mąstymas.
Trukmė	30 minučių
Priemonės	Balta lent air rašikliai
EIGA	

Įvadinė veikla Visi turime savo mokymosi patirtį. Vaikystėje mokėmės mokykloje, baigėme aukštąsias mokyklas ir galbūt dalyvavome viename ar kitame asmeninio ar profesinio tobulėjimo kurse. Ar šiandien vis dar mokomės taip pat, kaip vaikystėje? Ar vis dar esame tokie patys besimokantieji, kokiais buvome mokykloje?

Klausk ir motyvuok Kokie yra vaikų ir suaugusiųjų mokymosi skirtumai? Ką tai reiškia mokytojai?

Instrukcijos Grupė yra padalinama į dvi dalis. Viena besimokančiųjų pusė pirmiausia susitelkia į savo mokymosi patirtį vaikystėje, kita - į savo mokymosi patirtį suaugus.

Dirbkite poromis.

Pasidalinkite su partneriu, kaip mokėtės būdami vaikai/būdami suaugę:

- Ar prisimenate ypač gražią, įspūdingą patirtį? Arba ypač blogą, nemalonią?

- Ar prisimenate ypač gerą mokytoją? Arba ypač blogą? Kodėl jį/ją taip vertinote?

- Kaip mokėtės/mokotės ypač lengvai arba ypač noriai?

Apsikeiskite su partneriu vietomis.

Grįžę į visą grupę, sukurkite bendrą T diagramą: surinkite raktinius žodžius, kurie (remiantis dalyvių mokymosi patirtimi) apibūdina ir apibendrina mokymąsi vaikystėje ir suaugus.

Children	Adults

Refleksija Kokie esminiai vaikų ir suaugusiųjų mokymosi skirtumai? Ką tai reiškia suaugusiųjų mokytojams? Į ką reikia atsižvelgti, kalbant apie požiūrį ir elgesį? - Aptarkite šiuos visus aspektus grupėje.

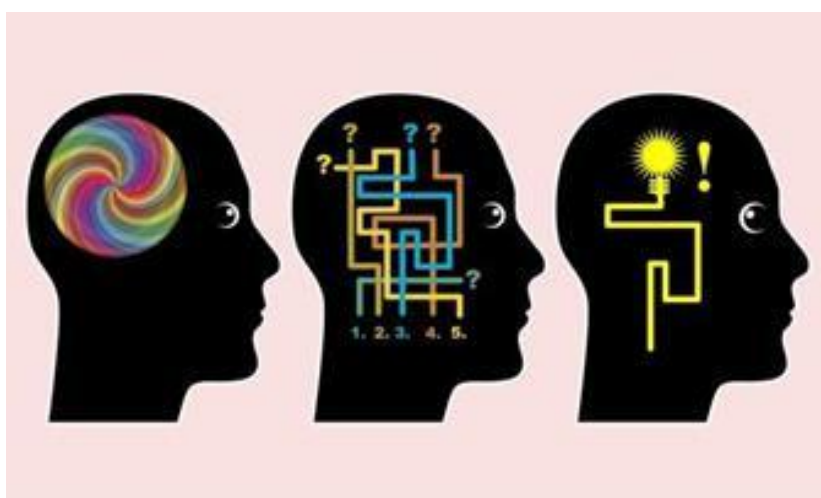
Pabandykite užsirašyti sau mažą priminimą ant lapelio: ką turėčiau visada prisiminti kaip suaugusiųjų švietėjas?

Išvados Vaikai ir suaugusieji labai skiriasi kaip besimokantieji, todėl skiriasi ir reikalavimai šių dviejų tikslinių grupių mokytojams, jų požiūriui ir elgesiui. Saugokite mažą užrašą sau ir kartkartėmis jį prisiminkite.

KAIP AŠ MOKAUSI?	
Ši veikla yra įvadinė, motyvuojanti, skatinanti savirefleksiją. Ji yra mokymosi mokytis kompetencijos ugdymo pagrindas. Ši veikla sukuria erdvę diskusijoms apie unikalius 45+ ir 60+ metų amžiaus besimokančiųjų mokymosi stilius.	
Siūloma naudoti kaip	Įvadinė/savirefleksijos veikla
Tikslai	... apibendrinti savo patirtį mokantis naujų žinių. ... pasisemti įkvėpimo nagrinėjant paveikslėliuose pavaizduotus mokymosi stilius ir įvertinti savo naudojamus mokymosi metodus
Metodai	smegenų šturmas, diskusijos
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Kūrybiškumas, diskutavimo įgūdžiai
Trukmė	15 minučių
Priemonės	popieriaus lapai , pieštukai , padalomoji medžiaga
EIGA	
Įvadinė veikla	Kiekvienas iš mūsų mokosi skirtingai, turi individualų mokymosi stilių ir būdą kaip geriausiai išsaugoti atmintyje naują informaciją. Pageidaujami mokymosi metodai ir mokymosi stiliai priklauso nuo dominuojančio smegenų pusrutulio.
Klausk ir motyvuok	Kaip galime pasiekti geresnių rezultatų mokydami naujų dalykų? Ar žinome savo mokymosi stilių?

Instrukcijos Pažvelkite į paveikslėlį, kuriame pavaizduoti trys mokymosi stilių tipai.

Kuris iš jų jums artimiausias? Kokias asociacijas jis jums kelia?
Prisiminkite kokį nors asmeninį ar darbinį patyrimą.

- Užrašykite 2 pavyzdžius, kaip mokotės ar mokėtės naujų dalykų. Vizualiniu ar audialiniu būdu, jų deriniu ar per praktinę patirtį? Pabraukite tuos mokymosi stilius, kuriuose galėtumėte pavadinti dominuojančiais jums mokantis. Pristatykite vieną iš jų.

Refleksija

Ką sužinojote apie savo mokymosi stilių? Savo išvadas galime apibendrinti taip:

- vizualinis tipas - gerai įsimena vaizdus, spalvas, raštus ir tekstus
- audialinis tipas - gerai įsimena tekstus, muziką, ritmą ir t. t.
- kinestetinis tipas - geriausiai išmoksta informaciją kurdamas modelius, žaisdamas vaidmenimis, braižydamas diagramas, lenteles ir pan.

Jei į mokymosi procesą įtrauksime daugiau pojūčių, mūsų mokymasis taps efektyvesnis ir taip ilgiau išlaikysime atmintyje naujas žinias.

Išvados

Jei mokydamiesi remiamės abiem pusrutuliais, t. y. naudojame žodžius, grafikus, vaizdus, garsus, spalvas, judesius, yra didesnė tikimybė, kad išmoksime žymiai geriau. Dauguma iš mūsų prisimena:

- 20 proc. to, ką išgirsta,
- 30 proc. to, ką mato,
- 60-70 % to, ką girdi ir mato vienu metu,
- 80 % to, ką girdi, mato ir apie ką kalba,
- 90 % to, ką girdi, mato ir aktyviai daro.

Kada paskutinį kartą taikėte ar patyrėte visų mokymosi stilių (metodų) derinį? Pagalvokite apie savo asmeninę patirtį ir pasidalinkite.

Taip pat galima naudoti:

bendroji metodologija, mokytojo knyga 6.1

Grupių dinamika

TEORINIS ĮVADAS

Apie tai, kad kritinį mąstymą iš esmės galima skatinti ir tobulinti būtent dirbant grupėje ir mokantis bendradarbiaujant, jau buvo rašyta kitur. Dabar sutelksime dėmesį į mūsų grupę, kuriai mes, kaip mokytojai, vadovausime, motyvuosime ir padėsime.

- Kokie yra bendravimo ir elgesio grupėje modeliai?
- Kaip formuojasi ir keičiasi grupė?
- Koks grupėje yra mokytojo vaidmuo?

Jei norite sužinoti daugiau, skaitykite: bendroji metodologija: grupės komunikacija/grupės dinamika;

VEIKLOS

KAIP AŠ MATAU SAVO BESIMOKANČIUS BENDRAKLASIUS?	
Šio pratimo tikslas - apmąstyti savo ir kitų besimokančiųjų vaidmenį grupėje. Tuo pačiu metu grupėje turi būti skatinama palaikanti bei motyvuojanti atmosfera.	
Siūloma naudoti kaip	Motyvacijai/refleksijai
Tikslai	.. skirti akimirką apmąstymams apie kiekvieną besimokantįjį ir suteikti jam (jai) grįžtamąjį ryšį ... gauti iš kitų grįžtamąjį ryšį apie save ir savo elgesį ... apmąstyti savo vaidmenį grupėje
Metodai	Individualios žinutės
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	nuomonės reiškimas (kaip asmeninis grįžtamas ryšys), savirefleksija.
Trukmė	15 minučių
Priemonės	Maži lapeliai užrašams
EIGA	
Įvadinė veikla	Mes čia esame grupė. Daugiau ar mažiau pažįstame vieni kitus, dirbame kartu, mokomės vieni iš kitų, bendraujame ir, žinoma, turime nuomonę vieni apie kitus. Tačiau paprastai pernelyg retai pasakome kitiems, ką juose vertiname.
Klausk ir motyvuok	Ką vertinu savo mokiniuose? Ko iš jų noriu?

Instrukcijos	Mokytojas atsineša daug mažų popieriaus lapelių ir išdalina juos dalyviams. ➤ Kiekvienam mokiniui skirkite po mažą popieriaus lapelį ir ant jų parašykite: ką aš tavyje ypač vertinu; ką aš norėčiau pamatyti tavo elgesyje mūsų grupėje. ➤ Galite parašyti savo vardą ir pavardę arba likti anonimiški - kaip norite (nebent grupėje susitarėte kitaip). ➤ Sulenkite popieriaus lapelį ir išorėje užrašykite besimokančiojo, kuriam norite siųsti šią žinutę, vardą ir pavardę. ➤ Taip padarykite su visais kitais besimokančiais (jei grupė per didelė, ją galima padalinti į keletą mažesnių grupelių). Surinkite grupėje esančius laiškėlius ir išdalinkite juos „gavėjams“.
Refleksija	Skirkite laiko perskaityti visas žinutes, kurias jums atsiuntė kiti. Kuo ypač džiaugiatės? Ko nesitikėjote? Kas jus ypač palietė? Kas verčia jus susimąstyti? Ar galite ir norite daryti išvadas dėl savo elgesio ir vaidmens grupėje?
Išvados	Labai svarbu, kad grupėje vyrautų dėkingumo ir pagarbos pilna atmosfera, kad visi jaustųsi patogiai ir galėtų vienodai dalyvauti. Todėl dėkingumo ir pagarbos rodymas turėtų būti bent kartkartėmis aiškiai išreikštas.

Pagrindinės suaugusiųjų švietėjų kompetencijos

TEORINIS ĮVADAS

„Bendrieji gebėjimai“, „bendrosios kompetencijos“ yra beveik infliaciniai terminai. Visi žinome, kad jie egzistuoja. Ir visi žinome, kad būtina turėti jas ugdyti ir puoselėti. Tačiau ką šie terminai iš tikrųjų reiškia? Ką jie reiškia mums, suaugusiųjų mokytojams, ir mūsų besimokantiejiems?

- Kas ir kaip apibrėžiama kaip bendroji kompetencija?
- Kas yra kompetencijomis grindžiamas mokymasis?
- Į kokias bendrąsias kompetencijas turi būti atkreipiamas dėmesys?

Skaitykite daugiau: bendroji metodologija: kritinis mąstymas ir bendrosios kompetencijos.

VEIKLOS

KAS SUDARO PAGRINDINES KOMPETENCIJAS?	
Šia veikla siekiama padėti besimokantiejiems sistemingai apibrėžti pagrindinius gebėjimus, kurie yra „NEWS“ mokymo programos pagrindas.	
Siūloma naudoti kaip	Refleksijos veikla
Tikslai	... apmąstyti kaip aš suprantu pagrindines kompetencijas ... suformuluoti ir argumentuoti savo supratimą ... prisidėti prie bendrų apibrėžčių kūrimo ir susitarti dėl jų grupėje
Metodai	Darbas grupėje, grupės diskusijos
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	reikšti nuomonę, ginčytis, aktyviai klausytis, siekti kompromiso ir susitarimo.
Trukmė	30 minučių
Priemonės	Lenta ir rašikliai
EIGA	
Įvadinė veikla	Visi turime apytikrų supratimą ir nuomonę apie vadinamuosius bendruosius gebėjimus arba minkštuosius įgūdžius, tokius kaip skaitmeniniai gebėjimai, bendravimas, problemų sprendimas ar mokėjimas mokytis. Su šiais gebėjimais susiduriame nuolat, kartais jie aiškiai įvardijami ir jų reikalaujama profesinėje veikloje, o kartais netiesiogiai ir natūraliai taikomi asmeniniame kasdieniame gyvenime. Tačiau kas iš tikrųjų juos sudaro?
Klausk ir motyvuok	Kas lemia, kad kompetencija yra vadinama bendrąja kompetencija?

Instrukcijos	- Dirbkite keturiose grupėse. Kiekviena grupė nagrinėja vieną iš šių keturių kompetencijų: skaitmeninė kompetencija, bendravimo, problemų sprendimo ir mokymosi mokyti. - Diskutuokite grupėje: kas priklauso šiai kompetencijai? Kas ją sudaro? ką reikėtų žinoti/gebėti daryti, kad būtumėte kompetentingas šia prasme? Kodėl ir kam ši kompetencija yra svarbi? - Diskusijos rezultatus trumpai pristatykite visai grupei ir užrašykite pagrindinius dalykus lentoje.
Refleksija	Aptarkite ir papildykite apibrėžimus kartu grupėje: kaip suprantate šias pagrindines kompetencijas, dėl ko galite sutarti?
Išvados	Šis atitinkamų bendrųjų gebėjimų supratimas yra svarbus tiek kalbant apie savo mokymąsi, tiek apie būsimų kursų dalyvių mokymąsi.

Jei norite išsamiau aptarti pasirinktus arba visus bendruosius gebėjimus, daugiau informacijos rasite dalyje „Bendroji metodologija. Mokytojo įrankiai”.

TEORINIS ĮVADAS

Atitinkamus bendruosius gebėjimus apibrėžiančiuose teoriniuose tekstuose yra nagrinėjama, kaip šie gebėjimai pasireiškia realiame gyvenime ir suaugusiųjų švietime, kaip juos galima tobulinti kritinio mąstymo kontekste ir ką tai reiškia mokytojui.

Bendravimo-bendroji metodologija, p. 42 ir toliau.

Problemų sprendimas - bendroji metodologija, p. 47 ir toliau.

Skaitmeninė kompetencija - bendroji metodologija, p. 51 ir toliau.

Mokymasis mokyti - bendroji metodologija, p. 56 ir toliau.

VEIKLOS

Kiekvienai iš šių bendrųjų kompetencijų yra skirta atskira mokytojo priemonių dalis, kurioje numatyta skirtinga veikla - nuo įvadinės iki apibendrinamosios.

Bendravimo kompetencija - mokytojų priemonių rinkinio 3 skyrius.

Problemų sprendimo kompetencija- 4 skyrius.

Skaitmeninė kompetencija- mokymo priemonių rinkinio 5 skyrius.

Mokymosi mokyti kompetencija - mokytojo priemonių rinkinio 6 skyrius.

Ištekliai ir literatūra

Ištekliai	Kalbos
European Commission (2018, January 17). Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on Key Competences for LifeLong Learning. Interinstitutional File: 2018/0008 (NLE), p. 105. http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5464-2018-ADD-2/EN/pdf	English
Van Lakerveld. J. (2014). Acquiring the Key Competence . Output of YEDAC project. Available at: http://www.yedac.eu/media/5436/Definition-of-competences.pdf	English
Van Lakerveld. J. (2014). Acquiring the Key Competence . Output of YEDAC project. Available at: http://www.yedac.eu/media/5436/Definition-of-competences.pdf	English
Forming, Storming, Norming, and Performing. Tuckman's Model for Nurturing a Team to High Performance https://www.mindtools.com/pages/article/newLDR_86.htm	English
Giannoukos G, Besas G, Galiropoulos Ch, Hioctour V. (2015). The Role of the Educator in Adult Education . Journal of Education and Learning. Vol. 9(3) pp. 237-240. https://pdfs.semanticscholar.org/291a/626f1265b78eaf7f5f508ea5bfa727dc875a.pdf	English
Lifelong learning: The contribution of education systems in the member states of the European Union . Survey [online]. : Eurydice, 2000. Sweden, s. 129-139. [cit. 2010-05-22) , ISBN 2-87116-294-8. http://www.eurydice.org/eurybase/ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/	English
Ovesni K, Alibabić Š. (2012). Obrazovanje odraslih: Ključni čimbenici i novi izazovi u procesu profesionalizacije . Andragoški glasnik. Vol 16(1) pp. 7-20. https://hrcak.srce.hr/103405	Croatian
VYCHOVÁ, H. Vzdelávání dospělých ve vybraných zemích EU . [on-line]. 2008, [cit. 2010-06-10]. VÚPSV http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_281.pdf	Czech
ČORNANIČOVÁ, R. 2007. Edukácia seniorov. Vznik, rozvoj, podnety pre andragogiku . 2. dopl. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského, 2007. 156 s. ISBN 978-80-223-2287-4	Czech
Adult education: competencies, analysis, principles, third age universities, adult learning resources . Qualifications and Vocational Education and Training Development Centre, 2021	Lithuanian

https://www.kpmc.lt/kpmc/suaugusiųjų-svietimas-3/	
Legislation, qualifications, requirements for the profession. Lithuanian Ministry of education, science and sport, 2021 https://www.smm.lt/web/en/education_1	Lithuanian, English
Julija Melnikova: Andragogue-leaders in the process of competence development EPALE Ant, 06/05/2018 - 12:00 https://epale.ec.europa.eu/lt/resource-centre/content/adragogu-lyderiu-kompetencijos-ugdymo-procese	Lithuanian
Julija Melnikova: Basics of andragogy EPALE Pir, 12/04/2017 - 12:00 https://epale.ec.europa.eu/lt/resource-centre/content/andragogikos-pagrindai	Lithuanian
Implementation of non-formal adult education in Lithuanian regions National Network of Educational NGOs https://svietimotinklas.lt/tyrimas/neformaliojo-suaugusiųjų-svietimo-igyvendinimas-lietuvos-regionuose/	Lithuanian
VETEŠKA, J. 2016 b. Přehled andragogiky. Úvod do studia vzdělávání a učení se dospělých. Praha : Portál, 2016. 320 s. ISBN 978-80-262-1026-9.	Slovak
Dossier: Lernen in Gruppen mit zusätzlichen Wissensbausteinen zu Gruppenarbeit, Gruppendynamik und heterogenen Lerngruppen, mit Interviews, Fallbeispielen und Checklisten https://wb-web.de/dossiers/lernen-in-gruppen/lehren-und-lernen-in-Gruppen.html	German
Werner Sauter: Kompetenz zählt – Die Zukunft des Lernens . Achteilige Blog-Reihe auf wb-web. https://wb-web.de/aktuelles/kompetenz-zaehlt-die-zukunft-des-lernens-folge-1.html	German
MATULCÍK, J. Od pedagogiky dospělých k andragogike . Andragogická revue. 2009, 1, c.1, s. 26-33. ISSN 1804-1698	Slovak

PAMOKOS IR MOKYMO KURSO SAMPRATA IR STRUKTŪRA – KAIP AŠ PLANUOJU SAVO PAMOKĄ?

Pamokos etapai

TEORINIS ĮVADAS

Norint planuoti ir įgyvendinti mokymo kursą bei konkrečias pamokas, būtina preliminariai apsvarstyti medžiagos struktūrą ir išdėstymą. „NEWS“ mokymo programoje vadovaujamas Bloomo ir Finko taksonomija. Šiame skyriuje daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kaip suskirstyti ir organizuoti mokymo kursą ar pamokos turinį. Siekiame organizuoti mokymo medžiagą taip, kad būtų lengviau ir mokyti, ir mokytis, o taip pat veiksmingai tobulinti kritinį mąstymą.

- Kaip rasti ir apibrėžti mokymosi tikslus?
- Kurios užduotys skatina atitinkamus įgūdžius?
- Kaip išdėstyti užduotis, kad jos būtų susijusios viena su kita?

Plačiau skaitykite čia: bendroji metodologija: modulio tikslai

VEIKLOS

KURI PAMOKOS DALIS?	
Šia veikla siekiama paskatinti dalyvius apmąstyti savo patirtį, susijusią su geromis pamokomis, ir įsivardinti esmines pamokos sudedamąsias dalis. Tai yra atspirties taškas, norint paruošti gerą pamokos ir mokymo programos struktūrą.	
Siūloma naudoti kaip	Įvadinė veikla
Tikslai	... apmąstyti savo patirtį apie geras pamokas ... nustatyti ir apibūdinti esmines pamokos sudedamąsias dalis ... diskutuoti ir kartu parengti bendrą pristatymą
Metodai	Darbas poromis, minčių žemėlapis, grupės diskusija
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Dalintis patirtimi, išsakyti nuomonę, argumentuoti, aktyviai klausytis.
Trukmė	30 minučių
Priemonės	Balta lenta, magnetai, moderavimo kortelės, rašikliai

EIGA	
Įvadinė veikla	Visi žinome kaip atrodo pamoka iš besimokančiųjų perspektyvos. Natūralu, kad esame susipažinę ir su įvairiomis pamokos sudedamosiomis dalimis. Iš savo patirties galime sudėlioti, kokie yra pamokos komponentai ir kam jie naudingi.
Klausk ir motyvuok	Kokios yra esminės pamokos sudedamosios dalys? Kaip šios dalys galėtų ar turėtų būti išdėstytos?
Instrukcijos	➤ Kartu su partneriu poroje surinkite esminius ir (arba) svarbius pamokos komponentus, kiekvieną iš jų užrašykite ant moderavimo kortelės (1 komponentas - 1 kortelė) ir trumpai paaiškinkite vienas kitam, kodėl manote, kad šis komponentas yra esminis ir (arba) svarbus. ➤ Surinkite visas korteles į minčių žemėlapij ir, jei įmanoma, sudėliokite jas pagal panašumą/nuoseklumą. Vėlgi trumpai paaiškinkite, kodėl kiekvienas pamokos komponentas yra esminis/svarbus. ➤ Tada kartu pabandykite sudėtinės dalis sudėlioti logiška tvarka, apibūdindami, pagrįsdami ir aptardami atitinkamą funkciją grupėje.
Refleksija	Kartu peržiūrėkite savo pamokos planą. Ar ko nors trūksta? Ko ir kodėl?
Išvados	Svarbu remtis savo patirtimi, kad būtų galima suprasti, kaip galėtų ar turėtų būti organizuojama pamoka. Lengviau suprasti atskirų komponentų svarbą ir jų funkcijas. Turėdami bendrą rinkinį, turėsime ir gerą atspirties tašką nagrinėti sisteminius metodus pagal Finką ir Bloomą.

„NEWS mokymo programos kurso struktūra

TEORINIS ĮVADAS

Jei dirbate remdamiesi „NEWS“ mokymo programa, jos privalumas yra tas, kad visi moduliai jau yra susisteminti ir išsamiai aprašyti. Todėl jie iš esmės yra paruošti naudoti iš karto. Tačiau jei modulius tik intumėte naudoti prieš tai jų neišbandę praktiškai ir atidžiai neištudijavę, tai neatitiktų kritinio mąstymo kurso dvasios. Šioje dalyje daugiausia dėmesio skiriama „NEWS“ mokymo programai ir jos struktūrai.

- Kaip sudaryta mokymo programa?

- Kokie žingsniai yra naudojami moduluose ir kam jie skirti?
- Kaip aprašomos mokymo/mokymosi veiklos?

Daugiau skaitykite: bendroji metodologija, kurso struktūros apžvalga.

VEIKLOS

DETALI „NEWS“ MOKYMO PROGRAMA	
Šios užduoties tikslas - padėti besimokantiems išsamiai išnagrinėti „NEWS“ mokymo programą. Intensyviai dirbdami su tam tikra programos dalimi ir pristatydami rezultatus visai grupei, besimokantieji supranta ir įsisavina programos tikslus, struktūrą ir įgyvendinimą.	
Siūloma naudoti kaip	Gilesniam supratimui
Tikslai	... suprasti konkrečią mokymo programos dalį ir su ja dirbti ... pristatyti šią dalį grupei ... aptarti kelias mokymo programos dalis ir jų įgyvendinimą grupėje
Metodai	Darbas poromis/mažose grupėse, pristatymas, grupės diskusija
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Pristatymas, argumentavimas, aktyvus klausymasis
Trukmė	60 minučių
Priemonės	Techninės priemonės, kurių reikia pristatymui (atsižvelgiant į grupių poreikius)
EIGA	
Įvadinė veikla	Jau šiandien turėtumėte įsijausti į mokytojo vaidmenį ir intensyviai nagrinėti dalį „NEWS“ mokymo programos. Ko reikia mokyti šioje dalyje? Ką reikėtų pasiekti? Kaip tai turėtų ar galėtų būti įgyvendinama? Kokių dar idėjų turite? Pristatykite savo mokymo programos dalį kitiems!
Klausk ir motyvuok	Ko ir kaip turėtų būti mokoma šioje mokymo programos dalyje?
Instrukcijos	➤ besimokantieji dirba poromis arba mažose grupėse ➤ besimokantieji pasirenka veiklą iš mokymo programos/mokytojas jiems paskiria pasirinktą veiklą ir jie ją atlieka kartu ➤ besimokantieji parengia praktinį, įtikinamą pristatymą grupei: ○ Ko reikėtų mokyti šios veiklos metu, kaip ši veikla yra įtraukta į modulį? ○ Kaip šią veiklą galima įgyvendinti?

	○ Kokių veiklą naudingai papildančių idėjų turite? ○ Kokių konkrečių iššūkių kyla vykdant šią veiklą? Į ką reikia atkreipti ypatingą dėmesį? Pristatykite ir aptarkite visas veiklas klasėje
Refleksija	Ar kiti grupės nariai suprato veiklą ir jos tikslą? Kokios yra papildomos idėjos dėl įgyvendinimo? Kur ir kodėl praktiškai vykdant šią veiklą gali kilti konkrečių sunkumų?
Išvados	Mokymo programa turėtų būti nuosekli ir suprantama. Tik galvojant apie konkretų komponentų įgyvendinimą ir kritiškai juos įvertinant galima iš tikrųjų suprasti ir paversti šią programą savo mokymo turiniu.

Ištekliai ir literatūra

Ištekliai	Kalbos
Fink, L. D. (2003) What is Significant Learning? University of Oklahoma. Jossey-Bass. Turek, I. (2006). Základy vysokoškolskej didaktiky. STU v Bratislave.	English
Mulnix, J. W. (2010). Thinking Critically about Critical Thinking. Educational Philosophy and Theory , 44 (5), https://www.academia.edu/678248/Thinking_Critically_about_Critical_Thinking	English
Van Gelder, T. (2005). Teaching Critical Thinking: Some lessons from cognitive science. College Teaching, 53, pp. 41–46.	English
Dawson, R. E. (2000). Critical Thinking, Scientific Thinking, and Everyday Thinking: Metacognition about cognition. Academic Exchange, Fall, pp. 76–83.	English
Rihić Ahmetović, A. (2019). Suvremeno planiranje i programiranje nastave usmjerene na učenika. Master's thesis. https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:189:694241	Croatian
Dossier: Kursplanung: Rezepte für gelungene Lehrveranstaltungen Ein Dossier zur Konzeption von Kursen, Seminaren und Workshops https://wb-web.de/dossiers/kursplanung.html	German
wb-web Wissensbaustein: Lernziele und Lernergebnisse Definition, Umsetzung und Anwendung, vielfältige Literaturhinweise https://wb-web.de/wissen/lehren-lernen/lernziele-und-lernergebnisse.html	German
Methodological website "Competence development": What lesson is good? https://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/pagrindinis/kompetenciju-ugdymo-	Lithuanian

praktika/pamoka/	
National education agency "Educational garden": Methodical material. How to plan a lesson https://sodas.ugdome.lt/viesieji-puslapiai/3054	Lithuanian
Bajtoš, J. (2013). Didaktika vysokej školy . Iura Edition.	Slovak
Trabalíková, J., & Zemančíková, V. (2015). Hra v rozvíjaní osobnosti . EDIS Žilinská univerzita.	Slovak
Turek, I. (2006). Základy didaktiky vysokej školy . Bratislava: STU	Slovak
Jrankiai	Kalbos
Course Planning App as result of the Erasmus+ project DEMAL http://www.demalproject.eu/outcomes.html	German English Spanish Greek Romanian Hungarian
Online lesson planner and gradebook Chalk.com Education Inc. https://www.chalk.com/planboard/	English

ĮGYVENDINIMAS IR ASMENYBĖ: KAIP AŠ VEDU PAMOKĄ?

Mokymo ir mokymosi metodai, naudojami „NEWS“ mokymo programoje

Šioje dalyje papasakosime apie mokymo ir mokymosi metodus, taikomus „NEWS“ mokymo programoje. Šie metodai nėra tiesiog pristatomi, veikiau siekiama parodyti kodėl atitinkami metodai yra naudojami skirtinguose moduluose. Viena vertus, tai pasitarnauja „NEWS“ medžiagos skaidrumui, nes leidžia suprasti, kodėl autoriai tam tikram mokymosi tikslui pasiekti pasirinko tam tikrą metodinį įgyvendinimą. Kita vertus, tai turėtų padėti medžiagą skaitantiems švietėjams išsiugdyti supratimą apie metodų privalumus ir jų pačių pojūtį renkantis mokymo ir mokymosi metodus bei juos taikant. Taip suaugusiųjų mokytojai galės naudotis tam tikra metodų įvairove ir vėliau kurti savo mokymo kursus, orientuodamiesi į tikslą ir besimokančiuosius, konkrečiai pasirinkdami tuos įgyvendinimo metodus, kurie geriausiai atitinka tikslinę grupę, temą, mokymosi tikslą ir aplinką.

Skirtingos metodų spalvos padeda orientuotis:

- METODAI, NAUDOJAMI BENDRAJAME KRITINIO MĄSTYMO MODULYJE
- METODAI, NAUDOJAMI INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ MOKYMO MODULYJE
- MEDIJŲ RAŠTINGUMO MODULYJE NAUDOJAMI METODAI
- UŽSIENIO KALBŲ MOKYMOSI MODULYJE NAUDOJAMI METODAI

Ši dalis laužo iki šiol įprastą struktūrą, nes toliau išvardijami visi mokymo programoje naudojami metodai, trumpai paaiškinama ir nurodoma, kodėl jie naudojami tam tikrame modulyje. Taigi, ši dalis nėra suskirstyta į teorinę dalį ir veiklas, kaip įprasta.

VEIKLOS

Pateikiame du pasiūlymus, kurie galbūt jums bus naudingi organizuojant veiklas su besimokančiais suaugusiųjų mokytojais, norint išsamiau išnagrinėti šią temą:

1. Smegenų šturmas nagrinėjant mokymo (mokymosi) metodus ir jų privalumus bei trūkumus: besimokantieji prisimena metodus, kuriuos iki šiol naudojo mokymuose. Poromis arba mažose grupelėse jie apmąsto atitinkamų metodų privalumus ir trūkumus. Koks jų patyrimas mokantis naudojant šį metodą? Kas jiems patiko? Kas buvo sunku/nemalonu/nuobodu...? Kokims aplinkybėms (tikslinei grupei, mokymosi aplinkai), jų manymu, šis metodas ypač tinka? Vėliau visos darbo grupės apibendrina savo rezultatus.

2. Pristatymas: besimokantieji poromis/mažose grupelėse pasirenka metodą iš toliau pateikto sąrašo (savarankiškai pasirinktą arba mokymų vadovo paskirtą). Tada besimokantieji nagrinėja šio metodo ypatybes, privalumus ir trūkumus, konkrečius pritaikymo pavyzdžius, juos aptaria ir sukuria trumpą apžvalgą skaitmeniniu formatu arba kaip plakatą savo kolegoms. Reikėtų numatyti laiko analizei, individualiems klausimams.

Metodas: mokymasis bendradarbiaujant

Mokymasis bendradarbiaujant iš esmės vyksta tada, kai žmonės koku nors būdu dalijasi savo mokymosi patirtimi ir taip mokosi kartu. Johnson ir Johnson (1991) konkrečiau apibrėžė, kad mokymasis bendradarbiaujant apima keturis būtinus komponentus: bendradarbiavimo įgūdžius, sąveiką akis į akį, teigiamą priklausomybę nuo tikslo, asmeninę atsakomybę ir tarpasmeninių bei darbo mažoje grupėje įgūdžių demonstravimą.

Naudoti metodai	Mokymasis bendradarbiaujant
Veiklos pavadinimas	Ar kritinis mąstymas yra kūrybinis procesas?
Modulis kur galima rasti veiklą	Bendrasis modulis: 3 ETAPAS, 2 VEIKLA (suprasti)
Veiklos tikslai	Mokinys apibūdina savo minkštuosius įgūdžius ir paaiškina jų reikšmę realiame gyvenime. Mokinys savo pavyzdžiu iliustruoja naujovių ir kūrybiškumo elementų naudojimą kritiniame mąstyme, palygina su sėkmingomis asmenybėmis, kurios įkvepia grupę.
Patobulinti bendrieji gebėjimai	Kritinis mąstymas
Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Dedukcija, bendravimas, argumentacija, nuomonių palyginimas
Priežastys kodėl pasirinktas šis metodas	Mokymasis bendradarbiaujant apima mokinių bendradarbiavimą siekiant bendrų tikslų. Mokydamiesi jie priklauso vieni nuo kitų, o tai palaiko komandinę dvasių ir didina motyvaciją. Taip stiprinami ne tik jų pažintiniai gebėjimai, bet ir tolerancija, gebėjimas išklausyti ir dalintis bei kiti tarpasmeniniai įgūdžiai.
Tinkamas...	Ypač tinka veiklai, kurioje mokiniai taiko, praktiškai naudoja ir įvertina žinias ir įgūdžius.
Galimi pakeitimai	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimų priemonių. Medžiagą galima papildyti skaitmeninėmis prezentacijomis, vaizdo įrašais ir kt. Grupių dydis gali skirtis, atsižvelgiant į anksčiau išvardintus aspektus.

Metodas: darbas grupėse

Vienas iš grupinio darbo privalumų yra tas, kad padidėja dalyvių motyvacija mokytis. Tam būtina sąlyga: besimokantieji patiria palaikymą grupėje, jaučiasi susidomėję ir pripažinti. Tačiau motyvacijos potencialas, kuris vystosi dėl grupės dinamikos, yra visiškai išnaudojamas tik tuo atveju, jei dalyviams ne tik patinka dirbti kartu, bet ir jie tai daro efektyviai. Kad taip atsitiktų, būtina, viena vertus, dirbti pagal aiškią darbo struktūrą ir, kita vertus, suprasti bendradarbiavimo tikslą.

Labai naudinga nustatyti aiškias darbo grupėje taisykles: užduotys turi būti aiškiai suformuluotos, labai aiškus ir laiko kiekvienai užduočiai limitas. Grupė turėtų būti bendrai atsakinga už rezultatą. Funkcijos grupėje gali ir turi būti paskirstytos: tyrimas, vadovavimas diskusijai, pristatymas ir taip toliau. Grupės darbas turi būti vertinamas ir bendrai aptariamas.

<i>Naudoti metodai</i>	Darbas grupėse
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Mokslinis eksperimentas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Medijų raštingumo priemonių naudojimo modulis, 1 veiksmas Kodėl mes tikime mokslu?, 1 žingsnis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis bando atlikti eksperimentą ir supranta, kaip skirtingos nuomonės ir klaidingi įsitikinimai veikia bei taip padeda sukurti klaidingą rezultatą ir išvadas. Besimokantysis supranta mokslo bendruomenės svarbą visuomenėje. Besimokantysis apmąsto bendruomenės, padedančios atskirti tikslią informaciją nuo klaidinančios poreikį.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokslinis raštingumas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Kritikos priėmimas, klaidingų mąstymo modelių atpažinimas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Norint atpažinti melagingą ar netikslią perskaitytą informaciją, svarbu įsijausti į sukčiaujančio asmens mintis. Todėl šios veiklos metu dalyviai įsijaučia į sukčiaujančių žmonių vietą ir praktiškai pritaiko manipuliavimo duomenimis būdus taip, kad visi galėtų juos konkrečiai įsivaizduoti.
<i>Tinkamas...</i>	Kai dalyviams sunku suprasti, kas yra kognityvinis šališkumas ar klaidinga nuomonė.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Vietoj mokslinio eksperimento apgaudinėjant mokiniai gali parašyti naujienų reportažą arba žodžiu papasakoti istoriją, kurioje yra akivaizdžiai manipuliuoja informacija. Tačiau

	svarbu, kad kiti dalyviai, kurie bando suprasti kur čia apgaulė, gautų grįžtamąjį ryšį iš mokytojo, kuris paaiškintų, kokio tipo tai yra šališkumas ar apgaulė.
--	---

<i>Naudoti metodai</i>	Rašymas, grupės darbas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Žodžių piramidė
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Mokiniai prisimena savo žinias apie skirtingus veiksmažodžių laikus. Mokiniai mokosi dirbti komandoje.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kalbų mokymasis, veiksmažodžių laikai
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Kritinio mąstymo naudojimas aptariant atsakymus grupėje
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis metodas pasirinktas todėl, kad gramatikos rekomenduojama mokytis ir (arba) ją kartoti žaidimų forma. Kai yra organizuojamos varžybos ir būna išrenkamas konkretus laimėtojas, mokiniai yra labiau motyvuoti sėkmingai atlikti užduotį.
<i>Tinkamas...</i>	Ši veikla tinka visų amžiaus grupių mokiniams.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Šią veiklą galima pritaikyti visų kalbos lygių mokiniams. Užduotį galima pritaikyti pasirenkant skirtingas gramatines struktūras, kurios rašomos piramidės forma. Taip pat gali būti naudojama šio žaidimo versija kuriant žodyną.

<i>Naudoti metodai</i>	Darbas ir diskusijos grupės
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Susieti ir naudoti žodyną
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Mokiniai grupėse sudaro žodžių poras ir taip turtina savo žodyno ir kritinio mąstymo įgūdžius.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Bendravimas užsienio kalba, naujų žodžių mokymasis, kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Refleksija, nuomonės reiškimas, diskutavimo įgūdžiai
<i>Priežastys, kodėl</i>	Ši veikla ir integruoti metodai yra skirti padėti mokytis naujų

<i>pasirinktas šis metodas</i>	žodžių linksmai, bet kartu ši veikla skatina kritinį mąstymą, nes apie naujus žodžius priverčia pagalvoti iš įvairių perspektyvų.
<i>Tinkamas...</i>	Ši veikla reikalauja tam tikro pradinio anglų kalbos terminų supratimo, tačiau jos sudėtingumą galima lengvai keisti. Pavyzdžiui, norint mokytis žemesniu lygiu, galima pakeisti sudėtingus žodžius. Mokiniai turėtų turėti bent pagrindines A2 kalbos žinias.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Užsiėmimą galima modifikuoti pateikiant skirtingo sudėtingumo žodžių poras, taip šį užsiėmimą galima pritaikyti prie mokinių amžiaus ir žinių.

Metodas: darbas porose

Darbas poromis arba darbas su partneriais - tai mokymosi metodas, kai du besimokantieji kartu atlieka užduotį. Daugiausiai dėmesio skiriama socialiniam mokymuisi ir sprendimų kūrimui. Darbas poroje- tai metodas, kurį galima taikyti greitai ir kuriam nereikia ilgai ruošti klasėje. Konstruktyvaus darbo sėkmei svarbus poros formavimo etapas, kurio metu visada reikia nepamiršti, kad mokymuisi ypač svarbu parinkti skirtingus porų partnerius (pagal rezultatus, lytį, ankstesnes žinias ir t. t.). Tai skatina tikrą keitimąsi informacija, diskusijas ir bendrą mokymąsi.

<i>Naudoti metodai</i>	Darbas porose
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kritinis mąstymas: ką tai reiškia realiame gyvenime?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 1 ĮVADAS (žinoti)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis įvardija esminius kritinio mąstymo bruožus. Besimokantysis nurodo, kaip kritinio mąstymo įgūdžiai taikomi jo gyvenime. Besimokantysis apmąsto savo įgūdžius ir gebėjimus. Besimokantysis dalijasi savo mintimis su kitu mokiniu.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, analitinis mąstymas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Raktinis žodis yra partneris, šioje veikloje tai yra ir mokytojo parama. Darbas poromis tinka trumpalaikiai veiklai, turinčiai aiškią struktūrą. Tai veikla, susijusi su problemų sprendimu, supratimu, mažais projektais. Tai taip pat socializacija, galimybė pasidalinti savo idėjomis, išklausti kitą ir dirbti

	kartu siekiant bendro tikslo. Mokiniai gali pasiskirstyti užduotis, vaidmenis ir jie dalijasi bendra pergale.
<i>Tinkamas...</i>	Duodame daugiau laiko pokalbiams, taip gerėja socialinė sąveika ir keičiasi klasės energija. Padedame užmegzti santykius, kuriamos bendradarbiavimu ir komandiniu darbu pagrįstos sąveikos.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Turite užtikrinti, kad instrukcijos būtų aiškios. Kaip mokytojas, esate savanoriškas pagalbininkas arba vadovas. Mokymo dalyviai turėtų jaustis laisvai ir galėti laisvai reikšti savo nuomonę.

<i>Naudoti metodai</i>	Darbas porose
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Taigi, kas iš esmės yra kritinis mąstymas ?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 4 ŽINGSNIS, 7 VEIKLA (apibendrinimas)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis apibūdina tipiškus kritinio mąstymo bruožus. Besimokantysis išreiškia savo supratimą apie kritinį mąstymą. Besimokantysis sukuria savo kritinio mąstymo apibrėžtį. Besimokantysis apibendrina savo žinias apie kritinį mąstymą.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, analitinis mąstymas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Raktinis žodis yra partneris, šioje veikloje tai yra ir mokytojo parama. Darbas poromis tinka trumpalaikiai veiklai, turinčiai aiškią struktūrą. Tai veikla, susijusi su problemų sprendimu, supratimu, mažais projektais. Tai taip pat socializacija, galimybė pasidalinti savo idėjomis, išklaudyti kitą ir dirbti kartu siekiant bendro tikslo. Mokiniai gali pasiskirstyti užduotimis, vaidmenimis, jie kartu siekia bendros pergalės.
<i>Tinkamas...</i>	Mokiniai ilgiau bendrauja tarpusavyje, gerėja socialinė sąveika, keičiasi klasės energija. Padedame užmegzti santykius, kurta bendradarbiavimu ir komandiniu darbu pagrįstas sąveikas.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Turime užtikrinti, kad instrukcijos būtų aiškios. Kaip mokytojas, esate savanoriškas pagalbininkas arba vadovas. Mokymo dalyviai turėtų jaustis laisvai ir laisvai reikšti savo

	nuomonę.
--	----------

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Darbas poromis, darbas grupėse</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	<i>Komandinio darbo ir grįžtamojo ryšio priemonės</i>
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	<i>IT modulis</i>
<i>Veiklos tikslai</i>	Yra daug įrankių, kurie palengvina duomenų rinkimą, apdorojimą ir pateikimą. Šiuo metu grupiniam darbui galima naudoti internetines priemones, todėl darbo procesą lengviau sekti ir lengviau daryti išvadas. Taip pat yra keletas būdų, kaip gauti grįžtamąjį ryšį iš mokinių.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas ir bendradarbiavimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Taikyti informacinių technologijų žinias įvairiose situacijose. Padalinti problemą į dalis ir spręsti. Siūlyti, paaiškinti ir taikyti alternatyvius sprendimus, apsvarstyti jų privalumus ir trūkumus.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Dirbant poromis ar grupėse suteikiama galimybė kiekvienam išsakyti savo nuomonę, ją pagrįsti, taip ugdomi argumentavimo įgūdžiai.
<i>Tinkamas...</i>	Leidžia aptarti konkrečias temas siauresniame rate.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Yra daug įvairių būdų, kaip valdyti grupių darbą, reikia atsižvelgti į grupės dinamiką ir išsiaiškinti, koks metodas geriausias.

Metodas: vaidmenų žaidimas

Vaidmenų žaidimas - tai žaismingas atitinkamos temos (galbūt ir kažkokio konflikto) pristatymas ir „išgyvenimas“. Šį metodą visų pirma reikėtų taikyti tada, kai reikia skatinti veikti, užimti gyvenimiškas stebėtojo pozicijas. Taip galima ugdyti empatijos, lankstumo, atvirumo, bendradarbiavimo, bendravimo ir problemų sprendimo įgūdžius. Vaidmenų žaidimai taip pat lavina savęs ir kitų stebėjimą.

<i>Naudoti metodai</i>	Vaidmenų žaidimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Mokslinis kongresas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Medijų raštingumo modulis, 1 veiksmas, 2 žingsnis. Kodėl mes tikime mokslu?
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis praktiškai išbando ir supranta, kaip šališkai pateikta ar klaidinga informacija priverčia suformuluoti klaidingas išvadas. Besimokantysis supranta mokslo bendruomenės svarbą visuomenėje. Besimokantysis apmąsto, kad reikia bendruomenės, kuri padėtų atskirti gerą informaciją nuo blogos.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokslinis raštingumas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Kritikos priėmimas, informacijos perdavimas, aktyvus klausymasis, informacijos analizė.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Vaidmenų žaidimas - tai metodas, leidžiantis dalyviams lavinti bendravimo įgūdžius atliekant įvairius pratimus, kurių metu jie nebijo suklysti, nes žaidimo dalis yra vaidinti personažą, kuris daro klaidas. Be to, kai besimokančiajam reikia aptikti daromas klaidas, lavinami kritinio mąstymo įgūdžiai.
<i>Tinkamas...</i>	Šis metodas gali būti ypač naudingas kuriant gerą mokymosi aplinką, nes kartu jis padeda pralaužti ledus. Taip pat su žmonių grupėmis, kurios yra nesaugios arba labai bijo suklysti, nes šis žaidimas suteikia daugiau lankstumo.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Vertimo scenarijus gali skirtis nuo mokslinės konferencijos scenarijaus, tačiau svarbu, kad kiti dalyviai kritiškai vertintų pateiktą informaciją.

Metodas: mokytojo pristatymas

Pristatymai yra naudojami kai reikia greitai perduoti informaciją. Tokius pristatymus rengia ne tik mokytojai, bet kartas nuo karto ir besimokantieji mokymosi grupėse. Tokie pristatymai kartais tampa problematiški, kai auditorija ilgai klausosi pristatymų ir aktyviai nedalyvauja ugdymo procese bei turi įsisavinti daug mokomosios medžiagos.

Todėl pristatymus reikėtų naudoti kartais, o ne kiekvieną pamoką, jie turėtų būti kuo labiau orientuoti į dialogą ir ne tik leisti užduoti dalyviams klausimus, bet skatinti dalyvius užduoti klausimus ir kitaip aktyviai dalyvauti. Dalyviai visada turėtų turėti galimybę prisidėti prie pristatomo turinio ir metodų, ir tai turėtų būti įtraukta į pristatymą. Pristatymų metu svarbu nepamiršti, kad dalyvių dėmesys gali labai greitai sumažėti, ypač kai pranešimai yra abstraktaus turinio.

<i>Naudoti metodai</i>	Mokytojo pristatymas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kas yra kritinis mąstymas?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 1 ŽINGSNIS
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis apibūdina tipiškus kritinio mąstymo bruožus. Besimokantysis išreiškia savo supratimą apie kritinį mąstymą. Besimokantysis sukuria savo kritinio mąstymo apibrėžtį.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, aktyvus klausymas
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Mokytojo pristatymas - tai mokymas, kurio metu mokytojas dėsto medžiagą pasitelkiant pristatymus, paaiškinimus ir motyvuojant mokinius. Šis metodas leidžia operatyviai reaguoti į netikėtas situacijas, poreikius ar mokinių klausimus. Tai taip pat padeda įsitikinti, kad visi yra motyvuoti ir žinotų, ką konkrečiai reikia daryti.
<i>Tinkamas...</i>	Tinka įvadiniams užsiėmimams arba tada, kai reikia pateikti informaciją visai klasei ir patikrinti visų mokinių reakciją.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimų priemonių. Jį galima papildyti padalomąja medžiaga, internetine medžiaga, skaitmeninėmis prezentacijomis, vaizdo įrašais ir kt.

<i>Naudoti metodai</i>	Mokytojo pristatymas
------------------------	-----------------------------

<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kritinis mąstymas-ką jis reiškia realiame gyvenime?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 2 ETAPAS_Veikla 1_JVADAS (žinoti)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis apibūdina esminius kritinio mąstymo bruožus. Besimokantysis nurodo, kaip kritinio mąstymo įgūdžiai taikomi jo gyvenime. Besimokantysis apmąsto savo įgūdžius ir gebėjimus. Besimokantysis dalijasi savo mintimis su kitu besimokančiuoju.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	nuomonių reiškimas, dėsniumų atpažinimas, savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Mokytojo pristatymas - tai mokymas, kurio metu mokytojas dėsto medžiagą pasitelkiant pristatymus, paaiškinimus ir motyvuojant mokinius. Šis metodas leidžia operatyviai reaguoti į netikėtas situacijas, poreikius ar mokinių klausimus. Tai taip pat padeda įsitikinti, kad visi yra motyvuoti ir žinotų, ką konkrečiai reikia daryti.
<i>Tinkamas...</i>	Tinka įvadinei veiklai arba kai reikia pateikti informaciją visai klasei ir patikrinti visų mokinių reakciją.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimų priemonių. Jį galima papildyti padalomąja medžiaga, internetine medžiaga, skaitmeniniais pristatymais, vaizdo įrašais ir kt.

<i>Naudoti metodai</i>	Trumpas pristatymas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Taigi, kas yra tas kritinis mąstymas?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 4 žingsnis, 7 veikla (apibendrinti)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis nurodo, kaip kritinio mąstymo įgūdžiai gali būti pritaikomi jo gyvenime. Besimokantysis išreiškia savo supratimą apie kritinį mąstymą. Besimokantysis sukuria savo kritinio mąstymo apibrėžtį. Besimokantysis apibendrina savo žinias apie kritinį mąstymą.
<i>Patobulinti bendrieji</i>	Kritinis mąstymas

<i>gebėjimai</i>	
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, analitinis mąstymas
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Trumpas paaiškinimas. Trumpas paaiškinimas - tai mokymas, kurio metu mokytojas stovi prieš visą klasę, o medžiaga dėstoma pasitelkiant pristatymus, paaiškinimus ir motyvuojant. Tai taip pat leidžia operatyviai reaguoti į netikėtas situacijas, poreikius ar mokinių klausimus. Bei padeda įsitikinti, kad visi yra motyvuoti ir žino, ką daryti ir kaip elgtis.
<i>Tinkamas...</i>	Kokioms situacijoms, kokiems mokytojams, kokiems mokiniams/grupėms šis metodas ypač tinka? Tinka įvadinei veiklai arba kai reikia pateikti informaciją visai klasei ir patikrinti visų mokinių reakciją.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimų priemonių. Jį galima papildyti padalomoja medžiaga, internetine medžiaga, skaitmeniniais pristatymais, vaizdo įrašais ir kt.

<i>Naudoti metodai</i>	Žodinis pristatymas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Melas, prakeiktas melas ir statistika
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo modulis, 2 veikla
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis susipažįsta su dažniausiai pasitaikančiomis manipuliacijomis, pagrįstomis statistika.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, medijų raštingumas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Informacijos analizė, savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Pristatymas žodžiu - geras būdas pristatyti temą, kurią vėliau bus galima aptarti plačiau. Kai tema labai plati, nauja ar sudėtinga, patartina ją pristatyti trumpai ir įdomiai, o vėliau derinti teoriją ir praktiką, kol mokymosi procesas bus baigtas.
<i>Tinkamas...</i>	Naujos ar sudėtingos temos pristatymas.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Mokymų vadovas gali keisti pristatymą taip, kaip jam patogu.

<i>Naudoti metodai</i>	Grupės diskusija, mokytojo paaiškinimas
------------------------	---

<i>Veiklos pavadinimas</i>	Žinių gilinimas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji aptaria, kas svarbu mokantis naujų žodžių. Besimokantieji išsako savo nuomonę. Besimokantieji žaidžia žaidimą ir nustato savo stipriąsias ir silpnąsias puses.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, užsienio kalbų mokymas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Diskusijų įgūdžiai, refleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis metodas pasirinktas, nes skirtingo sudėtingumo užduotys padeda mokytis naujų žodžių, sugrupuoti žodžius pagal tam tikrą sistemą, kartu ugdo kritinio mąstymo įgūdžius.
<i>Tinkamas...</i>	Besimokančiųjų užsienio kalbos lygis turi būti aukštesnis (rekomenduotinas B1), nes tekstas reikalauja tam tikrų žinių. Tačiau šią užduotį galima atlikti ir naudojant mažiau sudėtingą tekstą.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Užduotį galima keisti įvairiais būdais. Norint naudoti aukštesnio ar žemesnio sudėtingumo tekstą, galima pasirinkti kitas citatas ir kitą tekstą.

Metodas: išsamus skaitymas

Išsamus skaitymas – tai gebėjimas apdoroti tekstą, suprasti jo reikšmę ir susieti jį su jau turimomis žiniomis. Siekiant padėti besimokantiejiems, gali būti naudinga turimas žinias suskirstyti į temas, apibendrinti pagrindinę teksto informaciją, užduoti konkrečius klausimus apie tekstą arba juos formuluoti kartu, vizualizuoti esminį teksto turinį ir pan.

<i>Naudoti metodai</i>	Išsamus skaitymas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kas yra atsakingas už klimato kaitą?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Medijų raštingumo modulis, 3 veikla, 1 žingsnis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis taiko žinias apie kritinį mąstymą skaitydamas tekstą. Besimokantysis taiko kritinio mąstymo žinias atpažindamas klaidas.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, medijų raštingumas
<i>Patobulinti kritinio</i>	Klaidų aptikimas, kritinis skaitymas

<i>mąstymo įgūdžiai</i>	
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Klaidas ir blogus argumentus dažnai lengviau suprasti, kai jie yra paaiškinti, tačiau sunkiau juos atpažinti kasdieniame gyvenime. Šis užsiėmimas padės išmokti atpažinti blogus argumentus tekste.
<i>Tinkamas...</i>	Klaidų tipo paaiškinimui.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Galima pasirinkti bet kokią įdomią ir aktualią temą, paprasčiausiai įterpiant blogus argumentus šalia teisingų. Veiklą galima naudoti individualiai ir grupėje.

Metodas: minčių žemėlapis

Naudodamiesi minčių žemėlapio metodu galite supažindinti su tema, rinkti idėjas, ieškoti rezultatų, skatinti diskusijas ir t. t. Šį metodą ypač prasminga rinktis sprendžiant sudėtingus klausimus, nes galima užmegzti ryšius ir rasti naujus požiūrius.

Taikant minčių žemėlapio metodą, temą reikia vizualizuoti visais jos aspektais. Pagrindinė tema užrašoma kaip sąvoka popieriaus lapo viduryje, o aplink ją nubrėžiamas uždaras apskritimas. Besimokantieji randa asociatyvias potemes ir terminus, juos išsako. Kiekvienai potemei mokytojas apskritime nubrėžia liniją/atšaką ir linijos pabaigoje užrašo potemę. Aplink nubrėžiamas apskritimas. Mokiniai įvardija tolesnes kiekvienos potemės asociacijas, kurios taip pat pridedamos prie atitinkamos potemės su linija/šaka. Taip tęsiama toliau. Nereiktų vertinti ar kritikuoti, tačiau reiktų surinkti kuo daugiau informacijos. Paminėtos asociacijos gali paskatinti kitas asociacijas.

<i>Naudoti metodai</i>	Minčių žemėlapio kūrimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kas yra kritinis mąstymas?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendroji metodologija: 1 ŽINGNIS, ĮVADINĖ VEIKLA
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis apibūdina tipiškus kritinio mąstymo bruožus. Besimokantysis išreiškia savo supratimą apie kritinį mąstymą. Besimokantysis sukuria savo kritinio mąstymo apibrėžtį.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės išreiškimas, diskusijų įgūdžiai, aktyvus klausymasis
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Viena iš labai veiksmingų ir patrauklių mokymo strategijų, kuri paprastai padeda besimokantiejiems tiksliau užsirašyti, geriau suprasti ir stiprina kūrybiškumą. Padedant šiai veiklai gali būti randamos įdomios asociacijos, jos susiejamos ir paaiškinamos, naudingai pasitelkiamas regos pojūtis. Šis

	metodas padeda įsiminti problemą ir pradėti ją spręsti kritiškai.
<i>Tinkamas...</i>	„Viskas yra susiję su viskuo kitu“. (L. Da Vinčis). Kai sudarinėjate minčių žemėlapij, nustatote ryšį tarp idėjų.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Metodas nėra susijęs su faktais, klausimais, apibrėžimais. Šiuo metodu siekiama parodyti principus, KAIP dalykai veikia. Jis padeda atsakyti į klausimus KODĖL ir pritaikyti atsakymus mus supančioms problemoms spręsti.

<i>Naudoti metodai</i>	Minčių žemėlapis
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kas yra atsakingas už klimato kaitą?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Medijų raštingumo modulis, 3 veikla, 2 žingsnis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis taiko žinias apie kritinį mąstymą naudodamas išsamaus skaitymo metodą. Besimokantysis taiko žinias apie klaidų atpažinimą. Besimokantysis dalijasi savo mintimis su kitu besimokančiuoju. Besimokantysis sukuria koliažą ir parodo supaprastintą problemą.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, medijų raštingumas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Klaidų nustatymas, kritinis skaitymas, bendravimas, argumentavimas, nuomonių lyginimas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Argumentų koliažo kūrimas leidžia dalyviams sudėlioti mintis sudėtinga tema ir susidaryti bendrą problemos vaizdą. Dirbant poromis ugdomi bendravimo ir argumentavimo įgūdžiai. Turėdami susitarti dėl minčių žemėlapio prieš jį realizuojant, dalyviai skatinami ieškoti bendrų sąlyčio taškų ir racionalių argumentų, o ne vien remtis emocijomis.
<i>Tinkamas...</i>	Tai atpalaiduojanti ir kūrybiška veikla, kurią galima naudoti darbo metodui pajvairinti, kai grupė pavargsta.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Jei dalyviai menkai pasitiki savo kūrybiniais gebėjimais, jiems galima pasiūlyti aiškią idėjų eiliškumo schemą. Pavyzdžiui, pasirinkti tris argumentus, su kuriais jie sutinka, ir tris, su kuriais nesutinka.

Metodas: grupės/atvira diskusija

Diskusijų organizavimas gali būti vienas iš naudingiausių, bet kartu ir sudėtingiausių mokymo metodų. Naudodami diskusijas kaip mokymo metodą galite labai tiksliai skatinti kritinį mąstymą. Užmegzdami santykius su besimokančiais ir tarp jų, galite parodyti jiems, kad vertinate jų indėlį ir kartu paprašyti jų aktyviai klausytis, vertinti vienas kito nuomonę, giliau mąstyti ir aiškiau formuluoti savo mintis. Panašiai kaip ir dirbant grupėse, reikėtų nustatyti aiškas taisykles, kad kiekvienas turėtų lygias galimybes pasisakyti, jaustis patogiai ir gauti naudos. Negali būti diskusija dėl diskusijos. Diskusijai reikia pasirengti ir jai vadovauti.

<i>Naudoti metodai</i>	Grupės diskusija
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kritinis mąstymas-ką tai reiškia realiame gyvenime?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendroji metodologija: 1 veikla, ĮVADAS (žinoti)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis apibūdina tipiškus kritinio mąstymo bruožus. Besimokantysis išreiškia savo supratimą apie kritinį mąstymą. Besimokantysis sukuria savo kritinio mąstymo apibrėžtį.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės reiškimas, pavyzdžių atpažinimas, savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Mokiniai dalyvauja atsakinėdami į klausimus ir pateikdami pavyzdžių, tai palaiko sąveiką ir motyvaciją. Vedantysis užtikrina, kad viskas būtų paaiškinta ir visi suprastų ne tik faktus, bet ir priežastis bei sąsajas. Besimokantieji išlieka susikaupę ir mokosi reikšti savo mintis prieš bendraklasius.
<i>Tinkamas...</i>	Tradiciškai tai suvokiama kaip paskaita, tačiau taip nėra. Klausimai verčia mokinius būti aktyvius, susikaupiti ir reikšti mintis. Jie atkreipia dėmesį į kitus dalyvius ir išvadas, kurios yra suformuluojamos kartu. Kartais atsakinėja tik aktyvūs mokiniai, turime suteikti galimybę atsakyti ir mažiau aktyviems mokiniams.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Klasės pertvarkymas į ratą, kad visi stovėtų veidu į visus. Iš anksto parengti klausimai, kad būtų laiko apgalvoti atsakymus ir pagrįsti nuomonę, kaip parlamento tipo posėdyje vadovaujant pirmininkui. Mokymo dalyviai skirstomi į grupes pagal jų išreikštas nuomones ir pan.

<i>Naudoti metodai</i>	Diskusija
------------------------	-----------

<i>Veiklos pavadinimas</i>	Ar kritinis mąstymas yra kūrybinis procesas?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendroji metodologija: 3 ŽINGSNIS_2 VEIKLA (supratimas)
<i>Veiklos tikslai</i>	Mokinys apibūdina savo įgūdžius ir paaiškina jų reikšmę realiame gyvenime. Mokinys savo pavyzdžiu iliustruoja naujovių ir kūrybiškumo elementų naudojimą kritiniame mąstyme, lygindamas juos su sėkmingomis asmenybėmis, kurios įkvepia grupę.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Dedukcija, bendravimas, argumentacija, nuomonių palyginimas
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Diskusijų metodas - vienas seniausių ir veiksmingiausių metodų, kai kalbama apie mokinių kritinio mąstymo įgūdžių ugdymą ir tobulinimą. Jis taip pat didina mokinių kūrybiškumą, žodinę raišką ir pažintinius gebėjimus.
<i>Tinkamas...</i>	Jis ypač tinka pamokoje įgytų žinių pritaikymo ir (arba) vertinimo etape.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pakeitimai priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimos įrangos. Diskusija gali būti įvairių formų, priklausomai nuo klasės/grupės dydžio ir, visų pirma, nuo mokymosi tikslų. Didelėse grupėse diskusijai kartais gali trukdyti dominuojantys, ekstravertiški mokiniai arba mokinių nenoras kalbėti. Tokiu atveju mokytojas turėtų įsikišti ir palaikyti mažiau aktyvių mokinių dalyvavimą bei diskusiją.

<i>Naudoti metodai</i>	Atvira diskusija
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Profesionalios žiniasklaidos poreikis
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Medijų raštingumo modulis, 4 veikla
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis svarsto apie įvairių informacijos šaltinių patikimumą. Besimokantysis dalijasi savo nuomone su kitais dalyviais.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, medijų raštingumas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Pritaikymas, diskusija, aktyvus klausymasis
<i>Priežastys, kodėl</i>	Diskusijose vienu metu lavinami įvairūs įgūdžiai ir gebėjimai:

<i>pasirinktas šis metodas</i>	aktyvus klausymasis ir supratimas, savo nuomonės išsakymas, žinių įsivertinimas ir argumentavimas. Taip pat šis metodas tinka rinkti ir derinti skirtingus žinių komponentus ir argumentus. Kaip mokytojas taip pat galite susipažinti su grupės žinių lygiu.
<i>Tinkamas...</i>	Tinka naujai temai pristatyti.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Grupėse, kuriose dalyvavimas yra labai netolygus, mokytojas gali pasiūlyti kitas refleksijos priemones, pavyzdžiui, užpildyti lapą su pagrindiniais temos punktais arba pradėti refleksiją mažose grupelėse. Jis taip pat gali organizuoti kalbėjimo eiliškumą, kad kiekvienas asmuo dalyvautų bent kartą.

<i>Naudoti metodai</i>	Grupės diskusija
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Įvadas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	IT modulis: įvadas.
<i>Veiklos tikslai</i>	- Įvadas, pristatomos mokymo temos. - Suaugusiųjų švietėjo skaitmeninės kompetencijos. - Diskusija - kaip nuotolinio mokymosi pagrindai suformavo suaugusiųjų mokymo aplinką?
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Aktyvus klausymasis, informacijos analizė, informacinių ir komunikacinių technologijų išmanymas, gilesnis šių žinių supratimas ir taikymas įvairiose situacijose. Kritinis informacijos vertinimas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Argumentuotas atsakymas į probleminius klausimus. Alternatyvių problemų sprendimo būdų taikymas, jų privalumų ir trūkumų svarstymas. Savirefleksija.
<i>Tinkamas...</i>	Grupės diskusija leidžia rasti bendrus akcentus ir nurodo, kurios narių idėjos yra panašios, o kurios yra vertinamos labai skirtingai.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Grupės diskusija gali būti organizuojama įvairiais būdais, taip pat nuotoliniu būdu.

<i>Naudoti metodai</i>	Tylus skaitymas, grupės diskusija
------------------------	--

<i>Veiklos pavadinimas</i>	Žymaus žmogaus biografija
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji lavina skaitymo įgūdžius. Besimokantieji praktiškai įgyja gramatinių žinių. Besimokantieji taiko gramatines žinias ir supranta, kuris gramatinis laikas geriausiai tinka pasakojimui.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Gramatikos žinios, kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės išreiškimas, diskutavimo įgūdžiai
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Veiksmažodžių laikų paieška žymaus žmogaus biografijoje buvo pasirinkta todėl, kad biografijos yra pasakojimo forma, o pasakojimas yra universali žmogaus veikla. Skaitytojai paprastai skiria nedaug pažintinės energijos biografiniam tekstui suprasti, todėl daugiau dėmesio gali skirti jo turiniui ir kalbai (šiuo konkrečiu atveju - veiksmažodžių formoms). https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1191435.pdf
<i>Tinkamas...</i>	Ši biografija tinka vyresniųjų klasių moksleiviams ir suaugusiems, nes jiems reikia žinių apie nacistinę Vokietiją, kad galėtų suprasti tekstą, o vėliau - kritiškai vertinti šią temą ir produktyviai diskutuoti.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Norint šią užduotį atlikti su jaunesnio amžiaus mokiniais, mokytojai gali pasirinkti kokį nors kitą žymų asmenį, su kuriuo šie mokiniai jau yra susipažinę.

<i>Naudoti metodai</i>	Grupės diskusija, mokytojo pristatymas.
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Žinių gilinimas.
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis.
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji aptaria, kas svarbu mokantis naujų žodžių. Besimokantieji išsako savo nuomonę. Besimokantieji žaidžia žaidimą ir nustato savo stipriąsias ir silpnąsias puses.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, užsienio kalbų mokymas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Diskusijų įgūdžiai, refleksija.

<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis metodas buvo pasirinktas todėl, kad jis labai padeda mokytis naujų žodžių ir grupuoti žodžius, kartu ugdo kritinio mąstymo įgūdžius.
<i>Tinkamas...</i>	Besimokančiųjų kalbos lygis turi būti aukštesnis (rekomenduojama B1), nes tekstas reikalauja tam tikrų žinių. Tačiau galima dirbti ir naudojant ne tokį sudėtingą tekstą.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Užduotį galima įvairiai keisti. Galima pasirinkti kitas citatas ir kitokį tekstą.

Metodas: diskusija porose

<i>Naudoti metodai</i>	Diskusija porose
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Mąstyk apie savo dieną kritiškai
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendroji metodologija: 3 ŽINGNIS, 3 VEIKLA (pritaikymas)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis palygina darbų eiliškumą savo darbe ar asmeniniame gyvenime. Siūlydamas keisti darbų eiliškumą, besimokantysis taiko žinias apie kritinį mąstymą. Besimokantysis parodo, kaip šias išvadas galima panaudoti realiame darbe ar asmeniniame gyvenime.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, problemų sprendimas, komunikavimas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Taikymas, lyginimas, dėmesys detalėms, sprendimų priėmimas, pasiūlymų teikimas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Trumpas paaiškinimas: šiam užsiėmimui ypač tinka dalintis idėjomis poromis. Kadangi mokinių darbo turinys - lentelė su informacija apie asmeninį gyvenimą - gali būti laikomas jautriu, diskusija porose gali sustiprinti dalijimąsi ir bendravimą per daug neatskleidžiant informacijos visai grupei. Kokioms situacijoms, kokiems mokytojams, kokiems mokiniams/grupėms tai ypač tinka?
<i>Tinkamas...</i>	Diskusija porose yra populiarus klasės metodas, kuriuo galima pasiekti daugelį mokymosi tikslų. Jo atmaina yra metodas „Mąstyk - dalinkis poromis“, kuris taip pat taikomas čia. Jis paprastai taikomas su įvairių tipų besimokančiais ir įvairiems tikslams. Jis gali gerai veikti su nedrąsiais mokiniais, kurie nemėgsta dalintis mintimis didesnėse grupėse. Be to, jis

	gali paskatinti gilesnį ir sudėtingesnį keitimąsi idėjomis.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimos įrangos. Šiuo atveju, atsižvelgiant į mokytojo sprendimą, gali būti taikytina ir diskusija 3-4 mokinių grupėse.

Metodas: smegenų šturmas

Smegenų šturmas yra dažnai naudojamas metodas, skirtas generuoti naujoms idėjomis, prisiminti ankstesnėms žinioms ir sukelti asociacijas tam tikromis svarbiomis temomis. Naudojant smegenų šturmo metodą, yra pasinaudojama grupės perspektyvų įvairovė. Smegenų šturmą rekomenduojama naudoti darbo su tema pradžioje, taip pat kai trūksta minčių ir idėjų. Per trumpą laiką reikėtų surinkti kuo daugiau idėjų. Skatinamos laisvos asociacijos. Vertinti ar kritikuoti minčių neleidžiama. Pasibaigus kūrybos etapui, atliekamas rezultatų įvertinimas ir struktūrizavimas.

<i>Naudoti metodai</i>	Smegenų šturmas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kas yra kritinis mąstymas?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendroji metodologija: 1 ŽINGNIS, ĮVADINĖ VEIKLA
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis apibūdina savo jau turimus įgūdžius ir paaiškina jų reikšmę realiame gyvenime. Besimokantysis savo pavyzdžiu iliustruoja naujovių ir kūrybiškumo elementų naudojimą kritiniame mąstyme, lygindamas juos su sėkmingomis asmenybėmis, kurios įkvepia grupę.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonių reiškimas, aktyvus klausymasis, diskutavimo įgūdžiai
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Mokytojas, taikydamas šią strategiją, skatina kuo aktyvesnį dalyvavimą, atsakymus ir nuomonių, idėjų ir požiūrių pateimą. Šis metodas taikoma siekiant skatinti naujų idėjų atsiradimą, bendravimą ir mokinių motyvaciją.
<i>Tinkamas...</i>	Šis metodas yra tinkamas ir pageidautinas, kai grupei reikia pateikti naujų idėjų. Jį taip pat galima taikyti, kai ketiname analizuoti ir toliau aptarti ar plėtoti klausimą arba pateikti problemos sprendimą.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Šį metodą galima taikyti net ir dirbant nuotoliniu būdu.

	Dirbant įprastu būdu, smegenų veiklą sužadinti gali padėti tiesiog mokinių persodininimas į kitas vietas. Įvertinant išsakytas idėjas, gali atsirasti sąsajų, jos gali praturtinti ar išplėtoti klausimus. Šį metodą galima naudoti žodžiu, raštu arba skaitmenine forma.
--	---

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Smegenų šturmas</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	<i>Jvadas</i>
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	<i>IT modulis: jvadas</i>
<i>Veiklos tikslai</i>	- Įvadas, pristatomos naujos mokymo temos. - Suaugusiųjų švietėjo skaitmeninės kompetencijos. - Diskusija - kaip nuotolinio mokymosi pagrindai suformavo suaugusiųjų mokymo aplinką?
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Aktyvus klausymasis, informacijos analizė, informacinių ir komunikacinių technologijų išmanymas, gilesnis šių žinių supratimas ir taikymas įvairiose situacijose. Kritinis informacijos vertinimas. Argumentuotas atsakymas į probleminius klausimus. Alternatyvių problemų sprendimo būdų taikymas, jų privalumų ir trūkumų svarstymas. Savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Pradinei apžvalgai kiekvienas prašomas pasidalinti savo patirtimi ir praktika, kad būtų galima geriau suprasti kolegų, priklausančių skirtingoms aplinkoms, situaciją. Kiekvienas gali dalintis savo nuomone ir idėjomis.
<i>Tinkamas...</i>	Keisti ir atrasti naujas idėjas grupėje.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Lengvai pritaikomas įvairioms situacijoms, taip pat tinka užsiėmimui nuotoliniu būdu, gera galimybė naudotis internetinėmis priemonėmis.

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Smegenų šturmas</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	<i>Grupės darbas ir grįžtamojo ryšio įrankiai</i>
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	<i>IT modulis</i>
<i>Veiklos tikslai</i>	Yra nemažai įrankių, kurie palengvina duomenų rinkimą,

	apdorojimą ir pateikimą. Šiuo metu dirbant grupėje galima naudoti internetines priemones, todėl darbo procesą lengviau sekti ir lengviau daryti išvadas. Taip pat yra keletas būdų, kaip gauti grįžtamąjį ryšį iš mokinių.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas ir bendradarbiavimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Pritaikyti žinias ir supratimą apie informacines ir komunikacines technologijas įvairiose situacijose. Suskirstykite problemą į jos sprendimo dalis ir sujunkite problemos dalis į vieną. Siūlyti, paaiškinti ir taikyti alternatyvius sprendimus, apsvarstyti jų privalumus ir trūkumus.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Siekiant sužinoti kiekvieno dalyvio geriausią patirtį, dalijamasi idėjomis ir mintimis, kurios atskleidžia įvairius pavyzdžius, populiariausius pasirinkimus.
<i>Tinkamas...</i>	Keičiamos ir atrandamos naujos idėjos grupėje.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Lengvai pritaikomas įvairioms situacijoms, taip pat tinka nuotoliniam užsiėmimui, gera galimybė naudoti internetinius įrankius.

Metodas: analizė

Analizė - tai nuodugnus, intensyvus, sistemingas problemos ir (arba) temos nagrinėjimas pagal konkretų klausimą arba siekiant išspręsti problemą. Analizė retai kada naudojama kaip savarankiškas metodas, nes asmens mokymosi patirtį tik iš dalies lemia jo paties analizės rezultatai, o daug daugiau - jo paties ir kitų besimokančiųjų rezultatų palyginimas ir aptarimas, t. y. mokymasis bendradarbiaujant.

<i>Naudoti metodai</i>	Analizė
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Pagalvok apie savo dieną kritiškai
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendroji metodologija: 3 ŽINGNIS, 3 VEIKLA (pritaikymas)
<i>Veiklos tikslai</i>	Mokinys palygina veiksmų eiliškumą savo darbe ar asmeniniame gyvenime.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Keisdamas savo dienos veiklą tvarką, besimokantysis pritaiko žinias apie kritinį mąstymą. Besimokantysis parodo, kaip šias išvadas galima panaudoti realiame darbe ar asmeniniame gyvenime.

<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Kritinis mąstymas, problemų sprendimas, bendravimas
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Pritaikymas, lyginimas, dėmesys detalėms, sprendimų priėmimas, pasiūlymų teikimas
<i>Tinkamas...</i>	Tai ypač tinka po to, kai mokiniai gauna reikiamą informaciją, t. y. pamokos taikymo, praktikos ir vertinimo etapuose.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo, mokinių, tikslų ir turimų priemonių. Šį metodą galima papildyti padalomąja medžiaga, internetine medžiaga, skaitmeniniais pristatymais, vaizdo įrašais ir kt. Mokinių rezultatų kokybė labai priklauso nuo to, ką pateikia mokytojas, t. y. pateiktos informacijos, jos įvairovės ir kokybės.

<i>Naudoti metodai</i>	Problemos aprašymas ir sprendimo paaiškinimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Reklamos paslaptis
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 4 ETAPAS, 5 ir 6 VEIKLOS, C UŽDUOTIS.
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis komponuoja informacijos elementus į naują visumą. Besimokantysis analizuoja realias vertybes, išsako nuomonę, ją gina ir pagrindžia. Besimokantysis lygina, vertina ir pateikia teiginius, įvertina reklamos poveikį apsipirkimo įpročiams. Besimokantysis daro išvadą, nurodo privalumus ir trūkumus, kuria savo reklamos ir šūkių projektus.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Komunikavimas, problemų sprendimas, analizė
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Indukcija, dedukcija, sprendimų formulavimas
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Svarbu grupės įkvėpimas ir entuziazmas spręsti įvairias pateiktas problemas. Pvz. pateikiamas klausimas: kaip apsaugotumėte nuo reklaminių triukų? Mokiniai paaiškina ir palygina savo sprendimus su kitų mokinių pateiktais sprendimais.
<i>Tinkamas...</i>	Situacijose, kuriose realiai yra dalycavę mokiniai, apibūdinama problema, reikia paaiškinti, kaip mokiniai ją spręstų realiame gyvenime.

<i>Galimi pakeitimai</i>	Atsižvelgdamas į tikslinę grupę, mokytojas gali leisti mokiniams apibūdinti, kas pateiktame sprendime buvo gerai ir kaip jie galėtų geriau išspręsti problemą. Jie taip pat gali paaiškinti savo realius sprendimus, remdamiesi savo patirtimi.
--------------------------	---

<i>Naudoti metodai</i>	Analizė
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Įvadas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	- Įvadas, pristatomos naujos mokymo temos
<i>Veiklos tikslai</i>	Įvadas, pristatomos naujos mokymo temos. Suaugusiųjų švietėjo skaitmeninės kompetencijos. Diskusija - kaip nuotolinio mokymosi pagrindai suformavo suaugusiųjų mokymo aplinką?
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Aktyvus klausymasis, informacijos analizė, informacinių ir komunikacinių technologijų išmanymas, gilesnis šių žinių supratimas ir taikymas įvairiose situacijose. Kritinis informacijos vertinimas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Kiekvienas dalyvis turi išanalizuoti ir įvertinti savo įgūdžius ir žinias, naudodamas skaitmeninių kompetencijų modelį, kad suprastų savo kompetencijų lygį šioje srityje. Tai būtina, kad pamatytų tolesnio tobulėjimo galimybes.
<i>Tinkamas...</i>	Savęs vertinimas ir vertinimu pagrįsta analizė - savo rezultato suvokimas, kliūčių įžvelgimas ir jų sprendimų paieška.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo ir veiklos tikslų.

<i>Naudoti metodai</i>	Proleminių klausimų kėlimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Laiko planavimas ir valdymas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	IT modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Išmokite naudotis patogiais laiko planavimo įrankiais. Kritiškai įvertinti priemonių pasirinkimą. Skatinti bendravimą ir bendradarbiavimą dirbant grupėse.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas.

<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Problemų sprendimas, tinkamas sąvokų ir terminų vartojimas. Siūlyti, paaiškinti ir taikyti alternatyvius sprendimus, apsvarstyti jų privalumus ir trūkumus, analizuoti informaciją, argumentuoti, išmanyti informacines ir komunikacines technologijas, giliau suprasti ir taikyti šias žinias įprastose ir neįprastose situacijose. Argumentuotai atsakyti į probleminius klausimus. Alternatyvių problemų sprendimo būdų taikymas, jų privalumų ir trūkumų svarstymas. Savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Norint pamatyti, kokias temas ir klausimus aktualu spręsti, reikia gebėti įžvelgti problemines sritis. Jų nustatymas ir pateikimas leidžia pereiti prie tolesnės veiklos ir pasiekti normą rezultatą.
<i>Tinkamas...</i>	Kai reikia nurodyti konkrečią temą ir konkrečios žmonių grupės problemas, nuo kurių galima judėti į priekį ir pradėti jas spręsti.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Galima dirbti įvairiais būdais, pvz.: per klausimų-atsakymų formulavimą ar diskusiją.

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Problemos formulavimas</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	<i>Internetinės bendravimo priemonės</i>
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	<i>IT modulis</i>
<i>Veiklos tikslai</i>	Išmokti naudotis patogiais laiko planavimo įrankiais. Kritiškai įvertinti pasirinktas priemones. Skatinti bendravimą ir bendradarbiavimą dirbant grupėje.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Problemų sprendimas, tinkamas sąvokų ir terminų vartojimas. Siūlyti, paaiškinti ir taikyti alternatyvius sprendimus, apsvarstyti jų privalumus ir trūkumus, analizuoti informaciją, argumentuoti, išmanyti informacines ir komunikacines technologijas, giliau suprasti ir taikyti šias žinias įprastose ir neįprastose situacijose. Argumentuotai atsakyti į probleminius klausimus. Alternatyvių problemų sprendimo būdų taikymas, jų privalumų ir trūkumų svarstymas. Savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Mokymą vedntys mokytojai turi žinoti apie mokinių kompetencijas ir atitinkamai nustatyti tolesnius planus ir

	mokymo krūvius. Būsimieji suaugusiųjų mokytojai, kuriems aktuali ši tema, taip pat turi gebėti suformuluoti problemą, galimus šaltinius kaip toliau ieškoti sprendimų.
<i>Tinkamas...</i>	Analizės rezultatai parodo, kurioms kompetencijoms reikia skirti daugiau dėmesio, ką reikia paaiškinti ir pan.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Atsižvelgiant į iškeltus klausimus, galima pasirinkti tinkamą metodą, prireikus mokymų dalyvius suskirstyti į grupes ir kiekvienoje grupėje ieškoti problemos sprendimo.
<i>Naudoti metodai</i>	Dainos analizė
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Praeities laikas dainoje
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Mokiniai analizuoja dainos žodžius.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Mokiniai išsiaiškina, kuris veiksmažodžio laikas yra naudojamas visoje dainoje.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Mokiniai kartu su mokytoju suformuluoja vieno iš anglų kalbos praeities laiko (<i>past simple</i>) vartojimo taisyklę.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis metodas buvo pasirinktas todėl, kad dainų tekstų panaudojimas anglų kalbos pamokose turi teigiamą poveikį mokinių gramatikos mokymuisi, taip pat plečia jų žodyną, gerina tarimą ir lavina klausymo įgūdžius. Dainų tekstai yra linksma ir įdomi gramatikos mokymosi medžiaga, ypač mokiniams žinomi ir populiariūs dainų tekstai. Be to, kadangi mokiniai dažnai klausydamiesi dainos skaito ir jos tekstą, jie automatiškai mokosi anglų kalbos laikų. https://repository.ar-raniry.ac.id/id/eprint/4764/1/Datiin%20Dibya%20Tri%20Utami.pdf
<i>Tinkamas...</i>	Šis užsiėmimas tinka įvairaus amžiaus ir kalbos lygio mokiniams
<i>Galimi pakeitimai</i>	Šią veiklą galima pritaikyti įvairioms amžiaus grupėms, parenkant dainas, kurios labiau tinka tam tikro amžiaus besimokantiems. Ją taip pat galima pritaikyti skirtingiems kalbos lygiams, parenkant sudėtingesnius ar mažiau sudėtingus dainų tekstus.

Metodas: klausimų sistema

Dirbdamas su klausimų rinkiniu mokytojas gali nukreipti mokinių dėmesį į tam tikrus aspektus, paskatinti juos kelti klausimus apie problemas ir (arba) faktus, ieškoti sąsajų arba pateikti jas kaip rezultatą. Atviri klausimai ypač tinkami, nes į juos paprastai galima atsakyti tik išsamiai, pateikiant nuoseklų paaiškinimą.

Galima naudoti ir dar atviresnį variantą - klausimus kurti ir rinkti kartu su besimokančiais.

<i>Naudoti metodai</i>	Klausimų sistema
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kokia yra autoriaus žinutė?
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 3 ETAPAS, 4 VEIKLA (analizė)
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis paaiškina autoriaus požiūrį ir jo ketinimus. Besimokantysis praktiškai nustato ir analizuoja tipinius karikatūros /nuotraukos/paveikslėlio bruožus ir palygina savo atsakymus su kitų grupės narių atsakymais.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Bendravimas, problemų sprendimas, kritinis mąstymas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Sprendimo formulavimas, sąsajų ieškojimas, pliusų ir minusų apibūdinimas, vertinimas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šiuo atveju klausimų sistema skatina diskusijas, padeda vadovauti mokiniams ir leidžia jiems apsvarstyti problemą įvairiais požiūriais. Naudojant šią veiklą labai svarbūs tinkami klausimai.
<i>Tinkamas...</i>	Šis metodas tinka visiems mokymosi etapams, dažniausiai jis taikomas per įvadinę veiklą. Klausimai orientuoja ir nukreipia mokinius, todėl jų parinkimui reikia skirti ypatingą dėmesį.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Šis metodas paprastai taikomas bet kokiai tikslinei grupei, nagrinėjant įvairų turinį ir turint įvairius mokymo tikslus.

<i>Naudoti metodai</i>	Atvirų klausimų seka
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Reklamos paslaptis
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Bendrasis modulis: 4 ŽINGSNIS, 5 ir 6 VEIKLOS
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantysis iš elementų ir dalių sudaro naują vienetą. Besimokantysis analizuoja realias vertybes, reiškia nuomonę, ją gina ir pagrindžia. Besimokantysis lygina, vertina ir pateikia teiginius, vertina reklamos poveikį apsipirkimo įpročiams. Besimokantysis daro išvadas, nurodo privalumus ir trūkumus, kuria savo reklamos ir šūkių projektus.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Bendravimas, problemų sprendimas,
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Kritinis mąstymas, indukcija, dedukcija, sprendimų formulavimas

<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Norint motyvuoti mokinius dalyvauti mokymosi procese, susitelkti, labai svarbu jų klausti: apie jų pačių gyvenimišką patirtį, idėjas, žinias ir pan. Dėl šios priežasties klausimai turi būti atviri - tokiu atveju mokiniai turi galimybę pagalvoti.
<i>Tinkamas...</i>	Situacijose, kuriose svarbu tobulinti ir stiprinti kritinį mąstymą pasitelkiant kūrybines užduotis, stiprinti mokymąsi per patirtį, naudoti kritinį mąstymą asmeniniame ir profesiniame gyvenime ir kūrybiškai juo naudotis.
<i>Possibly adaptations</i>	Pritaikymas priklauso nuo mokytojo ir mokinių, tačiau klausimų rinkinį galima naudoti apskritai visur, kur svarbu skatinti atsivėrimą.
<i>Naudoti metodai</i>	<i>Klausimų kėlimas</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	<i>Internetinės bendravimo priemonės</i>
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	<i>IT modulis</i>
<i>Veiklos tikslai</i>	Išmokyti naudotis patogiais laiko planavimo įrankiais. Kritiškai įvertinti pasirinktas priemones. Skatinti bendravimą ir bendradarbiavimą dirbant grupėje.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, bendravimas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Spręsti problemas, tinkamai vartoti sąvokas ir terminus. Siūlyti, paaiškinti ir taikyti alternatyvius sprendimus, apsvaistyti jų privalumus ir trūkumus, analizuoti informaciją, argumentuoti, išmanyti informacines ir komunikacines technologijas, giliau suprasti ir taikyti šias žinias įprastose ir neįprastose situacijose. Argumentuotai atsakyti į probleminius klausimus. Alternatyvių problemų sprendimo būdų taikymas, jų privalumų ir trūkumų svarstymas. Savirefleksija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Klausimų formulavimas - geras būdas išsiaiškinti, kurioms sritims reikia skirti daugiau dėmesio.
<i>Tinkamas...</i>	Tinka susipažinti su nauja tema, nurodo bendrąsias grupės žinias ir apibrėžia atskaitos tašką, nuo kurio galima judėti į priekį.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Jei reikia, rezultatus galima sugrupuoti ir grupėmis ieškoti sprendimų.

Metodas: žaidimai

Žaidimai atpalaiduoja ir, besimokančiųjų požiūriu, yra malonus pokytis. Jie skatina gyvas ir įdomias pamokas ir pagerina mokymą. Dėka didesnės motyvacijos mokytis didėja ir mokymosi sėkmė. Žaidimai taip pat labai naudingi susipažįstant su nauja grupe ir formuojant komandą.

Naudojant žaidimus yra ypač svarbu, kad besimokantieji jaustųsi patogiai. Visiems turi būti aiškus procesas, tikslas ir taisyklės. Žaidimai gali būti naudojami įvairiais tikslais: susipažinti, pasirengti mokytis įvairias temas, atsipalaiduoti, suburti komandą ir t. t. Mokytojai žaidimus taip pat gali naudoti mokymosi sėkmei patikrinti. Pavyzdžiui, kryžiažodžio rezultatus galima dar kartą aptarti su klase ir mokytojai iš karto pamatys, kur dar yra žinių spragų.

Naudoti metodai	Ledlaužio žaidimai
Veiklos pavadinimas	Ledlaužis
Modulis kur galima rasti veiklą	Visiems moduliams. Programoje nėra - pagal poreikį gali ir turi būti naudojami žaidimai, skirti susipažinti, atsipalaiduoti, motyvuoti, kurti komandą ir pan.
Veiklos tikslai	Besimokantieji susipažįsta vieni su kitais, atmosfera atsipalaiduoja, grupė atranda vieni kitus.
Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Komunikavimo įgūdžiai, socialiniai įgūdžiai, kūrybiškumo įgūdžiai.
Pavyzdžiai	Kaimynai Dalyviai stovi ratu ir kiekvienas įsimena savo kaimyno vardą (arba asmeninį interesą/pomėgį). Viduryje esantis dalyvis rodo į žmogų ir sako „dešinė“/„kairė“, reikia paminėti atitinkamą vardą (pomėgį). Jei atsakymas neteisingas, asmuo pasikeičia vietomis su viduryje esančiu dalyviu. Žmonių Bingo Dalyviams duodamos bingo kortelės, kurios kiekviename kvadratyje parašoma asmeninė savybė/interesas (turi augintinį, mėgsta sodininkystę, yra drąsus). Dalyviai turi užduoti vieni kitiems klausimus ir surasti žmones, atitinkančius šias savybes. Kvadratyje reikia įrašyti atitinkamą vardą ir pavardę. Kas pirmas užpildo eilutę, tas šaukia BINGO. Dvi tiesos ir melas Dalyviai vienas po kito pasako po tris faktus apie save: du faktai yra teisingi, vienas - išgalvotas. Kiti turi atspėti (ir

	pagrįsti), kuris iš jų yra neteisingas. Daugiau idėjų: https://www.quizbreaker.com/icebreakers-for-adults
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Veiklos pradžia naujoje grupėje dažnai būna nelengva: dalyviai nepažįsta vieni kitų, mokytojas nepažįsta dalyvių, grupė egzistuoja tik formaliai. Ledlaužiai padeda susipažinti netradiciniu, kartais netikėtu būdu. Bendra žaidybinė patirtis sukuria pradinį grupės formavimosi jausmą.
<i>Tinkamas...</i>	Visoms grupėms, įvairaus amžiaus besimokantiejiems
<i>Galimi pakeitimai</i>	Kai kuriuos ledlaužio žaidimus galima naudoti ir vėliau, pavyzdžiui, kai norite atkreipti dėmesį į temą ir sutelkti dėmesį į dalyvių patirtį ir požiūrį, pvz., „Žmonių loto“.

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Aktyvinimo žaidimai</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Aktyvinimas/Atsipalaidavimas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Visiems moduliams <i>Programoje nėra - pagal poreikį gali ir turi būti naudojami žaidimai, skirti susipažinti, atsipalaiduoti, motyvuoti, kurti komandą ir pan.</i>
<i>Veiklos tikslai</i>	Suaktyvinti dalyvius psichologiškai ir fiziškai bei sustiprinti grupės jausmus.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Komunikavimo įgūdžiai, socialiniai įgūdžiai, kūrybiškumo lavinimas
<i>Pavyzdžiai</i>	Pasirinkite pusę Kambaryje atskiriamos dvi erdvės (A ir B): ant grindų padėtais popieriaus lapeliais arba lipnia juoste. Mokytojas parengia bent 10 klausimų „Ar norėtumėte, kad...“ su dviem poliarizuojančiais atsakymais. Dalyviai eina į tą erdvę, kurioje jiems artimesnis atsakymas. Mokytojas gali paklausti, kodėl jis (ji) pasirinko būtent šią pusę. Paruošti, nustatyti, pertvarkyti Grupė padalijama per pusę ir sustatoma dviem eilėmis viena priešais kitą. Mokytojas nurodo kategoriją, pavyzdžiui, gimtadienį arba pavardę. Tada kiekviena grupė turi kuo greičiau išsidėstyti, pavyzdžiui, chronologine arba abėcėlės tvarka.
<i>Priežastys, kodėl</i>	Net ir labai įvairiose pamokose besimokantieji dažnai daug ir

<i>pasirinktas šis metodas</i>	ilgai sėdi. Fizinė veikla atgaivina ne tik kūną, bet ir protą - po trumpos bendros veiklos stovint, dažnai tampa daug lengviau dirbti ir mąstyti sėdint. Be to, tokia veikla taip pat atpalaiduoja protą ir kartu jį lavina, nes padeda greitai priimti sprendimus, greitai derinti, tvarkyti reikalus ir greitai mąstyti.
<i>Tinkamas...</i>	Visoms grupėms, įvairaus amžiaus besimokantiejiems
<i>Galimi pakeitimai</i>	„Pasirinkite pusę“ galima žaisti ir su kitomis poliarizuojančiomis klausimų formomis arba naudoti prieštarinę turinį teigiančiais sakiniais („Saviraiškos laisvė yra neliečiama“. „Socialinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai turi turėti galimybę dėl pagrįstos priežasties ištrinti atskirus įrašus“).

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Komandos formavimo žaidimai</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Žaidimas: apkalbų/gandų laikas
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Visiems moduliams Programoje nėra - pagal poreikį gali ir turi būti naudojami žaidimai, skirti susipažinti, atsipalaiduoti, motyvuoti, kurti komandą ir pan.
<i>Veiklos tikslai</i>	Abipusis pripažinimas, ryšių grupėje kūrimas ir gilinimas, grupės jausmo stiprinimas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Komunikavimo įgūdžiai, socialiniai įgūdžiai, kūrybiškumo lavinimas
<i>Procedūra</i>	➤ Pasirinkite vieną dalyvį, kuris bus pirmasis taikiny, jis turi stovėti už kambario ribų. ➤ Visi kiti dalyviai ant popieriaus lapo parašo po vieną dalyką apie žmogų, kurio nėra (taikinį). Labai svarbu įsitikinti, kad parašytas dalykas yra gražus ar pagiriamasis. ➤ Surinkite visus lapelius ir atsitiktine tvarka pasirinkite vieną, kurį perskaitysite garsiai. Žmogus turi atspėti, kas, jo manymu, parašė šį „gandą“. ➤ Jei spėjimas teisingas, pasirenkamas naujas taikiny. Tačiau jei taikiny atspėja neteisingai, skaitykite teiginius tol, kol taikiny atspės teisingai! ➤ Žaiskite šį žaidimą tol, kol kiekvienas asmuo taps taikiniu.
<i>Priežastys, kodėl</i>	Įvertinimas ir pasitikėjimas grupėje yra svarbūs veiksniai,

<i>pasirinktas šis metodas</i>	lemiantys malonią ir atvirą mokymosi atmosferą. Todėl patartina šį metodą naudoti. Jis, viena vertus, atpalaiduoja pamoką ir, kita vertus, stiprina grupės jausmą.
<i>Tinkamas...</i>	Grupės, kurios jau pažįsta viena kitą ir kuriose vyrauja tam tikras pasitikėjimas.

<i>Naudoti metodai</i>	Gramatikos žaidimai
<i>Veiklos pavadinimas</i>	„Karštos bulvės“ gramatinė versija
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji prisimena savo žinias apie žodžių tipus. Besimokantieji patitkrina, kaip greitai prisimena skirtingų tipų žodžius. Besimokantieji lavina kalbėjimo įgūdžius greito tempo aplinkoje.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, kalbų mokymasis
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Apmąstymai, nuomonės išsakymas, diskusija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis gramatikos žaidimas buvo pasirinktas todėl, kad žaidimai yra labai motyvuojantys ir linksmi, be to, jie gali suteikti droviems mokiniams daugiau galimybių išreikšti savo nuomonę ir jausmus. Šis metodas leidžia besimokantiems įgyti naujos patirties užsienio kalbos srityje, o tai ne visada įmanoma per įprastą pamoką.
<i>Tinkamas...</i>	Šis užsiėmimas tinka visiems kalbos lygiams ir įvairioms amžiaus grupėms.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Užsiėmimą galima pritaikyti skirtingo kalbinio lygio grupėms. Labiau patyrusiems mokiniams žodžių tipai gali būti sudėtingesni, o mažiau patyrę mokiniai gali dirbti su tokiais žodžių tipais kaip daiktavardžiai, veiksmažodžiai ir pan.

<i>Naudoti metodai</i>	Gramatinis bingo žaidimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Gramatika ir skyryba Bingo
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis

<i>Veiklos tikslai</i>	Mokiniai lavina tikslingo skaitymo įgūdžius. Mokiniai praktiškai išmėgina gramatinių formų žinias.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Gramatikos žinios, kritinis mąstymas
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Informacijos „skenavimas“ (kritiškas požiūris į tekstą ir tik reikalingos informacijos ieškojimas)
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šiais laikais pirmenybė teikiama dinamiškesniam požiūriui į gramatiką. Todėl mokiniams labiau patiks šis greitas užsiėmimas, kurio metu ieškoma tam tikrų gramatinių struktūrų, nei paprastas žodžių pabraukimas.
<i>Tinkamas...</i>	Ši veikla tinka daugeliui kalbos lygių (priklausomai nuo teksto sudėtingumo) ir tiems mokiniams, kurie jau yra įgudę skaityti (informaciją „skenuoti“ reikia kuo greičiau).
<i>Galimi pakeitimai</i>	Šį metodą galima pritaikyti naudojant trumpesnius arba ilgesnius tekstus, taip pat pasirenkant sudėtingesnius arba mažiau sudėtingus tekstus. Jis tinka net internetinėms pamokoms, nes kiekvienas dirba su savo tekstu.

<i>Naudoti metodai</i>	Kalbėjimo žaidimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Judanti linija
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji kalbasi su visais grupės dalyviais. Besimokantieji vietoje pasitiktina savo atmintį. Besimokantieji lavina kalbėjimo įgūdžius greito tempo aplinkoje.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, kalbų mokymasis, gramatikos naudojimas kalbant.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Kritiškas požiūris į kitų žmonių atsakymus.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis metodas pasirinktas todėl, kad judėjimas padeda ugdyti socialinius įgūdžius, kurie yra svarbūs kritinio mąstymo įgūdžiams. Be to, kūno ir smegenų ryšio suregulavimas padeda iš naujo įgyti energijos mokymuisi.
<i>Tinkamas...</i>	Ši veikla tinka vyresnio amžiaus mokiniams, kurie jau turi tam tikrų kalbėjimo užsienio kalba įgūdžių.

<i>Galimai adaptacijos</i>	Šį užsiėmimą galima pritaikyti pateikiant mokiniams skirtingus klausimus, atsižvelgiant į jų kalbos lygį (išmokus veiksmazodžių laikus) ir amžiaus grupę.
----------------------------	---

<i>Naudoti metodai</i>	Žodyno žaidimas, vaizdų aiškinimas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Lenktynės lentoje
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji pažiūrėję į paveikslėlį susieja tarpusavyje keletą kategorijų. Besimokantieji lavina savo kalbėjimo užsienio kalba greitį.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Bendravimas užsienio kalba, žodyno mokymasis, kritinis mąstymas, kūrybinis mąstymas.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Apmąstymai, greitas mąstymas.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Ši veikla stiprina žodyno įgūdžius ir reikalauja greito mąstymo. Ji tinka įvairaus amžiaus žmonėms ir yra lengvai keičiama (sunkumo ir trukmės atžvilgiu).
<i>Tinkamas...</i>	Šiam užsiėmimui dalyviai vėlgi turi turėti pagrindines anglų kalbos žinias. Atitinkamai reikia, kad ji būtų bent B2 lygio. Pamokos sudėtingumą galima koreguoti naudojant skirtingus paveikslėlius, kurie asocijuojasi su skirtingomis sąvokomis. Taip pat galima išsamiau aptarti pateiktus paveikslėlius.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Naudojant skirtingus paveikslėlius skirtingoms sąvokoms apibūdinti, šią veiklą galima puikiai pritaikyti prie skirtingo besimokančiųjų lygio. Pavyzdžiui, labiau pažengusiems mokiniams galima parinkti paveikslėlį, kurį būtų galima interpretuoti įvairiai.

<i>Naudoti metodai</i>	Dėlionių sprendimas, grupinė diskusija, rašymas
<i>Veiklos pavadinimas</i>	Kryžiažodžių galvosūkiai
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Užsienio kalbų mokymo modulis
<i>Veiklos tikslai</i>	Besimokantieji prisimena savo žinias apie įvairias gramatines struktūras.

	Besimokantieji praktikuojasi kalbėti ir diskutuoti anglų kalba. Besimokantieji taiko kritinį mąstymą diskutuodami, įvardija skirtingus žodžius, naudoja skirtingus terminus.
<i>Patobulinti bendrieji gebėjimai</i>	Kritinis mąstymas, užsienio kalbos mokymasis, rašybos žinios.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Nuomonės reiškimas, diskusija.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Šis metodas pasirinktas todėl, kad sprendžiant kryžiažodžius pasitelkiami keli skirtingi įgūdžiai, įskaitant platų žodyną, rašybą, samprotavimą ir gramatinį mąstymą. Kiti svarbūs įgūdžiai, reikalingi sprendžiant kryžiažodį, yra daryti išvadas, vertinti pasirinkimus ir daryti išvadas, o visa tai iš esmės reikalauja kritinio mąstymo.
<i>Tinkamas...</i>	Šis užsiėmimas tinka visų amžiaus grupių mokiniams, kurie moka rašyti užsienio kalba. Užduotys gali būti pritaikytos visiems kalbos lygiams.
<i>Galimi pakeitimai</i>	Šią užduotį galima lengvai pritaikyti mokantis nuotoliniu būdu, nes yra daug įvairių kryžiažodžių kūrimo programėlių. Jomis lengva naudotis, todėl mokytojai gali nesunkiai sukurti konkrečiai mokymo programai skirtus kryžiažodžius.

<i>Naudoti metodai</i>	<i>Įvertinimo žaidimai</i>
<i>Veiklos pavadinimas</i>	3-2-1
<i>Modulis kur galima rasti veiklą</i>	Visiems moduliams Programoje nėra - pagal poreikį gali ir turi būti naudojami žaidimai, skirti susipažinti, atsipalaiduoti, motyvuoti, kurti komandą ir pan.
<i>Veiklos tikslai</i>	Lavinti kritinius ir komunikavimo įgūdžius.
<i>Patobulinti kritinio mąstymo įgūdžiai</i>	Komunikavimo įgūdžiai, socialiniai įgūdžiai, kūrybiškumo lavinimas, refleksija
<i>Procedūra</i>	Pasibaigus pamokai (skyriui), dalyvių prašoma trumpai užsirašyti: 3 dalykai, kurių jie (naujai) išmoko; 2 dalykai, kurių jie dar norėtų išmokti; 1 klausimas, kurį jie vis dar turi apie šią temą. Dalyviai paeiliui perskaito savo 3-2-1 punktus. Pirmiausia lapeliai surenkami ir tada jie aptariami visi kartu, arba

	mokytojas tiesiogiai aptaria kiekvieną atsakymą.
<i>Priežastys, kodėl pasirinktas šis metodas</i>	Kad būtų galima įvertinti kiek besimokantieji suprato temą, tinka ir įvairūs žaidimai, skatinantys dalyvių savirefleksiją. Atliekant šią užduotį dalyviai skatinami ir apmąstyti tai, ko išmoko, pasakyti ko nesuprato ir domėtis temų sąsajomis.
<i>Tinkamas...</i>	Grupėse, kurių nariai gerai pažįsta vieni kitus, kuriose vyrauja atvira, atmosfera (priešingu atveju kai kuriems dalyviams gali būti sunku atvirai papasakoti apie tai, ko dar nori išmokti arba ko dar nesuprato).
<i>Galimi pakeitimai</i>	„Pasirinkite pusę“ galima žaisti ir naudojant kitokias poliarizuojančių klausimų poras arba sakinius („Saviraiškos laisvė yra neliečiama“. - „Socialinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai turi turėti galimybę dėl pagrįstos priežasties ištrinti atskirus įrašus“).

Kaip pasirinkti geriausią metodą?

TEORINIS ĮVADAS

Šioje dalyje ne tiek svarbu perteikti faktus ir patikrintas žinias. Joje labiau siekiama padėti besimokantiems patiemis pajauti, kaip ateityje ruoštis pamokoms ir jas rengti, kaip pasirinkti geriausius metodus. Galiausiai mokymosi tikslų paprastai galima pasiekti taikant įvairius metodus. Tačiau kokius klausimus turėtų užduoti mokytojas, rengdamas konkrečią pamoką konkrečiai besimokančiųjų grupei?

Šio vadovo pradžioje jau buvo minėta, kad jūsų, kaip mokytojo, asmeninės žinios, patirtis ir įžvalgos yra labai svarbios mums įgyvendinant šiuos naujų suaugusiųjų švietėjų mokymus. Šiame skyriuje aiškiai prašome jūsų leisti besimokantiems pasinaudoti patirtimi ir įžvalgomis bei paaiškinti savo strategijas kaip VIENĄ metodų pasirinkimo būdą.

Būtų puiku, jei nebijotumėte papasakoti ir apie savo, kaip mokytojo, klaidas ir nesėkmes, nes taip mokiniams suteiksite kelias pamokas: 1) klaidos yra žmogiškos ir pasitaiko visiems; 2) labai svarbu atpažinti klaidą ir iš jos pasimokyti.

- Kokie veiksniai ir sąlygos yra esminiai pasirenkant tinkamiausią metodą?
- Kokius klausimus galiu sau užduoti, kad galėčiau tinkamai pasirinkti?
- Kaip galiu įvertinti savo pasirinkimą ir panaudoti šią patirtį būsimame darbe?

VEIKLOS

PASAKYKITE KODĖL....	
Šia veikla siekiama būsimiems suaugusiųjų švietėjams atskleisti mokytojų sukauptą patirtį ir žinias, leidžiant jiems suformuluoti ir užduoti savo klausimus. Ji reikalauja didelio mokytojo noro teikti informaciją ir atvirumo, tačiau kartu leidžia įvertinti būsimus mokytojus naudojant diskusijos metodą.	
Siūloma naudoti kaip	Įvertinimas/Išvados
Tikslai	... suformuluoti klausimą, kuriuo siekiama išsiaiškinti atitinkamą mokytojo patirtį. ... aptarti mokymosi ir mokymo patirtį. ... daryti išvadas savo (būsimam) darbui.
Metodai	Klausimų rinkinys/diskusija
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	klausimų formulavimas, aktyvus klausymasis
Trukmė	45 minutės

Priemonės	
EIGA	
Įvadinė veikla	Kadangi jūs esate mokytojas, turintis kelerių metų profesinę patirtį, tai tikrai turite daug žinių, tikros patirties, kuri dažnai yra taip įsisavinta, kad net nebesuvokiate, jog ją sukaupėte. Kita vertus, būsimiems suaugusiųjų švietėjams dažnai kyla daugybė klausimų, į kuriuos patyrusiems atsakymai atrodo savaime suprantami. Lengviausias būdas kaip padaryti prieinama ilgamečių mokytojų turtingą patirtį - užduoti kylančius klausimus konkrečiai ir tiesiogiai.
Klausk ir motyvuok	Kaip pasirinkti tinkamiausią metodą pamokai parengti?
Instrukcijos	➤ Poromis arba mažose grupelėse mokiniai pirmiausia pagalvoja apie aspektus, apie kuriuos nori sužinoti daugiau iš savo mokytojo. Remdamiesi tuo, jie suformuluoja konkrečius, atvirus klausimus ir išdėsto juos pagal svarbą. ➤ Po to mokytojui pateikiami atviri klausimai. Kad atmosfera būtų lygiavertė ir atvira, patartina susėsti ratu. ➤ Klausimai užduodami paeiliui; žinoma, galimi papildomi klausimai ir trumpos diskusijos. ➤ Mokytojas turėtų stebėti laiką ir užtikrinti, kad visos grupės turėtų galimybę užduoti klausimus.
Refleksija	Aptarimo metu mokiniai trumpai įvardija, kuris mokytojo teiginys/patirtis/žinios jiems buvo įdomiausias/naudingiausias.
Išvados	Ši mokytojo patirtis yra vertingas šaltinis būsimiems suaugusiųjų švietėjams. Galbūt jūs, kaip grupė, rasite būdą, kaip ateityje savo bendrame darbe rengti trumpus atvirų klausimų turus patyrusiam mokytojui.

KAIP PASIRINKTI GERIAUSIĄ METODĄ?	
Šios užduoties tikslas – apibendrinti visus svarbius aspektus, kurie gali ir (arba) turėtų daryti įtaką metodo pasirinkimui. Remiantis tuo, parengiami klausimai, kurie vėliau gali pasitarnauti besimokantiejiems kaip tam tikras kontrolinis sąrašas renkantis metodą.	
Siūloma naudoti kaip	Įvertinimas/Išvados
Tikslai	... apmąstyti žinomus metodus ir jų panaudojimo patirtį. ... suformuluoti ir argumentuoti savo nuomonę.

... apibrėžti atitinkamus klausimus ir susitarti dėl jų.	
Metodai	Smegenų šturmas
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Reikšti nuomonę, argumentuoti, aktyviai klausytis, formuluoti klausimus.
Trukmė	30 minučių
Priemonės	Balta lenta ir rašikliai
EIGA	
Įvadinė veikla	Mokytojai turi daug žinių apie mokymo ir mokymosi metodus. Jie juos taikė ir išbandė kaip besimokantieji ir daug sužinojo apie jų taikymą. Dabar kyla klausimas: kaip iš visų šių metodų išsirinkti tinkamiausią?
Klausk ir motyvuok	Kaip pasirinkti tinkamiausią metodą ruošiantis pamokai?
Instrukcijos	➤ Naudokite smegenų šturmą ir surinkite bei užrašykite visas svarbias mintis ir (arba) svarstymus, kurie gali arba turėtų turėti įtakos metodo pasirinkimui. ➤ Rūšiuokite ir tvarkykite juos kartu. Tai darydami apibendrinkite jas teminiu požiūriu ir, jei įmanoma, nustatykite prioritetus. ➤ Kartu suraskite ir suformuluokite klausimus, remdamiesi anksčiau sudarytais svarbiais punktais (jie vėliau gali jums padėti kaip kontrolinis sąrašas renkantis metodus).
Refleksija	Dar kartą perskaitykite klausimų sąrašą. Ar atsižvelgta į visas aplinkybes? Ar klausimai suformuluoti taip, kad jie analizuoja esminius dalykus? Ar šie klausimai yra jums asmeniškai suprantami bei aktualūs?
Išvados	Šis kontrolinis sąrašas padės jums nuolat abejoti savo pasirinktais metodais ir taip gebėti juos pasirinkti sąmoningai.

Ištekliai ir literatūra

Ištekliai	Kalbos
A guide for designing, structuring and tutoring an adult class LUMB, R.C. 2011. A Guide to Planning and Implementing Instruction for Adults. The College at Brockport: State University of New York. https://digitalcommons.brockport.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1389&context=bookshelf	English
Linda Thistlethwaite: Five Levels of Cooperative Learning Activities for Adult Learners https://literacy.kent.edu/cra/cooperative/coop.html	English
Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). Learning together and alone: Cooperative competitive. and individualistic learning. 3rd Edition. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.	English
Comprehension: The Goal of Reading https://www.readnaturally.com/research/5-components-of-reading/comprehension	English
Teaching with Discussions https://ctl.wustl.edu/resources/teaching-with-discussions/	English
Popović A. M., et. al. (2012). Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih – Od ideje do javne isprave https://www.asoo.hr/UserDocImages/Vodic_ustanovama_za_obrazovanje_odraslih.pdf	Croatian
MUŽÍK, J. 1998. Profesní vzdělávání dospělých. Praha: CODEX BOHEMIA, 1998. ISBN 80-85963-93-0.	Czech
Unterrichtsmethoden im konstruktiven und systemischen Methodenpool. Lehren, Lernen, Methoden für alle Bereiche didaktischen Handelns http://methodenpool.uni-koeln.de/frameset_uebersicht.htm	German
Gruppenarbeit. Voraussetzungen für erfolgreiches Lernen in Gruppen https://wb-web.de/wissen/methoden/gruppenarbeit.html	German
Handlungsanleitung: Mindmapping. https://wb-web.de/material/medien/mindmapping.html	German
Brainstorming: Frischer Wind fürs Denken https://wb-web.de/material/medien/brainstorming-frischer-wind-fur-das-denken.html	German
Methodological website "Competence development": Competence development practice. Methods, examples of application of methods https://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/pagrindinis/kompetenciju-ugdymo-praktika/aktyvaus-mokymo-ir-mokymosi-metodai-ir-ju-taikymo-pavyzdziai/	Lithuanian

Albinas Kalvaitis: The quality of education improving modern lesson aspects. National Education Agency, 2020 https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/07/Svietimo-kokybe-gerinantys-modernios-pamokos-aspektai-Lietuvos-bendrojo-ugdymo-mokyklose.pdf	Lithuanian
KRYSTOŇ, M, PRUSÁKOVÁ, V. (eds.) 2015. Andragogický rozvoj lektora. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Belianum, Univerzita Mateja Bela. 235 s. ISBN 978-80- 557-1058-7	Slovak
Tools	available in
Online tools for technology use in classroom Brigham Young University https://ctl.byu.edu/tech-tips?page=1	Englisch

IŠVADOS IR REFLEKSIJA: KAIP AŠ UŽBAIGIU IR APMĄSTAU SAVO PAMOKĄ?

Kodėl refleksija yra svarbu?

TEORINIS ĮVADAS

Refleksijos arba įvertinimo dalis - tai rato uždarymas, svarbiausių dalykų apibendrinimas ir išsiaiškinimas, ką besimokantieji išsinešė iš pamokos. Tai kritinis mokymo ir mokymosi patirties atitinkamame modulyje nagrinėjimas. Tai leidžia asmeniui padaryti išvadas apie savo įgytas žinias, suteikia įžvalgų apie tolesnį visos grupės tobulėjimą ir padeda mokytojui įvertinti savo metodikos įgyvendinimą.

Šis skyrius yra labai svarbus, nes tam tikra prasme tai yra baigiamasis mokymosi skyriaus taškas. Žvelgiant retrospektyviai, galutinai sutvarkomas esminis mokomojo vieneto turinys tiek individualiam besimokančiajam, tiek grupei. Žinoma, galima ir dažnai įprasta bent dalį naujų žinių įvertinti kartu su besimokančiais atliekant testą. Tačiau kritinio mąstymo mokymas pirmiausia apima bendrą mokymosi rezultatų ir darbo grupėje aptarimą, savirefleksiją apie naujas žinias ir įgūdžius, paruoštus pritaikymui, ir grįžtamąjį ryšį su mokytoju bei jo metodais. Kitaip tariant, refleksija leidžia individualiam besimokančiajam, grupei ir mokytojui dar kartą kartu mokytis modulio iš patirties.

Modulio pabaiga visada yra ir nedidelis atsisveikinimas, kartais tik su tema, kartais su mokytoju, kartais su grupe. Bent jau pastarieji atsisveikinimai visada turi emocinį komponentą, į kurį reikėtų atsižvelgti planuojant.

Įvertinimo metodai

TEORINIS ĮVADAS

Daugelis ankstesniame skyriuje pateiktų metodų (taip pat) tinka vertinimui. Pasirenkant „tinkamą“ vertinimo metodą konkrečiai situacijai ir tikslinei grupei, reikėtų vadovautis tais pačiais argumentais, kaip ir įprastai renkantis metodus.

Kaip organizuoti vertinimo ir refleksijos veiklas? Pateikiame pasiūlymą, kuriuo grindžiama vertinimo veikla pagal NEWS mokymo programą:

Pavadinimas: Tema turi apimti ir apjungti kuo daugiau dalinių modulio temų. Ji turi būti jų „galva“.

Metodologinės įžvalgos: Metodologinės priemonės: tikslai, metodai, ugdomos pagrindinės kompetencijos ir ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai turėtų būti svarbiausių ankstesnių modulio veiklų visuma/atranka.

Trukmė: Trukmė turi atitikti viso modulio ribas ir apimti pirmiau nurodytų tikslų, metodų, kompetencijų ir įgūdžių vertinimą.

VEIKLOS

KAS LIEKA ATEIČIAI...	
Šios veiklos tikslas - dar kartą peržvelgti metodus ir išsiaiškinti, kurie iš jų yra ypač tinkami refleksijai ir vertinimui.	
Siūloma naudoti kaip	Įvertinimas/Refleksija
Tikslai	... dar kartą apsvarstyti metodus ... aptarti jų privalumus, susijusius su refleksija ir vertinimu.
Metodai	Analizė, diskusija
Pagerinti kritinio mąstymo įgūdžiai	Analizė, aktyvus klausymasis, dedukcija
Trukmė	45 minutės
Priemonės	Lenta ir rašikliai
EIGA	
Įvadinė veikla	Per tą laiką susipažinote su įvairiais metodais tiek praktiškai, tiek teoriškai. Dabar galite pasinaudoti šiomis žiniomis ir savo patirtimi, kad numatytumėte metodus, kurie ypač tinka refleksijai ir vertinimui projekto pabaigoje, ir paaiškintumėte savo sprendimą.
Klausk ir motyvuok	Kokie metodai ypač tinka mokymosi patirčiai vertinti bei reflektuoti ir kodėl?
Instrukcijos	➤ Poromis arba mažose grupėse mokiniai prisimena žinomus metodus ir analizuoja jų tinkamumą vertinimui / refleksijai. ➤ Remdamiesi savo patirtimi, jie gali pridėti kitų metodų. ➤ Po to vyksta diskusija su visa grupe: poros ir (arba) mažosios grupės pristato savo išvadas. ➤ Pirmoji grupė paaiškina savo mėgstamiausią metodą ir argumentuoja, kodėl jis yra ypač naudingas / tinkamas. Kitos grupės gali papildyti ir pakomentuoti. ➤ Tada kita grupė paaiškina KITA metodą ir argumentuoja, kodėl jis yra ypač naudingas ir tinkamas. Ir taip toliau...
Refleksija	Koks buvo svarbiausias / įdomiausias / labiausiai nustebinęs atradimas ar patirtis šiame kurse?
Išvados	Laikas atsisveikinti... Galbūt pavyks rasti būdą palaikyti ryšį ir toliau keistis informacija bei diskutuoti.

Ištekliai ir šaltiniai

Ištekliai	Kalbos
A summary of lesson closure strategies. DUBEC, R. 2018. Closure Strategies - Ways to End a Lesson. Online. https://digitalcommons.brockport.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1389&context=bookshelf	English
A guide for designing, structuring and tutoring an adult class LUMB, R.C. 2011. A Guide to Planning and Implementing Instruction for Adults. The College at Brockport: State University of New York. https://digitalcommons.brockport.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1389&context=bookshelf	English
REITMAYEROVÁ, E. - BROUMOVÁ, V. 2012. Cílená zpětná vazba. Praha: Portál, 2012. 176 s. ISBN 978-80-262-0222-6.	Czech
Schlussituationen https://wb-web.de/wissen/methoden/schlussituationen.html	Deutsch
Online tool for evaluation Digital Promise (Bicoastal organization with offices in Washington, D.C., and California) https://microcredentials.digitalpromise.org/explore/evaluating-online-tools-for-classroom-use	English
Digital tools for the evaluation of the lesson https://mzo.gov.hr/vijesti/upute-za-vrednovanje-i-ocjenjivanje-tijekom-nastave-na-daljini/3654	Croatian
Methodological website "Competence development": Competence development practice. Assessment and self-assessment, reflection methods, examples. https://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/pagrindinis/kompetenciju-ugdymo-praktika/aktyvus-mokymo-ir-mokymosi-metodai-ir-ju-taikymo-pavyzdziai/vertinimo-ir-isivertinimo-refleksijos-metodu-aprasymas/	Lithuanian
Jolanta Dzikavičiūtė: Assessment in the educational process. Center for Educational Development https://www.upc.smm.lt/tobulinimas/renginiai/medziaga/mdienos6/gamta/J.Dzikaviciute.Vertinimas_ir_isivertinimas_ugdant_kompetencijas.pdf	Lithuanian

GEROJI PRAKTIKA - KAIP KITI MOKYTOJAI SAVO VEIKLOJE ĮGYVENDINA KRITINĮ MĄSTYMĄ?

Rengdamiesi kurti „NEWS“ mokymo programą, projekto partneriai ieškojo pavyzdžių, kaip kritinis mąstymas jau įgyvendinamas atskiruose suaugusiųjų švietimo kursuose. Šiame rinkinyje pateikiama daugybė metodų ir idėjų, kurios gali būti ne tik mokymo programa, bet ir įkvėpimas bei paskata mokytojams - tiek būsimiems, tiek patyrusiems suaugusiųjų švietėjams. Todėl jas čia galima rasti surūšiuotas, bet nekomentuotas.

Mėgaukitės ieškojimais ir atradimais!

Geroji praktika: bendroji metodologija	94
Kaip žmonės priima sprendimus prieš pirkdami internetu ar parduotuvėje?	94
Kodėl mes tikime (dažniausiai) mokslu	96
"World Cafe" kaip dalyvavimo ir grupinio darbo metodas	99
Kaimynų ginčas: kiek švaru yra pakankamai švaru visiems?	1098
Ar visi Medimurje gyvenantys romai yra nusikaltėliai?	110
Geroji praktika: užsienio kalbų mokymas	111
Kaip pasiruošti kelionei į užsienį?	111
Kitos šalys, kiti papročiai	113
Diskusijų ir smegenų šturmo įgūdžiai	116
Kritinio požiūrio į žiniasklaidą ugdymas, šaltinių praplėtimas mokantis kalbų	119
Kritinio mąstymo ugdymas anglų kalbos pamokose: kas yra raktas į laimę?	122
Koks yra veiksmingiausias būdas mokytis užsienio kalbos?	11204
Geroji praktika: IRT ugdymas	11226
Apversta klasė suaugusiųjų IRT mokyme	11226
Elektroninė sveikatos kortelė - optimalios medicininės priežiūros sąlyga ar savo duomenų išpardavimas?	11248
Komentuoti turinį interneto portaluose ir socialiniuose tinkluose	131
Ar paieškos internete yra neutralios?	133
Mano mėgstamiausi receptai	135
Mįslė	139
Geroji praktika: švietimas ir medijų raštingumas	142
Kaip meluoti pasitelkiant statistiką	14135
Kodėl išmanieji miestai turėtų tapti mūsų ateities gyvenimo dalimi.	148
Faktai ar melagienos?	150

Fotoreportažas.....	155
Princo laiškas	158

Geroji praktika: Bendroji metodologija

Kaip žmonės priima sprendimus prieš pirkdami internetu ar parduotuvėje?

Situacijos ir (arba) problemas aprašymas:

Apsipirkinėjimas visada buvo veikla, kuri patinka ne tik įvairaus amžiaus moterims. Tai ne tik malonumas įsigyti naują daiktą, bet ir socialinis įvykis. Tenka tinkamai apsirengti, nes susitinkate su kitais žmonėmis, turite (bent jau turėtumėte) planuoti, ką pirkti, o ko visai nepirkti, viskam ruoštis, kad tinkamai elgtumėtės pirkdami. Bet ar taip yra ir mūsų kasdienybėje?

Atvykstate į parduotuvę, apžiūrite vitrinas, randate patinkančius batus, juos pasimatuojate ir už juos sumokate. Tiesiog taip. O pridėtinė vertė? Socialiniai ryšiai, šiek tiek adrenalino, o vėliau dopamino ir batų pora, kuri liks su jumis kelerius metus.

O kaip su mūsų naująja karta? Vaikai aktyviai naudoja socialinę žiniasklaidą, pavyzdžiui, „Facebook“, ir seka viską, kuo dalijasi draugai. Naujus drabužius, patiekalus ar augintinius. Mano sūnėnas apsipirkinėja visai kitaip nei aš. Jis pastebėjo naują batų porą ant savo herojaus, garsaus dainininko, kojų. Jis ilgai negalvojo, nepatyrė apsipirkimo karštinės, kaip dauguma jo bendraamžių. Jis susirado prekės ženklą, o tada googlino atsiliepimus. Jis pasinaudojo keliomis paieškos sistemomis, kad palygintų atsiliepimus, kainas ir pristatymus. Tada jis susirado keletą internetinių parduotuvių, kad palygintų kainas, paslaugas ir prieinamumą, ir galiausiai nusprendė nusipirkti batus. Naujieji batai buvo puikūs ir, esu tikras, kad jie liks su juo kelerius metus.

Pastaba: be teksto galite pridėti vaizdo įrašą, grafiką, piktogramą, gifą, memus, karikatūrą, paveikslėlį ir t. t.

Taikymas švietime:

Paiškinimas: mokiniai geriausiai mokosi tada, kai nežino, kad mokosi, ir tikros problemos jiems neprimena, kad jie mokosi mokykloje. Netgi mokytojai yra labiau susiję su realybe ir jiems nereikia naudoti abstrakčių ir neaiškių pavyzdžių sprendimams ir problemoms demonstruoti. Be to, kaip ir pavyzdyje, yra keli būdai, kaip pateikti problemą ir ją spręsti.

Instrukcija: mokytojas paprašė mokinių perskaityti pavyzdį. Jis atsitiktine tvarka suskirstė mokinius į poras. Jie žaidė vaidmenimis. Vienas iš poros buvo suaugusysis, o kitas - sūnėnas.

a) mokytojas paprašė suaugusiųjų parašyti batų pirkimo internetu privalumus ir trūkumus, o sūnėnų paprašė parašyti batų pirkimo parduotuvėje privalumus ir trūkumus į T lentelę. Sąlyga - kiekviename vaidmenyje parašyti vienodą privalumų ir trūkumų skaičių.

b) po to jie nusprendė, kurį būdą pasirinkti, jei nori kartu pirkti batus kaip gimtadienio dovaną sūnėnui ir nori pirkti geriausius batus už geriausią kainą. Užduotis buvo surašyti tokio pirkimo principus ir juos pristatyti.

Metodologinė įžvalga:

Universalūs kritinio mąstymo žingsniai:

Abu (ir suaugusysis, ir sūnėnas) naudojo kai kuriuos iš šių kritinio mąstymo žingsnių, jie:

- Nustato problemą ar klausimą
- Padaro išvadas, kodėl problema egzistuoja ir kaip ją galima išspręsti
- Tyrinėdami renka informaciją ar duomenis apie problemą
- Organizuoja ir rūšiuoja duomenis ir išvadas
- Kuria ir įgyvendina sprendimus
- Analizuoja, kokie sprendimai pasiteisino ar nepasiteisino
- Nustato sprendimo tobulinimo būdus

Metodai: vaidmenų žaidimas, T - schema, diskusija,

Plėtojami bendravimo, sprendimų priėmimo, kritinio mąstymo, mokymosi mokyti, problemų sprendimo, skaitmeninės kompetencijos **gebėjimai**.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: savirefleksija, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, pristatymo įgūdžiai, tolerancija, mąstymo atvirumas, argumentavimas, aktyvus klausymasis, sprendimų priėmimas, lyginamasis samprotavimas.

Pastaba: tačiau sūnėnas pamiršo vieną iš pagrindinių metodų - pabandyti panešioti batus 😊. Mes visi kartais pamirštame vadovautis sveiku protu, kai aplink tiek informacijos ir pan. Šį pavyzdį taip pat galima naudoti kalbant apie kartų skirtumo problemas, technologijas, santykius...

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Kai kuriose porose naudoti šį metodą gali būti rizikinga. Kai kuriems mokiniams gali nepavykti pasiekti bendro sutarimo. Jie gali griežtai pasisakyti prieš apsipirkimą internetu ar parduotuvėse. Tokiu atveju kitas žingsnis - padėti jiems būti atviriems ir parašyti vienodą skaičių privalumų ir trūkumų, kad pabandytų suprasti žmones, kurie turi kitokią nuomonę ar patirtį.

Pastaba: šis pavyzdys su batais yra tik metafora. Turime įvertinti ne tik procesą, bet ir rezultatą.

Perkėlimo galimybės

Ši situacija gali būti naudojama kaip sąlytis įvairiose srityse, pavyzdžiui, komunikacijos, žiniasklaidos.

Kodėl mes tikime (dažniausiai) mokslu

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Kai prie žinių ar informacijos pridedame žodį „mokslinis“, tai suteikia pranešimo gavėjui tikrą pasitikėjimo laipsnį. Taip yra, pavyzdžiui, kai sakome „socialinis mokslas“, „mokslis įrodyta“, ir pan.

Moksliniais eksperimentais pagrįsta informacija ar diagramose atspindėti duomenys verčia mus jaustis labiau pasitikinčiais savimi, tačiau dažniausiai tai yra aklas pasitikėjimas, labiau pagrįstas įsitikinimais ar socialine padėtimi.

Mokslas gali būti labai paprastas. Atlikdami paprastus praktinius eksperimentus ir naudodami juos idėjai pagrįsti, galime parodyti mokiniams, kaip veikia mokslas ir kodėl galime juo pasitikėti. Pagrindinė mintis yra ta, kad moksle svarbūs ne jį atliekantys genijai, net ne moksliniai eksperimentai. Tai, kas svarbu moksle, yra mokslo bendruomenė: grupė žmonių, kurie analizuoja, kritikuoja ir ieško bet kokių galimų klaidų demonstracijoje, kad įsitikintų, jog rado teisingus atsakymus. Taip galima ekstrapoliuoti tai, ko reikalaujama iš mokslo ar kitokios rūšies informacijos.

Pavyzdys: plūduriuoti ar nuskęsti?

Pagrindinis eksperimentas: kas plūduriuoja, o kas nuskęsta?

Bandymų ir klaidų metodas - mesti daiktus į vandenį ir žiūrėti, kurie nuskęsta, o kurie plūduriuoja. Šis metodas nėra mokslinis.

Darbą galime padaryti mokslinės, jei jį suskirstysime į kelis etapus. Žinoma, mokslininkai taip elgiasi ne visada, tačiau pradedantiesiems tai gali pasiteisinti:

- Pastebėjimas: mes stebime visą gyvenimą
- Klausimas: kokios savybės lemia, kad objektas plūduriuoja?
- Hipotezė: mes leidžiame mokiniams dalintis savo idėjomis, kviečiame juos pasirinkti kuo įdomesnius objektus: anties formos žaisliukus, skirtingą svorį, dydį, spalvą...
- Eksperimentas: padedame keletą objektų ir leidžiame jiems natūraliai sąveikauti, kad galėtume stebėti, kas vyksta.
- Rezultatas: tai, kas įvyko, be išsamesnių paaiškinimų.
- Išvados: ką sužinojome.

Reikėtų pabrėžti, kad labai svarbu nepainioti rezultato su išvada ir nedaryti skubotų išvadų.

Naudojant paprastas kasdienes medžiagas galima atlikti eksperimentą ir patikrinti kai kurias iš šių hipotezių.

Taikymas švietime:

Paaškinimas: pagrindinis tikslas - parodyti, kad mokslo bendruomenė yra labai svarbi plėtojant mokslo žinias.

Vaidinant veikla tampa linksmesnė ir laisvesnė.

Jei paprašysite dalyvių įrodyti, kad kažkas yra ne taip, jie bus mažiau pažeidžiami kitų kolegų kritikos, nes bus pasirengę kritikai.

Dirbdami grupėje žmonės, kurie nepasitiki savimi, gali lengviau žengti į priekį ir jaustis gerai, kad gali kažkuo prisidėti, kad ir koks menkas būtų jų indėlis.

Instrukcija:

- Mokytojas atsitiktine tvarka suskirstė klasę į grupes po tris ar keturis žmones.
- Buvo pristatyta medžiaga ir trumpai paaiškinti mokslinio metodo etapai. Bendroje diskusijoje visi dalyviai iškėlė hipotezes. Jie pakviesti kelti absurdiškiausias ir juokingiausias hipotezes, kokias tik gali įsivaizduoti.
- Kiekviena grupė pasirenka hipotezę ir turi įrodyti, kad ji teisinga, naudodamasi klasėje esančia medžiaga. Tik su viena sąlyga: jie PRIVALO sukčiauti. T. y. jie turi pasirinkti hipotezę, kuri, kaip jie žino, yra neteisinga, ir atlikti eksperimentą, kad įrodytų, jog ji teisinga. Kadangi tai neįmanoma, jie turi tik galimybę sukčiauti. Sukčiavimas gali būti bet koks, kokį tik jie sugalvoja; kitų grupių tikslas bus jį atskleisti. (Daugiau apie tarpusavio vertinimą: https://en.wikipedia.org/wiki/Peer_review)
- Paaiškinama, kad surengsime mokslinį kongresą, kuriame kiekviena grupė parodys savo darbą, o likusieji mokiniai atliks mokslo bendruomenės vaidmenį. Trumpai paaiškinama, kas yra "peer to peer" vertinimas.
- Surengiamas teatralizuotas pasirodymas, kuriame kiekviena grupė kuo linksmiau ir juokingiau pristato savo darbą.
- Po kiekvieno pristatymo vyksta diskusija, kurioje norintys dalyvauti žmonės individualiai kritikuoja eksperimentą ir nustato nesėkmes.

Metodologinė įžvalga:

Universalūs kritinio mąstymo žingsniai:

- Nustatoma problema ar klausimas
- Padaromos išvados, kodėl problema egzistuoja ir kaip ją galima išspręsti
- Tyrinėjant renkama informacija ar duomenys apie problemą
- Organizuojami ir rūšiuojami duomenys bei išvadas
- Kuriami ir įgyvendinami sprendimai
- Analizuojama, kokie sprendimai pasiteisino ar nepasiteisino
- Nustatomi sprendimo tobulinimo būdus

Metodai: komandinis darbas, eksperimentas, teatras / vaidmenų žaidimai, diskusija...

Ugdomi pagrindiniai gebėjimai: bendravimo, kritinio mąstymo, mokymosi mokyti, problemų sprendimo, bendradarbiavimo, aiškinimo.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: stebėjimas, dėsniumų nustatymas, nuolankumas, įrodymų kvestionavimas, skepticizmas, mokslinis metodas.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Kartais žmonės taip smagiai vaidina, kad pamiršta būti kritiški iš tikrųjų. Tuomet mokytojas kiekvieną pristatymą turėtų užbaigti savo paaiškinimu, ką daro tikras mokslininkas, kad ištaisytų savo klaidas.

"World Cafe" kaip dalyvavimo ir grupinio darbo metodas

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Egzistuoja daugybė kūrybiškų metodų, kaip įtraukti dalyvius į mokymosi procesą, tačiau suaugusiųjų švietime turime būti lankstesni ir veiksmingiau organizuoti didelės grupės dialogą. „Pasaulio kavinės“ metodą galima modifikuoti, kad jis atitiktų pačius įvairiausių poreikius.

Kaip mokytojai ir instruktoriai vis geriau suprantame dalyvavimo svarbą, tačiau dauguma žmonių nori ne tik dalyvauti, bet ir aktyviai prisidėti. Svarbu skatinti kiekvieną mūsų mokymosi sesijos dalyvį prisidėti savo idėjomis ir požiūriais, kartu leidžiant visiems, kurie nori dalyvauti tiesiog klausydamiesi, tai daryti.

Taikymas švietime:

Proceso aprašymas didaktikos/pedagogikos/metodologijos požiūriu, mokinių reakcijos ir darbas, galimos problemos, užduoties pagrindimas ir pasirinktas metodas.

Paiškinimas:

„Pasaulio kavinės“ metodas skirtas sukurti saugią, draugišką aplinką, kurioje būtų galima sąmoningai sujungti įvairias idėjas ir požiūrius į temą, įtraukiant dalyvius į kelis mažų grupių pokalbių kambarius.

Instrukcija:

Parengiamasis darbas:

- Nustatykite veiklą: apibrėžkite pasaulio kavinės temą.
- Nustatykite klausimą (-us), į kurį (-iuos) dalyviai turės atsakyti.
- Parenkite diskusijų klausimus

Priemonės:

- darbotvarkė darbui palengvinti ir pokalbių punktai
- 3-4 dideli popieriaus lapai kiekvienam stalui
- Įvairių spalvų žymekliai, kreidelės ir rašikliai kiekvienam stalui
- Flipchartas ir žymekliai

Eiga:

- 1) Pakvieskite atrinktus dalyvius būti „šeimininkais“. „Pasaulio kavinėje“ prie kiekvieno staliuko yra „šeimininkas“, kuris lieka prie savo staliuko viso užsiėmimo metu. Šeimininko vaidmuo - pasveikinti dalyvius prie stalo, apžvelgti diskusijos klausimą ir apibendrinti pagrindines idėjas, kuriomis pasidalijo ankstesni stalo svečiai.
- 2) Sugrupuokite stalus.
- 3) Patalpą sutvarkykite taip, kad kiekvienai mažai grupei tektų po vieną stalą.

- 4) Patalpos priekyje padėkite didelį flipchartą arba lentą ir kelių spalvų žymeklius. Ant flipchartinės lentos užrašykite diskusijų klausimus (po vieną kiekviename puslapyje).
- 5) Kiekvienai lentelei priskirkite po klausimą.
- 6) Prie kiekvieno stalo padėkite kelis didelius popieriaus lapus ir kelių spalvų žymeklius arba kreideles.

Diskusijos mažose grupėse (20 minučių vienam raundui, plus 2-3 minutės pakartotiniam įsitvirtinimui)

Pasibaigus kiekvienam mažų grupių pokalbių raundui, paprašykite visų dalyvių, išskyrus vedėją, persėsti prie naujų stalų. Prie vieno stalo sėdintys dalyviai neturėtų visi kartu persėsti prie kito stalo, o turėtų pasiskirstyti, kad idėjos pasklistų po visą kambarį. Vedėjas turėtų likti prie savo stalo ir pasidalinti pirmojo pokalbio įžvalgomis su kita grupe.

Pasibaigus paskutinei rungčiai, pakvieskite visus į bendrą grupių rezultatų apžvalgą.

Metodologinė įžvalga:

„Pasaulio kavinės“ metodas naudingas, kai norite būti tikri, kad tema bus nagrinėjama iš įvairių perspektyvų, kai norite užtikrinti, kad kiekvienas kambaryje esantis žmogus prisidėtų prie pokalbio, ir (arba) kai norite paskatinti dalyvius užmegzti naujus ryšius. Jis padeda stiprinti santykius ir kurti dalyvių pasitikėjimą.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Apibūdinkite metodo / situacijos / išvadų / rezultatų plusus ir minusus. Pagalvokite apie mokinį, mokytoją ir metodą.

Šis metodas padeda nustatyti dalyvių mokymosi prioritetus.

Tai padeda sugriauti senus mąstymo modelius, skatina naujas idėjas ir mąstymą, užtikrina lygiavertę dalyvių nuomonę.

"World Café" proceso metu žmonės paprastai juda. Judėdami paliekame savo vaidmenis, išankstines nuostatas, įsitikinimus ir gali žvelgti plačiau. Svarbu paskatinti kiekvieną susitikimo dalyvį prisidėti savo idėjomis ir požiūriais, kartu leidžiant visiems, kurie nori dalyvauti tiesiog klausydamiesi, tai daryti.

Perkėlimo galimybės

Kaip šią situaciją perkelti į įvairių sričių švietimą? Ar galite sugalvoti galimų situacijų, kuriose gali būti taikoma pirmiau aprašyta procedūra?

„Pasaulio kavinės“ metodas gali būti naudojamas kaip gyvas bendradarbiavimo tinklas svarbiais klausimais. Žinant mokymo veiklos tikslus, galima apsvarstyti ir pasirinkti svarbiausius elementus tikslams įgyvendinti: pvz., kas turėtų dalyvauti pokalbyje, kokios temos ar klausimai bus aktualiausi ir pan.

Kaimynų ginčas: Kiek švaru yra pakankamai švaru visiems?

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Atliekant šią užduotį visų pirma reikia pakeisti požiūrį ir kartu rasti problemos sprendimą, kuriuo būtų patenkinti visi dalyviai.

Kaimynų ginčas, kurio dalyviai dėl skirtingų gyvenimo, darbo ir šeimos situacijų bei patirties užima labai skirtingas pozicijas, tai situacija, kuri daugeliui yra labai suprantama ir pažįstama.

Daugiabučiame name gyvena keturi kaimynai:

- Pagyvenusi ponja Smith pirmame aukšte dešinėje (nedidelis butas)
- Greenbeakų šeima su vaikais Johanna (1 m.), Davidu (3 m.) ir Peteriu (5 m.) pirmame aukšte kairėje (didelis butas)
- Ponas Blackas, jaunas vyras, antras aukštas dešinėje
- Ponia Silverapple ir daktaras Meieris antrame aukšte kairėje
- Pirmame aukšte yra parduotuvė

Name yra bendra laiptinė ir egzistuoja susitarimas, kad bendrų patalpų (laiptinės, rūsio koridorių, kiemo) valymu užsiima visi nuomininkai. Du kaimynai paeiliui valo laiptinę, vedančią į jų butus (pirmame aukšte vieną savaitę valo ponja Smith, kitą savaitę - Greenbeaks, tada vėl ponja Smith ir t. t.). Dėl kitų užduočių (rūsio koridorių šlavimo arba sniego valymo ir gėlių laistymo kieme) visi namo nuomininkai keičiasi kas savaitę (išskyrus parduotuvės savininką, kuris nesinaudoja nei rūsiu, nei kiemu), t. y. visi turi atlikti šias užduotis kas keturias savaites. Ant buto durų esantis ženklas rodo, kas yra atsakingas už atitinkamą užduotį šią savaitę.

Nuomininkai užduotis atlieka labai skirtingai. Pavyzdžiui, Greenbekai visada turi labai mažai laiko, gana greitai viską sutvarko. Ponjai Smith ypač sunkus didysis valymas su rūsiu ir kiemu, ji dažnai „pamiršta“ nukasti sniegą. Ponui Black labai trukdo nešvarūs laiptai pirmame aukšte. Po nedraugiško pokalbio su kaimynais, dabar visi nuomininkai susitinka pasikalbėti kieme, kad aptartų problemas ir rastų sprendimą.

Taikymas švietime:

Paaškinimas: tokia situacija bei problema Vokietijoje yra labai paplitusi, todėl mokiniai sugeba gerai įsijausti į savo vaidmenį. Pirmiausia mokytojas paaškina prieš tai aprašytas pagrindines sąlygas. Tada per vaidmenų žaidimą bandoma rasti situacijos sprendimą.

Instrukcija:

1. Įvadas

Mokytojas paaškina sudėtingą situaciją namuose.

2. Grupės padalijimas: vaidmenys

Mokytojas suskirsto besimokančiuosius į keturias grupes (atsitiktinai mokytojo parinktas arba besimokančiųjų prašymu, kuris vaidmuo jiems artimiausias). Kiekviena grupė gauna po vaidmens aprašymą.

3. *Įsijauskite į vaidmenį*

Grupės mokiniai perskaito savo vaidmens (-ų) aprašymą. [Galimus aprašymus rasite pabaigoje.] Jie stengiasi įsijauti į vaidmenį, aptarti savo asmens (-ų) požiūrį / patirtį / problemas ir pripildyti jas gyvenimo. Jie apsversto, koks tiksliai yra to asmens požiūris į būsimą diskusiją, kas jį labiausiai trikdo dabartinėje situacijoje, kokius sprendimus jie galėtų pateikti, su kuo niekada nesutiktų ir ką kiti argumentuotų ir pateiktų. Šį vaidmenį jie gali apibrėžti visiškai laisvai, tik negali keisti pateiktų asmens (-ų) apibūdinimų. Kiekviena grupė nusprendžia, kuris iš jų atliks vaidmenį. Greenbeakų šeimos ir ponios Silverapple / daktaro Meierio grupės taip pat turi nuspręsti, ar susitikime dalyvaus su vienu, ar su dviem asmenimis.

Prireikus mokytojas grupėms teikia pagalbą ir patarimus.

4. *Vaidmenų žaidimas*

Vaidinama situacija, kaip visi nuomininkai susitinka pasikalbėti. Jame svarbiausia ne laimėti ar pralaimėti, o rasti bendrą sprendimą.

Mokytojas gali dalyvauti diskusijoje šeimininko vaidmenyje ir imtis moderatoriaus, orientuoto į sprendimą, vaidmens.

Besimokantieji gali susitarti dėl šios papildomos taisyklės: Žaidėjams suteikiama galimybė nutraukti vaidmenų žaidimą, pavyzdžiui, jei jie nežino ką sakyti arba jiems reikia grupės patarimo. Tam žaidėjas pasako kodinį žodį, pvz., STOP, ir vaidmenų žaidimas sustabdomas. Grupės gali trumpai pasitarti (ne ilgiau kaip 3 minutes) ir vaidmenų žaidimas tęsiamas nuo tos pačios vietos.

Vaidmenų žaidimas turėtų trukti ribotą laiką, pavyzdžiui, 30 minučių.

5. *Refleksija*

Po vaidmenų žaidimo vyks trumpa grįžtamojo ryšio sesija, kurios metu bus atsakyta į šiuos klausimus:

- Kuris diskusijos momentas jums buvo ypač svarbus ir (arba) lemtingas?
- Kuris problemos sprendimas jums labiausiai patinka (atsižvelgiant į visų interesus, ne tik į vaidmenį) ir kodėl?

Metodologinė įžvalga:

Mokiniai...

- sprendžia problemą ir (arba) temą iš kasdienio gyvenimo.
- pateikia savo požiūrį ir renka argumentus.

- parengia argumentavimo strategiją.
- susipažįsta su kitų požiūriais į temą ir asmenine patirtimi bei atsiduria jų vietoje, kad kartu rastų sprendimą.
- turi eiti į kompromisus ir derinti savo ir kitų interesus.
- apmąsto diskusiją ir savo asmeninę poziciją.

Metodai:

- Darbas grupėse
- Vaidmenų žaidimas
- Atsiliepimų raundas

Metodologiniai variantai ir (arba) galimybės:

- grupės padalijimas į dvi ar tris pilnas vaidmenų grupes, kad kiekvienas vaidintų vieną asmenį – šios grupės turėtų vaidinti izoliuotai viena nuo kitos (kad nedarytų viena kitai įtakos), o tada kiekviena grupė prieš grįžtamąjį ryšį turėtų trumpai apibendrinti, kas įvyko jų „nuomininkų susitikime“.
- konkreti tema yra kintanti - vaidmenų aprašymas turi būti atitinkamai pritaikytas.

Išplėtoti pagrindiniai gebėjimai: bendravimas, sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, problemų sprendimas ir sprendimų paieška.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: perspektyvos keitimas, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, tolerancija, atvirumas skirtybėms, argumentavimas, aktyvus klausymasis, sprendimų priėmimas, problemų sprendimų paieška, savirefleksija.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Privalumai / sėkmės veiksniai:

- Atlikdamas skirtingus vaidmenis, kiekvienas mokinys tikriausiai šiek tiek atras save - taip pat geriau supras ir kitų nuomininkų požiūrį. Taigi, besimokantieji taip pat lavėja emociškai ir tiesiogiai įtraukiami spręsti bendruomenines problemas.

Silpnybės / trūkumai:

- „Nuomininkų susirinkime“ gali būti pateikiami asmeniniai faktai, kurie įtakos vaidmenį, tačiau tik patį vaidmenį, o ne žmones, kurie vaidina tuos vaidmenis.
- Diskusija gali būti vedama emocionaliai, tačiau vaidmenų žaidime taip pat reikėtų paisyti padorumo principų. Norint tai užtikrinti nuo pat pradžių, mokytojui galima imtis šeimininko vaidmens, kuris kaip moderatorius „vadovauja“ susitikimui ir užtikrina, kad kiekvienas pasakytų savo nuomonę.

- **Asmenų aprašymus, žinoma, galima sutrumpinti, jei mokytojui jie atrodo per ilgi arba** juose yra mažiau svarbių elementų.

Vaidmenų aprašymas

***Pastaba:** kiekviena grupė gauna tik savo vaidmens aprašymą, o ne kitų grupių. Taip kiekviena grupė sužino nors mažą dalį informacijos apie kitus nuomininkus ir diskusijų metu sužino naujų detalių, dėl kurių gali atsirasti ir naujų sprendimų. Žinoma, vaidmenų aprašymus mokytojas gali koreguoti, perrašyti ir papildyti savo nuožiūra - pagal regiono kontekstą, „įprastas“ kaimyninių ginčų temas, grupės sudėtį ir pan.*

Ponia Smith,
pagyvenusi ponia, pirmame aukšte,
dešinėje

Pagyvenusi moteris gyvena viena savo bute pirmame aukšte, šalia Greenbeakų. Prieš trejus metus ji neteko vyro. Jis mirė nuo vėžio. Jis buvo sodininkas, turintis talentą auginti kambarinius augalus. Jos butas - žaliasis rojus; ji jau pasodino keletą augalų laiptinėje, nes bute trūksta vietos. Tačiau rūpindamasi augalais ir džiaugdamasi jais ji vis dar jaučiasi artima savo vyrui.

Ponia Smith išėjo į pensiją ir labai gerai jaučiasi namuose. Ji mėgsta gaminti ir kepti (ir labai gerai!!), bet retai tai daro sau. Tuo labiau ji džiaugiasi, kai į svečius

atvyksta sūnus su šeima ir ji gali juos palepinti.

Ponia Smith norėtų daugiau bendrauti su kitais namo gyventojais, ypač su jauna Greenbeakų šeima. Jai daro įspūdį, kaip ponas ir ponia Greenbeakai viską valdo: savo darbą, namų ūkį, šeimą... Jie labai meiliai bendrauja su savo vaikais ir daug ką daro kartu (tai matyti iš nešvarių guminių batų pėdsakų laiptinėje). Praėjusią vasarą, kai ponia Smit sėdėjo kieme ir šeima išėjo į lauką, ji su vyriausiuoju sūnumi Piteriu kartu dėliojo dėlionę ir labai smagiai leido laiką. Kitą kartą ji su jaunesniuoju Deividu valandų valandas kepė „pyragėlius“ smėlio dėžėje. Berniukas negalėjo atsigėrėti jos „kepimo idėjomis“. Deja, po to nebebuvo jokių galimybių žaisti su kitais vaikais.

Ponas Blackas, gyvenantis virš ponios Smith, kartais jai primena jos pačios sūnų, bet jos sūnus niekada nebuvo toks tvarkingas. Ji dažnai pagalvodavo nutnešti jam į viršų gabalėlį pyrago, bet bijo, kad jam gali pasirodyti įkyri, todėl dar neišdrįso to padaryti.

Ponia Smit valo laiptus kas dvi savaites, tačiau ją erzina tai, kad jie dažnai būna nešvarūs ir kitą savaitę, kai už jų valymą atsakingi Greenbeakai. Kartais jai atrodo, kad Greenbeakai laiptų išvis nevalo. Tačiau

ji negali ilgai pykti ant jaunosios mamos, kai mato, ką jai tenka rūpesčių.

Poniai Smit kartais būna sunku atlikti didįjį rūšio ir kiemo valymą. Vasarą viskas būna gerai. Jai patinka būti kieme, ten šluoti, grėbti smėlį smėlio dėžėje, tvarkyti poilsio zoną ir prižiūrėti augalus. Tačiau žiemą jai labai sunku valyti sniegą. Rūsyje, kai žiemą lauke blausu, tamsa jai gana baisi. Todėl gali atsitikti, kad žiemą ji pamiršta vieną ar kitą užduotį ...

Pastarosiomis savaitėmis ponia Smit dažnai pastebėdavo, kad ant Greenbeakų durų priklijuoti lipdukai. Ji negalėjo atpažinti užrašo (žinoma, jos skaitymo akiniai buvo virtuvėje), bet ji matė didelius šauktuko ženklus.

Ji pastebėjo lipdukus tik todėl, kad praėjusią žiemą gavo prie ženklo priklijuotą raštelį, kuriame buvo nurodyta, kad tą savaitę, kai vyksta didysis valymas, atėjo jos eilė. Ant lapelio buvo parašyta: „Bet šį kartą tikrai!!!“ su tais pačiais piktais šauktukais.

Greenbeakų šeima su vaikais Johanna (1 m.), Davidu (3 m.) ir Peteriu (5 m.) pirmame aukšte kairėje pusėje

Paula Greenbeak su vyru Adrianu jau beveik ketverius metus gyvena dideliame bute pirmame aukšte, šalia ponios Smith. Jie labai apsidžiaugė gavę šį gražų butą - Paula buvo nėščia su antruoju vaiku, - ypač jiems patiko didelis kiemas su jaukia poilsio zona, smėlio dėže ir daug erdvės žaidimams. Paula ir Adrianas abu dirba: Paula dirba ne visą darbo dieną gydytojo padėjėja, o Adrianas - statybų vadybininku. Trys vaikai dienos metu prižiūrimi: Johanna - vaikų auklės, berniukai - darželyje.

Šeima daug būna lauke. Ypač savaitgaliais jie stengiasi kuo dažniau su vaikais išvykti į gamtą, praleisti laiką kartu ir atsipalaiduoti. Kartais Paula jaučiasi gana įsitempusi ir beveik prislėgta visų užduočių ir įsipareigojimų. Tada ji giliai įkvepia ir pagalvoja, kas svarbiausia. Jos akimis, mažiau blogai, jei dulkių sluoksnis ant baldų yra šiek tiek storesnis, nei tai, kad vienas iš jų vaikų yra nelaimingas. Taigi kartais namų ūkyje būna nebaigtų darbų. Adriana jaučiasi taip pat ir nenorėtų praleisti šeimos išvykos dėl to, kad, pavyzdžiui, reikia išlyginti skalbinius...

Šeima mažai bendrauja su kitais namo nuomininkais. Dažniausiai jie matosi su kaimyne ponia Smith. Kartais Paulai atrodo, kad pagyvenusi ponia tiesiogine prasme jos laukia, kai "atsitiktinai" jos durys atsidaro kaip tik tuo metu, kai Paula su vaikais lipa laiptais. Jai truputį gaila ponios Smith, nes po vyro mirties ji labai daug laiko praleidžia viena. Paula prisimena, kaip skaniai anksčiau kvėpėdavo laiptinėje. Bet kadangi ji liko

viena, panašu, kad ponia Smit daug rečiau gamina ir kepa, ir tai suprantama. Praėjusią vasarą du kartus nutiko taip, kad ponia Smith žaidė su vaikais kieme: kartą ji jau sėdėjo lauke, kai Paula išėjo su vaikais. Piteris su savimi turėjo dėlionę, Deividas kasė smėlį, o Johana šliaužiojo pievoje. Kaip tyčia Piteeris prisėdo prie ponios Smith ir paklausė, ar ji galėtų jam padėti. Jie abu ramiai ir tyliai dėliojo dėliones ir atsipalaidavo, o Paula galėjo pasirūpinti dviem jaunesniaisiais - labai rami popietė. Antrą kartą jie jau buvo kieme, kai ponia Smit išėjo. Paula turėjo grįžti į butą su Johana ir pakeisti jai sauskelines po to, kai mažoji mergaitė... na... Ji paprašė ponios Smith prižiūrėti berniukus. Kai ji grįžo į apačią, ponia Smit sėdėjo su Devidu smėlio dėžėje ir abu atsidėję kepė vieną pyragą po kito. Ponia Smit visada turėdavo paruoštų naujų "receptų", siūsdavo Devidą ingredientų ir jie kartu minkydavo tešlą, išpjauštinėdavo sausinius, pildavo tortų formeles, maišydavo kremus, puošdavo tortus... Deividas negalėjo jų atsivalgyti, o vakare dar lovoje pasakodavo apie daugybę skanėstų.

Tačiau kai kas dvi savaites Paula arba Adrianas turėdavo valyti laiptus (tai juos labai erzino), jie kaskart tyliai keikdavo poniją Smith. Daugybė gėlių vazonų laiptinėje nepalengvindavo ten šluoti ir plauti. Dažniausiai jie valydavo tik aplink augalus, o daugybės gėlių vazonų iš tos vietos nejudindavo. Kartais Paulą grauždavo sąžinė, kai vaikai purviniais guminiiais batais braudavosi per laiptinę ir ant visų pakopų išbarstydavo žemės grumstus. Bet vos tik jie ateidavo į butą, sąžinės graužatis dažniausiai būdavo

pamirštama ir Paulos dėmesio pareikalaudavo visai kas kita.

Ypač varginantis buvo didelis rūšio ir kiemo valymas kartą per mėnesį. Paprastai vienas iš dviejų suaugusiųjų eidavo su vaikais į kiemą ir viską tvarkydavo ten (kol vaikai "padėdavo" arba žaisdavo lauke), o kitas tvarkydavo rūšį. Iš esmės Adrianas ir Paula visiškai sutarė, kad jie mieliau užsakytų įmonę atlikti visišką valymą. Tačiau kiti namo gyventojai, atrodo, apie tai daug negalvojo, pavyzdžiui, ponas Blackas iš viršutinio aukšto. Jis atrodė itin kruopštus ir švarus žmogus. Tikriausiai ir nedraugiškus raštelius, kurie jau kelias savaites buvo priklijuoti prie Greenbeakų lauko durų, parašė jis - su tokiais komentarais, kaip, pvz: „Čia gyvena Paršelių šeima!!!“ arba „www.kaip-naudotis-sepeciu.com!!!“, arba „Gėlių vazonai nepriaugę, juos galima pajudinti!!!“. Ir tai yra tik gražesnieji... Paulai ir Adrianui toks nepsitenkinimo reiškimo būdas pasirodė itin bailus, todėl paprašė sušaukti susitikimą su visais nuomininkais, kad atvirai aptartų problemą ir galbūt galėtų ją išsiaiškinti. Ko Adrianas nežinojo: praėjusią savaitę Paula taip supyko dėl vieno raštelio, kad taip pat užklįjavo lipduką ant pono Blacko durų: „Geriau jau laimingas su sausainių trupiniais nei kliniškai tyras ir vienišas!“

Ponas Blackas, jaunas vyras, antras aukštas dešinėje.

Ponas Blackas jau dvejus su puse metų gyvena mažame bute antrame aukšte, virš ponios Smith. Jis dirba programuotoju mažoje įmonėje. Jam labai patinka darbas, o ypač - draugiška darbo atmosfera. Didesnėje įmonėje jis galėtų uždirbti daug daugiau, bet kadangi ponas Blackas ne taip lengvai priima socialinius ryšius, pažįstamas kolektyvas jam svarbesnis už didesnį atlyginimą. Visgi, pinigai nepamaišytų: jo svajonė - keliems mėnesiams pakeliauti po Naująją Zelandiją. Jo santaupų tam toli gražu nepakanka. Taip yra ir dėl to, kad jis kas mėnesį turi mokėti alimentus savo beveik dvejų metų dukrai. Nelaiminga istorija. Vaiko motina, jo pirmoji tikrai didelė meilė, su juo išsiskyrė dar nesužinojusi, kad yra nėščia. Apie dukrą jis sužinojo tik iš Jaunimo gerovės tarnybos laiško, kuriame buvo prašoma mokėti alimentus. Po to jis vėl bandė susisiekti su motina. Nors santykiai su ja neturėjo ateities, jis bent jau tikėjosi suvaidinti tam tikrą vaidmenį savo vaiko gyvenime. Tačiau jis greitai suprato, kad motina buvo visiškai kitokios nuomonės ir nenorėjo, kad jos tvirtas šeimyninis gyvenimas su naujuoju partneriu būtų „sugriautas“. Ponas Blackas neketino to daryti, tačiau kiekvienas kontaktas buvo taip interpretuojamas. Taigi jis mokėjo tik alimentus, gyveno kiek įmanoma taupiau ir žinojo, kad jo svajonės apie Naująją Zelandiją teks dar šiek tiek palaukti.

Kas dvi savaites valyti laiptus jam buvo beveik malonumas. Jis mėgo šį fizinį darbą ir paprastai laiptus valydavo du kartus per savaitę, nes tai buvo maloni atsvara jo

„protiniam darbui“ darbe, kurio rezultata - švarą - matydavo tiesiogiai. Kartą apie tai užsiminė šalimais gyvenantis daktaras Meieris, jis labai atsargiai paklausė, ar galėtų įsivaizduoti, kad retkarčiais padėtų laiptus valyti kaimynams - žinoma, už tam tikrą mokestį. Ponas Blackas pamanė, kad tai puiki idėja, ir kartais pavykdavo prisidurti 20 € papildomai. Paprastai ponias Silverapple arba daktaras Meieris ant jo durų užklijuodavo lipduką, jei norėdavo pasinaudoti šia „paslauga“.

Tačiau ponas Blackas buvo visiškai pasibaisėjęs, kai praėjusią savaitę šie lipdukai buvo priklijuoti prie jo durų: „Geriau jau laimingas su sausainių trupiniais nei kliniškai tyras ir vienišas!“ Užrašas atrodė kitaip nei kaimynų, šis posakis jį emociškai labai stipriai paveikė. Staiga jis pasijuto labai nejaukiai namuose ir svarstė, ar jam apskritai reikėtų eiti į susitikimą su kitais nuomininkais. Tačiau kalbėta apie švarą laiptinėje, o tai jam jau buvo svarbu. Visų pirma jam buvo svarbu, kad šiam darbui nebūtų pasamdyta jokia įmonė, nes tada, viena vertus, jam tektų už tai mokėti, kita vertus, jis prarastų nedidelį pajamų šaltinį.

Kitais atvejais ponas Blackas mažai bendrauja su kitais pastato nuomininkais. Kartais jam atrodydavo, kad ponias Smith jo laukia, nes jos durys dažnokai atsitiktinai atsidarydavo, kai jis praeidavo pro šalį. Jam buvo nejauku, bet ponias Smith atrodė labai maloni pagyvenusi ponias. Jis sunkiai galėjo įsivaizduoti, kad tas nedraugiškas raštelis atėjo iš jos...

Ponia Silverapple ir daktaras Meieris antrame aukšte kairėje.

Ponia Silverapple ir daktaras Meieris penkerius metus gyveno savo bute antrame aukšte šalia pono Blacko. Jie abu daug dirba: Daktaras Meieris yra vietos ligoninės vaikų skyriaus vyresnysis konsultantas, o ponia Silverapple - banko skyriaus vadovė. Karjera jiems abiem svarbi, nors ponia Silverapple kartais susimąstydavo, kad gal vis dėlto vaikas nepamaišytų jų gyvenime. Tačiau pamačiusi visą purvą, kurį ant laiptų visada palikdavo Greenbeakų vaikai, ji greitai sugalvodavo ką nors geresnio. Šiaip ar taip, Greenbeakai... kam turėti tris vaikus, jei negali viso to suvaldyti? Tai nuolat matydavosi laiptinėje: laiptai į pirmą aukštą visada būna kažkokie purvini. Kai ateina Greenbeakų eilė šluoti, visada aiškiai matyti, kaip jie šluoja aplink laiptinėje esančius gėlių vazonus. Ponia Silverapple dėl to kaskart pyksta, o prieš kelias savaites, kai visa laiptinė buvo pilna žemės grumstelių nuo vaikų batų ir ji įžengė į ją su savo geraisiais batais, parašė lipduką ir priklijavo jį ant Greenbeakų durų: „www.kaip-naudotis-sepeciu.com!!!“ Ir po to, kai ji tai padarė vieną kartą, jai vėl ir vėl ateidavo į galvą

posakiai, kuriuos ji įamžindavo lipdukuose ant durų - paprastai po to akimirka jausdavosi daug geriau: „Čia gyvena Paršelių šeima!!!“ arba „3x greičiau & purviniau!!!“. Iš tikrųjų jai tai atrodė gana juokinga.

Tik kartais, kai kieme pamatydavo ponį Greenbeak su vaikais - ji su puodeliu kavos, o vaikai šiek tiek purvini, bet laimingi - jos gyvenimas akimirka pasijusdavo labai tuščias...

Jie patys rado labai paprastą sprendimą dėl laiptų: po to, kai šalimais gyvenantis ponas Blackas pasakė daktarui Meieriui, kad laiptų valymas jį beveik atpalaiduoja, kaimynas ėmėsi juos valyti, kai tik ant jo durų užklijuodavo raštelį. Vieną kartą laiptų valymas už 20 €, kitą kartą didelis valymas su kiemu ir rūsiu už 50 €. Jei būtų jų valia, valymą galėtų atlikti ir įmonė - svarbiausia, kad nereikėtų patiems pasidėti kibiro ir šluotos. Bet ponas Juodasis atrodė labai patenkintas papildomomis pajamomis, todėl visiems buvo padedama.

Po kelių dienų įvyks didelis visų nuomininkų susitikimas, kurio darbotvarkėje bus svarstoma ši tema. Data nelabai tinka, bet, žinoma, bent vienas iš jų dalyvaus.

Ar visi Međimurje gyvenantys romai yra nusikaltėliai?

Diskusija apie romų tautybės gyventojų problemas Međimurje apskrityje.

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Per pamoką romų tautinės mažumos nariai sukėlė konfliktą, kurio metu jie kaltino daugumą gyventojų (kroatų) narius, kad šie juos įžeidinėja ir žemina dėl to, kad jie yra romai, nes turi išankstinį nusistatymą ir mano, kad visi romai turi elgesio sutrikimų ir elgiasi netinkamai.

Taikymas švietime:

Proceso aprašymas didaktikos/pedagogikos/metodologijos požiūriu, mokinių reakcijos ir darbas, galimos problemos, užduoties pagrindimas ir pasirinktas metodas.

Paaškinimas:

Užduotis - pradėti diskusiją apie tai, ar visi romai turi elgesio sutrikimų ir pasižymi deviantiniu elgesiu, ar jie linkę vogti, smurtauti ir piktnaudžiauti narkotinėmis medžiagomis.

Instrukcija:

- Mokiniai bus suskirstyti į tris grupes. Bus teigiančiųjų komanda, priešininkų komanda ir grupė, sudaryta iš trijų narių, kurie vertins debatus, komentuos ir nuspręs, kuri grupė pateikė geresnius argumentus ir įrodė, kad yra teisi.
- Teigiančiųjų komanda: jų užduotis - įrodyti, kad jie yra teisūs, pasitelkiant visas įmanomas priemones, pavyzdžius, įrodymus ir praktinius pavyzdžius.
- Priešinga komanda: turi įrodyti ir paneigti teigiančios komandos faktus.
- Teisėjai: nuspręskite, kuriai grupei geriau pavyko įrodyti, kad jų pozicija yra teisinga ir gera.

Metodologinė įžvalga:

Demonstravimas, diskusijos, darbas grupėse ir debatai

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Sėkmė: Padidinti saugumą ir panaudoti įgytas žinias apie debatų taisykles internete.

Apribojimai: debatų metodo neišmanymas.

Perkėlimo galimybės

Šią situaciją galima pritaikyti ir medijų raštingumo pamokose.

Geroji praktika: užsienio kalbų mokymas

Kaip pasiruošti kelionei į užsienį?

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Rengdamiesi keliauti žmonės skaito informaciją apie šalį, į kurią keliauja. Ar tai būtų spausdinti kelionių vadovai, ar internete rasta informacija. Surinkta informacija daro įtaką jų lankytinų objektų planams, ką jie valgo ir pan.

Kokia užsienio kalbų mokymo medžiaga suteikia daugiau patikimos informacijos apie keliones?

Kelionės yra viena iš įprastų temų, nagrinėjamų mokant užsienio kalbų. Tai suteikia besimokantiejiems galimybę papildomai susipažinti su šalių kultūra. Besimokantieji susipažįsta su įvairia informacija iš skirtingų šaltinių - spausdintų kelionių vadovų, taip pat internetinių kelionių gidų.

Taikymas švietime:

Proceso aprašymas didaktikos/pedagogikos/metodologijos požiūriu, mokinių reakcijos ir darbas, galimos problemos, užduoties pagrindimas ir pasirinktas metodas.

Paiškinimas: mokiniai supažindinami su įvairia medžiaga apie keliones - tiek spausdinta tiek internetine. Remdamiesi spausdinta medžiaga, kelionių vadovų ir internetinių kelionių vadovų surinkta informacija, jie daro išvadas apie šiuose skirtinguose šaltiniuose pateiktos informacijos patikimumą.

Instrukcija:

1. Atlikdami apšilimo pratimą, mokiniai apibendrina, ką jau žino apie konkrečią šalį, kuri pasirenkama priklausomai nuo išmoktos kalbos. Šį pratimą mokiniai atlieka individualiai ir sutelkia dėmesį į keletą pagrindinių dalykų, pavyzdžiui, vietovę, kultūrą, lankytinus objektus ir tradicinį maistą.
2. Po pirmojo pratimo grupėje aptariama, kokia informacija buvo surinkta. Informaciją užrašo mokytojas ir aptaria grupės nariai. Grupė aptaria surinktos informacijos panašumus ir skirtumus. Skirtumai / panašumai priklauso nuo ankstesnių besimokančiųjų žinių.
3. Grupė suskirstoma į mažesnes grupes. Vienai grupei duodami įvairūs spausdinti kelionių vadovai, kuriuose jie turi ieškoti informacijos apie šalį, kita grupė ieško informacijos apie šalį internete, naudodamasi internetiniais kelionių vadovais. Abi grupės turi dirbti su bent 5 skirtingais informacijos šaltiniais. Jie ieško tokios pačios informacijos, kokią buvo sugalvoję įžanginėje dalyje.
4. Grupės pristato rastą informaciją. Informaciją analizuoja ir lygina visi mokiniai. Remiantis analize, daromos išvados apie įvairių informacijos šaltinių - spausdintų ar internetinių kelionių vadovų - patikimumą.

6
PAVYZDY
S

Metodologinė įžvalga:

Metodai:

- ▲ Smegenų šturmas
- ▲ Grupės diskusija
- ▲ Pristatymas
- ▲ Analizė

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Sėkmės veiksniai:

Mokiniai ugdosi kritinio mąstymo įgūdžius analizuodami įvairiuose šaltiniuose gautą informaciją apie keliones. Jie taip pat lavina problemų sprendimo įgūdžius ir bendravimą užsienio kalba.

Silpnybės

/

apribojimai:

Mokiniai jau gali būti susidarę nuomonę apie naudojamų šaltinių patikimumą.

Kitos šalys, kiti papročiai

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Kai su kitos šalies gyventojais kalbate apie papročius ir tradicijas, neretai kyla klausimai kodėl tam tikri dalykai daromi būtent taip. Taip keičiantis įvairia informacija galima ne tik sužinoti daug naujų ir įdomių dalykų apie kitų šalių papročius ir tradicijas, bet ir keičiantis klausimus bei geriau pažinti savo pačių tradicijas.

7
PAVYZDY
S

Ko negali trūkti vestuvėse jūsų šalyje?

Papročiai ir tradicijos yra esminė kiekvienos šalies, regiono, kultūros ir šeimos tapatybės dalis ir ją kuria. Šie papročiai ir tradicijos (perduodami iš kartos į kartą) mus sieja, bet kartu ir skiria nuo kitų.

Mokant kalbų, dažnai remiamasi šalių, kuriose kalbama ta kalba, papročiais ir tradicijomis, siekiant suteikti žinių apie šalį ir konkretų žodyną. Šis pratimas gali būti papildomas klausimu KODĖL. Kodėl ir iš kur kilusios tradicijos? Ką jos reiškia arba ką kadaise reiškė? Kas už jų slypi?

Lyginant savo šalies papročius ir tradicijas tam tikromis progomis - mūsų pavyzdyje: vestuvės (Kalėdos ar įžengimas į suaugusiųjų pasaulį taip pat būtų geri pavyzdžiai...) - su kitos šalies papročiais ir tradicijomis, tampame sąmoningesni ir kyla įvairių klausimų. Žmogus sužino ne tik apie kitus, bet ir apie save.

Pastaba: parengiamąjį darbą šiam pratimui turi atlikti pats kalbos mokytojas: susipažinti su vestuvių papročiais toje šalyje / kultūroje, apie kurią kalbės per pamoką. Priklausomai nuo grupės kalbinio lygio, mokytojas gali / turi pateikti medžiagą paruoštų tekstų pavidalu arba tik ieškoti tinkamų šaltinių originalo kalba. Tokios temos kaip santuoka privalumas yra tas, kad internete (arba žurnaluose, knygos...) yra daug informacijos originalo kalba, nes

gimtakalbiai, kurie nori tuoktis, taip pat ieško šios informacijos ir jiems jos reikia. Tokiu būdu besimokantieji kalbos gali dirbti su labai autentiška medžiaga.

Taikymas švietime:

Proceso aprašymas didaktikos/pedagogikos/metodologijos požiūriu, mokinių reakcijos ir darbas, galimos problemos, užduoties pagrindimas ir pasirinktas metodas.

Paaiškinimas:

Trumpa paieška internete rodo: vestuvių tradicijų sąrašas jūsų šalyje yra ilgas. Tačiau tai, kas įprasta vienoje šalyje, kitose šalyse gali būti labai unikalu ir nežinoma. Priklausomai nuo grupės, per pamoką galima pirmiausia trumpai aptarti savo vestuvių patirtį (kaip nuotakos ar jaunikio arba kaip svečio) ir sudaryti „tipiškas“ dalyviams žinomas vestuvių tradicijas. Jei įmanoma, dalyviai turėtų kalbėti tik užsienio kalba; mokytojas prisideda papildydamas jų pasakojimą trūkstamais žodžiais ir frazėmis.

Surinkusi savo pasirinktos šalies tradicijas, grupė gali jas surūšiuoti, pavyzdžiui, pagal tokias kategorijas kaip drabužiai, maistas, nuotakos ir jaunikio tradicijos, svečių tradicijos, vestuvių naktis, pirmasis laikotarpis po vestuvių, tik nuotakos/tik jaunikio ritualai.

Tada mokiniai suskirstomi į grupes ir kiekviena grupė išsamiai nagrinėja vieną iš kategorijų, tyrinėja užsienio šalies tradicijas ir savo bei užsienio šalių tradicijų kilmę pasirinktoje kategorijoje (mokytojas turėtų žinoti, ar užsienio šalyje yra atitinkamų šios srities tradicijų).

Instrukcija:

1. Vestuvės jūsų šalyje. Jūsų šalies vestuvinių tradicijų rinkinys ir asmeninės patirtys pristatomos užsienio kalba, mokytojas padeda, jei trūksta žodžių ir frazių.
2. Dalijimasis grupėmis. Mokytojas suskirsto mokinius. Kiekviena grupė dirba su viena tradicijų kategorija (drabužiai, maistas, tai, kas susiję su nuotaka/jaunikiu, abiem, svečiams...). Mokytojas išdalina atitinkamą medžiagą arba pateikia besimokantiems tinkamus šaltinius.
3. T formos diagrama: vestuvių tradicijos čia ir kitur. Kiekviena grupė tiria ir renka savo kategorijai skirtas tradicijas - tiek savo šalies, tiek šalies, kurios kalbos mokosi, tradicijas. Darbinė kalba yra užsienio kalba. Tada jie užrašo bent 3 iš šių tradicijų ir jų papročių kilmę. Galbūt kažkur egzistuoja panašios tradicijų ištakos / priežastys dėl kurių susiformavo skirtingi papročiai? Ar yra panašių papročių, kurie aiškinami skirtingai?
4. Pristatymas. Rezultatai gali būti pateikiami įvairiomis formomis.

a) Žodinis pristatymas

Kiekviena grupė pristato savo rezultatus trumpu žodiniu pranešimu. Stengiamasi užtikrinti, kad pristatyme dalyvautų ir savo nuomonę išsakytų kuo daugiau mokinių. Grupės pačios sprendžia, ar jos nori papročius ir tradicijas paaiškinti, ar naudoti paveikslėlius, vaizdo įrašus, o galbūt pageidauja pristatyti juos vaidindami. Mokytojas turėtų nurodyti tik pristatymo laiką.

- b) Pristatymas naudojant plakatą. Jei yra techninių galimybių (turimas spausdintuvas, didelis popieriaus lakštas, kitos medžiagos...), kiekviena grupė sukuria plakatą, kuriame parodo pagrindinius savo darbo rezultatus. Kai visi plakatai bus baigti, jie bus iškabinti patalpoje ir visi galės juos apžiūrėti bei perskaityti.
5. Mokytojas, jei reikia, padeda grupėms. Naujus žodžius ir frazes jis nuolat pažymi bendrame sąrašė, kurį gali peržiūrėti visi.
6. Klausimai ir diskusija. Po žodinio pristatymo kiti mokiniai ir mokytojas gali trumpai užduoti klausimus, papildyti ir aptarti. Pristatymų su plakatais atveju pravartu surengti trumpą klausimų ir diskusijų sesiją kiekvienai grupei po to, kai visi dalyviai apžiūri visus plakatus (kaip galerijoje). Diskusijos vyksta užsienio kalba, o mokytojas vėl padeda, jei trūksta žodžių ir frazių.
7. Refleksija. Refleksijos metu kiekvienas dalyvis trumpai papasakoja, kuris tradicijos paprotys ir (arba) kilmė jį labiausiai nustebino / sudomino ir kodėl. Čia, žinoma, galima pasirinkti tiek savo šalies, tiek užsienio šalies tradicijas. Taip pat būtų galima klausti, kurią tradiciją norėtų patirti per vestuves, kuri tradicija, žinant jos kilmę, tapo daug suprantamesnė arba kuris paprotys atrodo itin nemalonus / nepažįstamas ir kodėl.

Metodologinė įžvalga:

Mokiniai...

- patys gali įgyti žinių
- atlieka tyrimus dirbdami su šaltiniais užsienio kalbomis
- kvestionuoja tradicijas ir papročius
- tiria, rūšiuoja ir vertina faktus
- parengia trumpą pristatymą ir nusprendžia dėl jo įgyvendinimo
- susidaro diferencijuotą vaizdą apie tam tikrą savo ir kitokios kultūros dalį
- reflektuoja

Metodai: T-diagrama, darbas grupėse, pristatymas, diskusija, refleksijos ratas

Metodologiniai variantai ir (arba) galimybės:

- kitų gyvenimo sričių papročiai ir tradicijos: Kalėdos, gimimas, įžengimas į suaugusiųjų pasaulį, vestuvės, laidotuvės.
- vietoj papročių ir tradicijų galima aptarti atitinkamų kalbų patarles ir jų kilmę.

Išplėtoti bendrieji gebėjimai: bendravimas (užsienio kalba), tarpkultūrinė kompetencija, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, skaitmeniniai gebėjimai.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: tyrimo įgūdžiai, pristatymo įgūdžiai, faktų kvestionavimas, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, aktyvus klausymasis, savirefleksija.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Privalumai / sėkmės veiksniai:

Užsienio kalbos besimokantys žmonės dažnai domisi ir šalimi, kurioje ta kalba kalbama. Čia temą galima nagrinėti remiantis originaliais šaltiniais, todėl ne tik išmokstama atitinkama leksika, bet ir praktiškai išbandomas jos pritaikymas. Be to, besimokantieji gali pasirinkti, kurį teminį aspektą jie nori nagrinėti intensyviau - pagal savo interesus ir motyvaciją.

Silpnybės / apribojimai:

Darbas su originaliais šaltiniais (užsienio kalba) gali būti per sunkus besimokantiejiems, priklausomai nuo jų lygio.

Diskusijų ir smegenų šturmo įgūdžiai

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Studentai, ypač 45+, gali dvejoti, kai reikia kalbėti užsienio kalba. Tuomet kalbą yra geresnė praktikuotis saugesnėje aplinkoje ir su šiek tiek jūmoro.

Tikslas: Pagrindinis užduoties tikslas - lavinti diskusijų įgūdžius ir spontaniško rašymo įgūdžius kaip alternatyvą rašinio rašymui.

Įgūdžiai ir (arba) šalutiniai tikslai: pademonstruoti, kaip suprantami anekdotai ir paslėpti kultūrinio diskurso aspektai kalboje, suteikti mokiniams galimybę kurti savo teiginius diskusijai ir rašymui, pratintis išplėsti teiginį iki rašytinės pastraipos; naudoti teminį žodyną, įgyti patirties redaguojant tekstą.

Taikymas švietime:

Paaiškinimas: mokiniai geriausiai mokosi tada, kai nežino, kad mokosi, nes tai suteikia daugiau atsipalaidavimo.

Kalbos lygis: ne žemesnis kaip B1 (pagal Bendruosius Europos metmenis).

Papildoma medžiaga: gali būti pritaikyta bet kuriai temai.

Priemonės: komiksų ir karikatūrų rinkinys, tuščias popierius rašymui.

Laikas: 45 minutės

Mokytojo pasiruošimo laikas: 30 minučių

Pasirengimas: pasirinkite temą ir naudodamiesi internetu bei kitais prieinamais šaltiniais surinkite maždaug 10 skirtingų komiksų ar karikatūrų, demonstruojančių įvairius temos aspektus; sudėliokite juos taip, kad būtų galima padaryti kelias jų kopijas, padarykite rinkinio kopijas pagal porų ar mažų grupių, kurios dirbs su jomis, skaičių; (komiksų kopijų projektavimas ekrane būtų alternatyva kopijų darymui).

Eiga:

- I etapas (5 minutės). Suskirstykite mokinius į poras arba mažas grupes. Pristatykite bendrą temą ir paaiškinkite, kad jie diskutuos apie komiksus ir karikatūras, po to bus daromos išvados, tikslas, kurį reikia pasiekti per šią pamoką, yra parašyti trumpą rašinį apie vieną iš teiginių kaip individualų darbą.
- II etapas (5 minutės). Duokite mokiniams įvairių komiksų ir karikatūrų rinkinį ir paprašykite jų grupėse aptarti, kaip jie juos supranta, kurie iš jų, jų nuomone, yra juokingiausi, o kurių nesuprantami. Stebėkite ir skatinkite kiekvieną mokinį prisidėti.
- III etapas (5 minutės) Paprašykite skirtingų grupių trumpai pristatyti savo idėjas kitoms grupėms, padėkite pateikti komentarus ir papildomą informaciją tik po to, kai mokiniai pristatys savo idėjas arba užduos atitinkamus klausimus.
- IV etapas (5 minutės). Pateikite teiginio pavyzdį, paremtą vienu iš aptartų komiksų. Paskatinkite mokinius suformuluoti savo teiginius apie daugumą rinkinyje esančių

komiksų, skatinkite mokinius suformuluoti provokuojančius teiginius. Užrašykite jų teiginius lentoje.

- V etapas (15 minučių) Kiekvienam mokiniui duokite po popieriaus lapą ir paprašykite pasirinkti vieną iš lentoje pateiktų teiginių. Pasakykite, kad jie turi tik 10 minučių parašyti trumpą pastraipą (ne mažiau kaip 80 žodžių) teiginiui išplėsti. Pasakykite, kad šiame etape daugiausia dėmesio skiriama turiniui ir kad jie gali remtis diskusijų dalies komiksais ir karikatūromis. Stebėkite ir padėkite.
- VI etapas (5 minutės) Paprašykite mokinių perskaityti savo trumpus rašinius mažoje grupėje, palyginti vieni kitų mintis ir patobulinti kalbos struktūrą bei rašybą (tarpusavio redagavimo užduotis).
- VII etapas (5 min.) Surinkite mokinių rašinius, kad per kitą pamoką galėtumėte pateikti išsamesnį grįžtamąjį ryšį. Baigdami pamoką trumpai teigiamai įvertinkite mokinių dalyvavimą.
- Papildomos idėjos: pagal kai kurių mokinių atsiliepimus, leiskite mokiniams patiems susirasti teminius komiksus.
- Vienas iš pavyzdžių - televizija, pavyzdinis teiginys, paremtas vienu komiksu, yra toks: „televizija ugdo žmones“, po kurio pateikiamos mokinių mintys. Mokinių teiginiai buvo tokie:
 - Televizija suartina šeimą.
 - Televizija verčia tėvus ignoruoti savo vaikus.
 - Televizija atitraukia ir nukreipia dėmesį.
 - Televizija tukina žmones.
 - Televizija turi hipnotizuojančią galią.
 - Televizija praplečia jūsų protą ir akiratį.
 - Televizija daro jus pasyvų.
 - Televizija paverčia jus sėdinčiu ant sofos.
 - Televizija yra nesveika.
 - Televizija daro žmones mažiau protingus.
 - Televizija yra gera pramoga.

Metodologinė įžvalga:

Mokiniai turi įgyti gebėjimų išplėsti ir argumentuoti teiginį, parodydami įvairius jo aspektus monologo ar esė forma. Šią užduotį paskatino Jennifer Ur idėja, kurioje siūloma vaizdinius naudoti kaip atspirties tašką ilgesniam pasakojimui, aprašymui ar diskusijai (Ur 2009: 53; Ur, Penny. 2009. Teaching Listening Comprehension. CUP).

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Aiškinimas, analizė ir grįžtamas ryšys: mokiniai turi turėti tam tikrų žinių ir žodyno lygį, kad galėtų aptarti ir suprasti komiksus ir karikatūras.

Įvairiose interneto svetainėse galima surinkti komiksų ir karikatūrų rinkinį pagal temą. Suradus tinkamus komiksus, jie išdėstomi ir pakeičiamas jų dydis, kad sumažėtų reikalingų

kopijų skaičius. Rasti reikiamą tinkamų komiksų skaičių mokytojams gali būti sunku; vis dėlto, tai atlikus, galima vėl naudoti tą patį kopijų rinkinį ar skaidrių demonstraciją su nauja mokinių grupe arba papildyti rinkinį naujais komiksais, padarant tik kelias papildomas kopijas.

Perkėlimo galimybės

Užduotis gali būti sudėtinga, tačiau vis tiek gali būti laikoma veiksminga ir tinkama pagal amžių, pagrindinis užduoties tikslas - lavinti diskusijų ir trumpo rašymo įgūdžius, taip pat lavinti kitus dalinius įgūdžius. Be to, užduotį galima lengvai pritaikyti bet kuriai tinkančiai temai.

Kritinio požiūrio į medijų raštingumą ugdymas, šaltinių išplėtimas kalbos mokymąsi

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

60 % iš 10 milijonų labiausiai lankomų interneto puslapių yra parašyti anglų kalba. Tokia globaliame, tarpusavyje susijusiame pasaulyje kaip XXI a., nemokėdami bent jau anglų kalbą tampame praktiškai neraštingi ir ribojame informacijos, kuria galime naudotis, kiekį. Ypač vienas didžiausių mūsų apribojimų bus tas, kad apie politinę padėtį mus informuos tik vietinė žiniasklaida, o tai gali neigiamai paveikti kai kurias konkrečias problemas.

Pavyzdys:

2016 m. birželio 23 d. Jungtinė Karalystė referendume balsavo už išstojimą iš Europos Sąjungos. Šis konfliktas žemyno mastu yra turbūt vienas didžiausių per šimtmetį ir sukėlė didelį nuomonių susiskaldymą ne tik pačioje Jungtinėje Karalystėje, bet ir tarp Jungtinės Karalystės ir kitų ES valstybių narių. Galiausiai, po sunkių derybų, 2020 m. sausio 31 d. JK išstojo iš ES.

Vienas skaitomiausių Jungtinės Karalystės laikraščių "Daily Mail" paskelbė šį reportažą (<https://www.dailymail.co.uk/news/article-7954151/Got-Brexit-UK-finally-leaves-EU-Britons-country-celebrate.html>) apie tą dieną, kuri, kaip paaiškėjo, yra didelis įvykis naujausioje šalies istorijoje ir kurią gyventojai sutiko palankiai. Tačiau tai kontrastuoja su kitų Didžiosios Britanijos žiniasklaidos priemonių naujienomis ir, svarbiausia, su straipsniais, paskelbtais likusių ES šalių didžiuosiuose laikraščiuose. Atlikus paiešką internete šiose pagrindinėse žiniasklaidos priemonėse galima suprasti, kokie akivaizdūs yra nuomonių skirtumai.

Akivaizdu, kad informacija atitinka žiniasklaidos priemonės redakcijos politinę liniją (laikraščio "Daily Mail" atveju tai yra konservatyvus požiūris), tačiau taip pat verta pastebėti ir kitų žiniasklaidos priemonių politinius interesus, pvz., Europos žiniasklaidos, atitinkančios ES politinę nuomonę šiame konflikte.

Šis paprastas skaitymo ir analizės pratimas leido mums prieiti išvadų:

9
PAVYZDYS

- 1) Žiniasklaida nėra objektyvi, ji laikosi tam tikros politinės ideologijos redakcinės linijos, paprastai susijusios su jos finansuotojais.
- 2) Svarbu skaityti įvairius šaltinius, kad susidarytumėte išsamesnį ir platesnį problemos vaizdą, taip pat išklaudyti, analizuoti ir suprasti kiekvieną pusę.
- 3) Jei šaltiniai pateikiami tik viena kalba, paprastai paslepiama daug informacijos ir pateikiama tendencinga tikrovė.

Atliekant šį eksperimentą reikėtų įgyvendinti šiuos tris teiginius

Taikymas švietime:

Paaikškinimas: Kaip atspirties tašką naudokime ankstesnį straipsnį. Atlikę mokinių tiriamąjį darbą, pabandysime atrasti įvairių žiniasklaidos priemonių redakcines ir ideologines linijas, susijusias su šia tema, ir pabandysime jas paaikškinti politiniame kontekste.

Šiuo eksperimentu siekiame pagerinti kai kuriuos mokinių įgūdžius:

- Galimybė ieškoti informacijos internete
- Skaitymo supratimas ir sintezė, taip pat kritinė teksto analizė.
- Komandinis darbas

Instrukcija:

- 1) Kartu skaitome tekstą, apibendriname svarbiausias mintis ir aptariame, kokias idėjas jis nori perteikti.
- 2) Grupė suskirstyta į kelias mažesnes darbo grupes, kurios pradės tiriamąjį darbą, suskirstytą į dvi dalis:
 - a. Pirmojoje bus ieškoma informacijos iš kitų Jungtinės Karalystės žiniasklaidos priemonių, kurioje įvykis būtų pavaizduotas kitaip nei mūsų pirminėje istorijoje. Kiekvienu atveju atliksime tą patį sintezės darbą, sutelkdami dėmesį į ideologinius dviejų žiniasklaidos priemonių skirtumus.
 - b. Antrasis būdas - atlikti tą patį, bet su mūsų šalies vietinėmis naujienomis, pažiūrėti, ar jos panašios į mūsų pirminį šaltinį, ir pabandyti susieti redakcinę liniją su valstybės politine nuomone dėl "Brexit".
- 3) Dabar visi aptarsime, ką radome, ir paaikškinsime, kodėl turime skirtingus požiūrius. Taip pat pabandysime atsakyti į šiuos klausimus:
 - a. Ar žiniasklaida yra objektyvi?
 - b. Ar laikydamiesi įsikibę tik savo kalbos, turime problemų dėl visų požiūrių supratimo?
 - c. Ar šaltinių skaitymas kitomis kalbomis ir kitose šalyse padėjo man susidaryti geresnę nuomonę apie konfliktą?

Ši veikla bus vykdoma tik klasėje, naudojant bet koki interneto ryšį turintį įrenginį, kad būtų galima ieškoti mus dominančių šaltinių. Pradinės ir baigiamosios diskusijos vyks didelėje grupėje, o mokytojas bus tarpininkas. Tiriamasis darbas bus atliekamas nedidelėse darbo grupėse po 3-4 žmones, kuriose mokinsys

galės laisvai ieškoti ir pasirinkti, jo manymu, patogiausią informaciją, tik vadovaudamasis objektyvumo ir kritiškumo rekomendacijomis, kurias prieš tai pakomentuos mokytojas.

Metodologinė įžvalga:

Universalūs kritinio mąstymo žingsniai:

- Nustatykite problemą ar klausimą
- Padarykite išvadas, kodėl problema egzistuoja ir kaip ją galima išspręsti
- Rinkite informaciją ar duomenis apie problemą atlikdami tyrimus
- Organizuokite ir rūšiuokite duomenis bei išvadas
- Kurkite ir įgyvendinkite sprendimus
- Analizuokite, kokie sprendimai pasiteisino ar nepasiteisino
- Nustatykite sprendimo tobulinimo būdus

Metodai: Komandinis darbas, diskusija, informacijos paieška

Išplėtoti pagrindiniai gebėjimai: bendravimas, informacijos skaitymas, žodynas, sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, skaitmeniniai gebėjimai.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: diskusijų įgūdžiai, atvirumas skirtybėms, argumentavimas, sprendimų priėmimas, lyginamasis samprotavimas, interpretavimas, įrodymų kvestionavimas, medijų raštingumas.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Pagrindinė šio eksperimento problema - išankstinės nuostatos ar politinės ideologijos, kurias gali turėti mokiniai. Mokytojas turi padaryti viską, ką gali, kad diskusijos netaptų politine diskusija. Jis turi būti atidus, kad mokiniai nesileistų į savo vertybinius samprotavimus ar savo sprendimu nepraleistų dalies informacijos, stengtis, kad paieška ir analizė būtų kuo objektyvesnė.

Perkėlimo galimybės

Žinoma, šį darbo metodą galima ekstrapoliuoti į daugelį sričių praktiškai be jokių pakeičimų. Keletas pavyzdžių:

- Aptikti netikras naujienas, naudojant įtartiną straipsnį kaip modelį ir ieškant kitų šaltinių, iš kurių negalima nustatyti naujienos melagingumo.
- Kritiškesnės nuomonės formavimas pasitelkiant pseudomokslines žinias: remdamiesi patikimų šaltinių duomenimis ir ieškodami mokslinės informacijos, galime įrodyti sensacingų straipsnių, kuriuos galime rasti internete, klaidingumą.

Kas yra raktas į laimę?

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Kas yra laimė?

Ar žinote, kaip apibrėžti laimę? Ar manote, kad jums laimė yra tas pats, kas kitiems? Kokio viso to prasmė? Ar ji apskritai turi kokią nors reikšmę mūsų gyvenime? Iš tikrųjų laimė mūsų gyvenime atlieka gana svarbų vaidmenį ir gali turėti didžiulę įtaką mūsų gyvenimo būdui. Nors mokslininkams dar nepavyko sukurti tikslaus laimės apibrėžimo ar sutarti dėl aplinkybių laimei atsirasti, apie laimę dar turime daug ką sužinoti. Ši pamoka padės jums įsigilinti į laimės bangos efektą, kas tai iš tikrųjų yra ir kodėl ji svarbi.

Psichologai atliko tyrimą, kuriame nurodė, kad laimė sukelia bangos efektą. Mūsų žodžiai, veiksmai ir jausmai daro įtaką aplinkiniams, kurie savo ruožtu įtakoja su jais susiduriančius žmones, ir taip toliau. Mūsų emocinės būsenos yra tarsi virusas - galime skleisti teigiamą ir neigiamą patirtį aplinkiniams, net ir nepažįstamiems žmonėms.

Per tam tikrą laiką atlikto tyrimo metu nustatyta, kad asmens laimė apima iki trijų išsiskyrimo laipsnių (t. y. mūsų laimės lygis turi įtakos mūsų draugų draugų draugų laimės lygiui). Panašiai, jei turite draugą, giminaitį ar kaimyną, gyvenantį per vieną mylią ir tapusį laimingu, tai 25 proc. padidina tikimybę, kad ir jūs būsite laimingi.

Taikymas švietime:

Paiškinimas: Po to, kai mokiniai susidomėjo faktais apie laimę, apžvelgė bangos efektą ir suprato temos svarbą, esame pasirengę toliau plėtoti temą. Be to, mokiniai sužino, kaip svarbu būti laimingam ir kokią atsakomybę jie prisiima, jei yra nelaimingi. Taip pamoka labai stiprina mokinių kritinį mąstymą.

Instrukcija:

- 1) Duokite mokiniams darbo lapo kopiją.
- 2) Paprašykite jų surašyti 10 dalykų, kurie juos daro laimingus.
- 3) Mokiniai susiburia poromis, palygina savo pasirinkimus ir išrenka 10 bendrų būdų, kaip tapti laimingu.
- 4) Po to dvi poros susijungia į keturių asmenų grupę.
- 5) Mokiniai poromis dalijasi mintimis ir išrenka populiariausias bendras kategorijas, kurios juos daro laimingus (pinigai, draugystė ir pan.)
- 6) Kiekvieno lentelės stulpelio viršuje surašykite populiariausias savo grupės kategorijas, pateikdami pavyzdžių.
Pvz., Gera apmokamas darbas - pinigų kategorija,
4 vaikai - šeimos kategorija,
Pirmoji vieta dainų konkurse - hobio/karjeros kategorijoje.
- 7) Galiausiai mokiniai aptaria savo išvadas ir klasėje diskutuoja apie galimas laimės priežastis ir apie tai, kaip svarbu pasirinkti tinkamus dalykus, kad būtumėte laimingi.

10
PAVYZDYS

- 8) Galiausiai mokiniai apibūdina galimą jų laimės/nelaimės poveikį kitiems, pateikia pavyzdžių iš realaus gyvenimo.

Metodologinė įžvalga:

Veiklos rūšys:

- Skaitymas
- Rašymas
- Klausymasis
- Kalbėjimas

Sąveikos būdai:

- Darbas grupėje
- Darbas poromis
- Diskusija

Metodai: smegenų šturmas, analizė, vertinimas, problemų sprendimas

Išplėtos kompetencijos: žodyno plėtimas, kritinis mąstymas, bendravimas, sprendimų priėmimas

Sėkmės veiksniai / trūkumai ir apribojimai

Mokiniai susidurs su problema iš savo perspektyvos, t. y. jie priims situaciją asmeniškai, suvoks jos svarbą, todėl aktyviai įsitrauks į ją. Tačiau gali atsitikti taip, kad jie palies itin jautrias temas ir dėl to gali kilti nesėkmė.

Perkėlimo galimybės

Šią pamoką realu perkelti į įvairius mokomuosius dalykus (gimtoji kalba (diskusija, galima literatūros kūrinių kaip pavyzdžių paieška), statistika, informacinės technologijos (lentelės sudarymas, reitingavimas), etika (diskusija), taip pat į realaus gyvenimo situacijas.

Koks yra veiksmingiausias būdas mokytis užsienio kalbos?

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Apie kalbų mokymosi metodus sklando daug mitų. Visada naudinga paaiškinti besimokantiesiems, kad nėra jokių trumpų kelių, o vieninteliai tikrai veiksmingi dalykai motyvacija sunkus darbas. Tačiau mums visiems reikia motyvacijos ir pasitikėjimo savimi. Slovakų poligloto vaizdo įrašas gali tai suteikti, jį smagu žiūrėti, jis gali padėti naujai pažvelgti į problemą ir, svarbiausia, suteikti besimokantiesiems naujos vilties, kad jie gali pasiekti savo kalbos mokymosi tikslus.

Kokie veiksniai daro įtaką mūsų sprendimams mokytis kalbų?

Galime turėti įvairių priežasčių, dėl kurių norime išmokti užsienio kalbą: norėdami susikalbėti su anūkais užsienyje, norėdami skaityti knygas užsienio kalba, dalytis receptais angliškame forume, norėdami susikalbėti su vietiniais gyventojais keliaudami ir pan. Tačiau nenorime sugaišti per daug laiko mokymuisi ar investuoti per daug energijos. Visi suprantame, kad čia galioja "no pain no gain", tačiau kartais norisi, kad atsirastų stebuklinga priemonė ar prietaisas, padedantis akimirksniu išmokti kalbų.

Ką apie tai manote? Ar turite patirties su panašiomis programomis ar prietaisais?

"Magic English" taiko naujausias pasaulio mokslo šakų, tokių kaip psichologija, atmintis, smegenų funkcijos ir mokymosi procesai, žinias, todėl jos veiksmingumas yra didesnis nei bet kurios kitos užsienio kalbos mokymosi priemonės, skirtos anglų kalbai. Jūs greičiau nei bet kada anksčiau išmoksate kalbėti ir suprasti anglų kalbą.

Vystymasis spartėja, o mokyklose naujų įgūdžių ir žinių mokymas užtrunka pernelyg ilgai. Naudodamiesi tokiais rinkiniais, kaip "Magic English", bent jau pažangūs ir gerai besimokantys žmonės įgyja pranašumą - anglų kalbos mokytis lengviau ir patogiau.

Taikymas švietime:

Paaikškinimas: Visi mokiniai turi ilgametę kalbų mokymosi patirtį. Svarbu, kad jie pasidalytų savo gyvenimiška patirtimi grupėje, aptartų ją, kad į problemą pažvelgtų nauju žvilgsniu.

Eiga:

- a) Mokymų vadovas užduoda mokiniams šiuos klausimus:
- Kiek laiko užtrunka išmokti naują kalbą?
- Ar įmanoma išmokti kalbą per 2 savaites, 2 mėnesius, 2 metus?
- Ar žinios priklauso nuo laiko?
- Ko reikia norint išmokti kalbą: kalbos geno, daug laiko, stiprios valios, pinigų, motyvacijos? Ar dar ko nors?

- b) Mokymų dalyviai dirba poromis ir dalijasi savo ankstesne kalbų mokymosi patirtimi - kokie metodai jiems labiausiai pasiteisino ir kodėl. Po to mokiniai su grupe dalijasi savo patirties santraukomis.

Metodologinė įžvalga:

Metodai: smegenų šturmas, diskusija, darbas poromis

Išplėtoti pagrindiniai gebėjimai: bendravimas, sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, problemų sprendimas.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: savirefleksija, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, pristatymo įgūdžiai, atvirumas skitybėms, argumentavimas, sprendimų priėmimas, lyginamasis samprotavimas.

Pastaba: mokytojas gali pasinaudoti slovakų poliglotės Lýdios Machovos TED paskaitos vaizdo įrašu: https://www.youtube.com/watch?v=o_XVt5rdpFY ir paaiškinti jos kalbos mokymosi teoriją, pagrįstą 4 ramsčiais: malonumu, metodais, sistema ir kantrybe.

Daugiau informacijos

Kai kurie žmonės gali būti tvirtai įsitikinę dėl vienintelio galimo mokymosi metodo. Dėstytojai turėtų būti pasirengę susidurti su stipriais nesutarimais. Be to, žmonės gali būti skeptiškai nusiteikę dėl kalbos geno egzistavimo arba neegzistavimo. Atvira diskusija draugišku tonu ir dalijimasis patirtimi ir padės tai įveikti. Ši veikla gali būti ypač naudinga kurso pradžioje, kai reikia apibūdinti ankstesnę patirtį ir nustatyti besimokančiųjų lūkesčius.

Pastaba: Jei naudojamas 4 ramsčių metodas, jis labai tinka kalbų mokymuisi kaip pagrindinė sistema. Be to, motyvacija, kurią mokiniai gali patirti žiūrėdami TED pokalbį, gali paskatinti juos pradėti mokytis naujos kalbos arba patobulinti jau pradėtą mokytis kalbos žinias.

Geroji praktika: IT ugdymas

Apversta klasė suaugusiųjų IRT mokyme

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Paprastai suaugusieji besimokantieji turi skirtingo lygio ankstesnių žinių, o kai kuriems trūksta IRT įgūdžių. Apverstos klasės metodas leidžia pedagogams pritaikyti pamokų turinį atsižvelgiant į mokymosi poreikius - vieni besimokantieji gali skirti daugiau dėmesio pagrindiniams dalykams, o kiti - sudėtingesniems užsiėmimams. Asmeninio kontakto metu užtikrinamas pakankamas savarankiškumas, erdvė ir laisvė, kad besimokantieji galėtų patys susikurti savo mokymosi kelią.

Mokytojai turi išmokyti veikti kaip „šalia einantys vedliai“, o ne kaip „išminčiai ant scenos“, o tam reikia laiko. Apversta klasė reikalauja pasiruošimo ir lankstumo.

Pamokos pradedamos paskaitų vaizdo įrašais arba pristatymais, kuriais dalijamasi prieš pamoką. Pokytis įvyksta mokiniams atėjus į klasę, kur jie susiburia į komandą ir kartu dirba prie tos dienos užduoties. Toks formatas skatina mokinius mokytis vienus iš kitų ir padeda mokiniams ne tik sužinoti, kokie yra teisingi atsakymai, bet ir kaip iš tikrųjų paaiškinti bendraamžiams, kodėl tie atsakymai yra teisingi.

Taikymas švietime:

Paaishkinimas:

Apversta klasė gali būti apibūdinama kaip perėjimas nuo į dėstytoją orientuotos mokymosi aplinkos prie į studentą orientuotos mokymosi aplinkos.

Vienas iš esminių apverstos klasės tikslų - atsisakyti paskaitos, kaip pagrindinio informacijos ir žinių perteikimo būdo ir struktūrizuoti pamokos laiką. Gerai parengta paskaita gali būti veiksminga, tačiau dėstytojai ja pasikliauja per daug ir dažnai atsisakydami kitų prasmingesnių mokymo ir mokymosi strategijų. Apversta klasė leidžia dėstytojams įdiegti naujus veiklos būdus. IKT mokymo srityje šis metodas suteikia dėstytojui daugiau galimybių susidoroti su įvairaus lygio besimokančiųjų įgūdžiais.

Instrukcija:

Iš mokytojų reikalaujama įvertinti, ko jie turi mokytis tiesiogiai, kad klasės laiką būtų galima panaudoti kitiems mokymo metodams, pavyzdžiui, aktyvaus mokymosi strategijoms, bendraamžių mokymui, probleminiam mokymuisi.

Efektyvu pradėti mokymą nuo patyriminio užsiėmimo (simuliacijos, e-žaidimai, eksperimentai). Ši autentiška, dažnai praktinė mokymosi veikla visiškai įtraukia besimokančiuosius. Jie turi galimybę asmeniškai susipažinti su mokymosi medžiaga ir su ja sąveikauti.

12
PAVYZDYS

Metodologinė įžvalga:

Apverstos klasės metodas - tai intensyvus, efektyvus ir kūrybiškas mokymosi būdas.

Apversta klasė grindžiama konstruktyvistiniu modeliu. Mokymasis yra aktyvus, socialinis procesas. Besimokantieji gali naudotis savo ankstesne patirtimi ir turimomis žiniomis, kad geriau suprastų naują medžiagą.

IKT ugdyme šis metodas turi būti naudojamas daugiau kaip demonstracinis.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Apversta klasė sąmoningai perkelia mokymą į besimokantįjį orientuotą modelį, pagal kurį per užsiėmimus klasėje galima giliau nagrinėti temas ir kurti prasmingesnes mokymosi galimybes, o mokymo technologijos, pavyzdžiui, internetiniai vaizdo įrašai, naudojami turiniu naudotis ne klasėje.

Mokytojai turi tikėtis, kad mokymosi laikas gali būti „šiek tiek chaotiškas ir triukšmingas“, o mokymosi vertinimo terminai ir lūkesčiai taip pat turės būti lankstūs.

Skaitmeninė atskirtis kai kuriems besimokantiejiems gali daryti pernelyg didelį spaudimą.

Perkėlimo galimybės

Apversta klasė reiškia dėstytojų vaidmens pasikeitimą, nes jie atsisako savo pozicijos klasės priekyje ir imasi labiau bendradarbiaujančio ir kooperatyvaus indėlio į mokymo procesą. Pagal apverstos klasės modelį daugiau atsakomybės už mokymąsi tenka studentams. Veiksmingam apverčiamajam modeliui reikia kruopščiai pasiręgti, o mokytojas prie jo gali pereiti palaipsniui.

Elektroninė sveikatos kortelė - būtina optimalios medicininės priežiūros sąlyga ar savo duomenų išpardavimas?

Informuotumo apie asmens duomenų tvarkymą didinimas

13
PAVYZDY
S

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Duomenų saugumas - nuolatinė šių laikų tema. Tačiau kas yra asmens duomenys? Ką jie atstovauja? Ši užduotis susijusi ne tiek su konkrečiu IRT temos įgyvendinimu, kiek su informuotumo didinimu teminėje srityje, kuri turėtų būti nuolat aktuali žmonėms, kurių darbas grindžiamas duomenimis.

Vokietijoje jau kelerius metus svarstoma galimybė visiems piliečiams įvesti elektroninę sveikatos kortelę. Šioje kortelėje bus saugomi daugiau ar mažiau visi su asmens sveikata susiję duomenys - nuo asmens duomenų ir priklausomybės sveikatos draudimo bendrovės iki vaistų planų, informacijos apie pasirengimą organų donorystei ir elektroninės paciento bylos. Viena vertus, akivaizdu, kad tokia kortelė gali išgelbėti gyvybę nelaimės atveju, pavyzdžiui, jei ją perskaičius greitosios pagalbos komanda iš karto bus informuota apie avarijos aukos diabetą. Kita vertus, duomenų apsaugos šalininkai baiminasi, kad informacija bus piktnaudžiuojama ir kad, pavyzdžiui, asmeniui, kuriam diagnozuotas nutukimas, nutraukusiam arba visiškai atsisakiusiam atitinkamo gydymo, teks skaitytis su nepatogumais iš sveikatos draudimo bendrovės pusės, pavyzdžiui, padidėjusia įmoka.

Kas čia turėtų būti svarbiausia? Kiek svarbi yra asmens, o šiuo atveju su sveikata susijusių duomenų apsauga? Kiek galios suteikiame išleisdami duomenis iš savo rankų?

Pastaba: Kadangi diskusija vyksta jau gana ilgai, labai greitai galima rasti daug skirtingų nuomonių šiuo klausimu (Federalinė sveikatos apsaugos ministerija: <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/themen/krankenversicherung/egk.html>; vartotojų centrai, pvz., Hamburge: <https://www.vzhh.de/themen/gesundheitspatientenschutz/die-elektronische-gesundheitskarte-gefaehrdet-ihre-gesundheit>; duomenų apsaugos specialistai, pvz., digitalcourage: <https://digitalcourage.de/elektronische-gesundheitskarte/fuenf-gruende-gegen-die-egk>).

Taikymas švietime:

Paaškinimas: Sveikatos kortelė yra žinoma visiems besimokantiejiems, ne visi gali žinoti naujosios elektroninės sveikatos kortelės detales, tačiau tai nėra būtina, norint priartėti prie šios temos. Galima pradėti nuo to, kad paprašysite besimokančiųjų išsitraukti savo sveikatos kortelę. Kartu su mokytoju mokiniai minčių žemėlapyje surenka, kokie duomenys yra arba galėtų būti saugomi šioje kortelėje.

Instrukcija:

1. Minčių žemėlapis: elektroninės sveikatos kortelės duomenys
Mokytojas surenka visus mokinių atsakymus, sudarydamas minčių žemėlapi.

2. Grupės padalijimas: už & prieš
Mokytojas suskirsto mokinius į dvi grupes: viena grupė nagrinėja argumentus „už“ elektroninę sveikatos kortelę su visomis jos funkcijomis, kita - argumentus „prieš“.
3. Argumentų tyrimas: abi grupės ieško argumentų savo požiūriui pagrįsti, juos renka, rūšiuoja ir vertina. Tai pasiruošimas diskusijai su kita grupe. Kiekviena grupė parengia įtikinamą indėlį diskusijai su keliais (bet ne visais!!!) svariais argumentais, pagrindžiančiais jos požiūrį.
4. Diskusijos: grupės susitinka diskusijoje, pateikdamos savo argumentus. Pirmiausia kiekviena grupė gali trumpai pristatyti savo požiūrį (ne ilgiau kaip 3 min.), tada pradedama diskusija. Mokytojas atlieka diskusijos vadovo vaidmenį, prižiūrėdamas, kad būtų laikomasi pagrindinių diskusijos taisyklių (nepertraukinėti kitų, nepulti asmeniškai, nekalbėti be galo, laikytis temos ir t. t.). Diskusijos tikslas - ne surasti „teisingą“ nuomonę, bet keistis argumentais ir išklausti juos. Diskusijos laikas nuo pat pradžių turėtų būti ribotas, pavyzdžiui, 30 minučių.
5. Refleksija per du greituosius raundus: po diskusijos su visais mokiniams rengiamas trumpas greitis raundas, kurio metu kiekvienas mokinys trumpai pasako, kas jam asmeniškai buvo įdomiausias / stipriausias / įspūdingiausias / labiausiai stebinantis „kitos pusės“ argumentas. Galima pridėti antrąjį greitąjį raundą, per kurį kiekvienas nurodys, ar jis asmeniškai save laiko labiau šalininku, ar priešininku.

Metodologinė įžvalga:

Mokiniai...

- sprendžia asmeniškai jiems rūpimą problemą ir (arba) temą
- tiria, rūšiuoja ir vertina faktus
- parengia argumentavimo strategiją
- susipažįsta su skirtingais požiūriais į tyrimo temą ir aptaria ją diskusijoje
- apmąstyto diskusiją ir savo asmeninę poziciją

Metodai: minčių žemėlapis, darbas grupėse, diskusija, greitis raundas

Metodologiniai variantai ir (arba) galimybės:

- Diskusijos poromis, ne visoje grupėje
- konkreti tema yra kintama ir gali būti pasirinkta taip, kad būtų susijusi su besimokančiaisiais nacionaliniame/regioniniame/vietiniame/ kontekste.

Išplėtoti pagrindiniai gebėjimai: bendravimas, sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis.

skaitmeninės kompetencijos

Išugdyti kritinio mąstymo įgūdžiai: tyrimo įgūdžiai, vertinimo įgūdžiai, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, tolerancija, atvirumas skirtybėms, argumentavimas, aktyvus klausymasis, sprendimų priėmimas, savirefleksija.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Privalumai / sėkmės veiksniai:

- Taikant įvairius metodus (tyrinėjimas / rinkimas / vertinimas, skaitymas / rašymas, argumentavimas / klausymasis) mokiniai intensyviai nagrinėja argumentus, taip pat atsižvelgiama į skirtingus mokinių tipus (vizualusis / audio...).
- Tiesioginis ryšys su kasdieniu gyvenimu tiesiogiai įtraukia visus besimokančiuosius.

Silpnybės / apribojimai:

- Mokytojas turėtų gebėti moderuoti diskusiją ir įtraukti kuo daugiau besimokančiųjų, nesukeldamas įspūdžio, kad tai daro per prievartą.
- Jei yra labai ekstravertiškų, diskutuoti mėgstančių mokinių, gali būti, kad jie dominuos diskusijoje ir neleis kitiems išsakyti savo nuomonės - šiuo atveju mokytojui prireiks moderavimo įgūdžių. Gali prireikti nustatyti (dar vieną) diskusijų taisyklę, kuri apribotų kalbėjimo laiką arba skaičių, kiek kartų asmuo gali kalbėti.

Perkėlimo galimybės

Šią temą galima nagrinėti ir už IRT mokymų ribų. Kita vertus, bet kuri kita sritis, susijusi su asmens duomenų tvarkymu ir saugojimu, gali būti nagrinėjama taip pat, pvz., „taškų rinkimas“ premijų programose mažmeninėje prekyboje (informacija apie išsamią dalyvių pirkimo elgseną)...

Komentuoti turinį interneto portaluose ir socialiniuose tinkluose

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Kaip skelbti komentarus interneto portaluose ir socialiniuose tinkluose. Atkreipti dėmesį į netinkamą žiniasklaidos vartotojų naudojamą kalbą komentuoiant turinį įvairiuose interneto portaluose ir socialiniuose tinkluose.

Skirtingai nei tradicinė žiniasklaida, naujoji žiniasklaida suteikia galimybę abipusiam bendravimui bei galimybę kiekvienam žiniasklaidos vartotojui komentuoti žiniasklaidos turinį. Tokius komentarus galima skelbti savo vardu ir pavarde arba labai dažnai slapyvardžiu, o tai leidžia žiniasklaidos vartotojams apsaugoti savo privatumą. Daugelis tuo piktnaudžiauja skelbdami menkinančius ir įžeidžiančius komentarus bei vartodami vulgarius žodžius.

Taikymas švietime:

Paaškinimas:

Besimokančiųjų užduotis - parašyti gaires, ko vengti rašant komentarus interneto portaluose ir socialiniuose tinkluose. Savo gaires jie turėtų užrašyti ant didelio plakato, kuris vėliau būtų pakabintas klasėje ant sienos, kad primintų, kaip svarbu gerbti kitus virtualiame pasaulyje.

Instrukcija:

Kad mokiniai suprastų mandagaus ir argumentuoto nuomonės reiškimo svarbą virtualiame pasaulyje, paraginkite juos iš bet kurio interneto portalo pasirinkti naujienas apie vyresnius nei 45 metų žmones. Perskaitę naujienas mokiniai turės išanalizuoti žiniasklaidos vartotojų komentarus ir palyginti, kaip dažnai pasitaiko gerai argumentuotų komentarų ir netinkamų, stokojančių argumentų. Tada mokiniai turi rasti bent tris kokybiškų ir gerai argumentuotų komentarų pavyzdžius ir paaiškinti, kodėl jie pasirinko būtent šiuos komentarus ir kodėl, jų nuomone, jie yra teigiami pavyzdžiai. Atlikę šią užduotį, paraginkite mokinius pažvelgti į komentarus, kuriuose beveik arba visiškai trūksta argumentų, arba į tuos, kuriuose žiniasklaidos vartotojai vartojo netinkamą kalbą. Kokie yra tokių komentarų ypatumai?

Metodologinė įžvalga:

Metodai: Demonstravimas, diskusija, darbas grupėse ir pristatymas

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Sėkmė: padidinti saugumą ir naudojimąsi įgytomis žiniomis apie bendravimą internete.

Apribojimai: elgesio socialiniuose tinkluose ir portaluose taisyklių nežinojimas

Perkėlimo galimybės

Kaip šią situaciją perkelti į įvairių sričių švietimą? Ar galite sugalvoti galimų situacijų, kuriose gali būti taikoma pirmiau aprašyta procedūra?

Šią situaciją galima pritaikyti ir žiniasklaidos ugdymo srityje.

Ar paieškos internete yra neutralios?

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Šia veikla siekiama suteikti priemonių ir parodyti eksperimentų planavimo problemas metodą, padedantį spręsti kasdienes problemas. Sąvokų mokymasis ieškan tyrinėjant, siekiant pagerinti motyvaciją ir savarankiško mokymosi įgūdžius.

Ar per daug pasitikime paieškos sistemomis?

Šiais laikais, nesvarbu, ar tai būtų akademiniai, profesiniai, ar pramoginiai tikslai, dauguma informacijos gaunama iš interneto, o mūsų vartai į jį yra paieškos sistemos ("Google", "Yahoo", "bing", "duckduckgo"...). Ar jos sąlygoja tikrąją informaciją? Kiek jos gali turėti įtakos galutiniam mūsų darbo, laisvalaikio ar net nuomonės rezultatui? Kadangi mūsų vartai į žinių visuomenę yra šios paieškos sistemos, kasdien klausiame savęs, kuriomis iš jų naudojames? Ar turime prieigą prie visos informacijos, ar mums trūksta jos dalies?

Statistika rodo, kad "Google" naudojama gana plačiai, palyginti su kitomis paieškos sistemomis. Problema tikrai yra ne tik naudojamoje paieškos sistemoje, bet ir tame, kaip ją naudojames, ir įrankiuose, kuriuos galima naudoti (VPN, privataus naršymo režimas), kad sąlygotume šios paieškos rezultatus. Ką manote apie šiuos teiginius?

Taikymas švietime:

Paaškinimas:

Šioje užduotyje bandysime apmąstyti paieškos sistemų naudojimą - kasdien vis dažniau naudojamą veiklą. Sukurdami eksperimentą, kokį galėtume naudoti gamtos mokslų kurso metu, stengsimės, kad mokiniai patys keltų hipotezes ir gautų išvadas, padarytas remiantis jų sukurto eksperimento rezultatais. Pabaigoje pasikeisime eksperimentais ir patikrinsime, ar gautus rezultatus galima pakartoti, taigi ir apibendrinti.

Instrukcija:

Iš pradžių pedagogas pateiks klausimą, ar paieškos sistemos yra neutralios, ar enciklopedijos taip pat buvo neutralios? Ar jos gali nulemti galutines žinias?

Pasidaliję ankstesnėmis grupės idėjomis, išsiskirstysime į mažas grupes. Pedagogas bendrai pristatys mokslinį metodą, kai stebėdami tai, kas mus supa, užduodame sau klausimą, iš kurio išsikeliame hipotezę, kurią bandome patikrinti atlikdami eksperimentą. Kiekviena grupė turės parengti eksperimentą, kurio metu vadovas turės kontroliuoti, kad kiekvienos grupės atliktas eksperimentas patikrintų tik vieną parametą, pavyzdžiui, jei tą pačią paiešką atliksime naudodami skirtingas paieškos sistemas, turėsime tai daryti tame pačiame kompiuteryje, arba tą pačią paiešką galime atlikti skirtinguose įrenginiuose su skirtingais vartotojais, naudodami tik vieną paieškos sistemą. Kita galimybė - atlikti paiešką naudojant bet kokią VPN priemonę, kad būtų imituojamos skirtingos interneto ryšio taškų vietos. Eksperimentas iš esmės skirtas ieškoti skirtingų scenarijų, pagal kuriuos ieškome informacijos naudodamiesi paieškos sistema, ir palyginti, ar rezultatai yra vienodi. Po to paprašysime mažų grupių atlikti eksperimentą ir padaryti išvadas. Atrodo, kad veikla turėtų čia ir baigtis,

bet kai išvados bus pateiktos didelėje grupėje, aptarsime eksperimentų pakartojamumo poreikį. Norėdami patikrinti eksperimentų teisingumą, apsikeisime eksperimentais tarp skirtingų mažųjų grupių, kad jie būtų dar kartą pakartoti, o rezultatai dar kartą patikrinti.

Metodologinė įžvalga:

- Nustatykite problemą ar klausimą
- Atlikdami tyrimą rinkite informaciją ar duomenis apie problemą
- Organizuokite ir rūšiuokite duomenis bei išvadas
- Atpažinkite modelius
- Bendradarbiaukite ir dirbkite komandose
- Kurkite ir įgyvendinkite sprendimus
- Remkitės kokybiniu duomenų valdymu
- Analizuokite, kokie sprendimai pasiteisino ar nepasiteisino
- Nustatykite sprendimo tobulinimo būdus

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Eksperimentų naudojimas hipotezei patikrinti yra labai geras būdas spręsti problemas, tačiau daugeliu atvejų tikroji problema yra rasti tokį eksperimentą, kurį būtų galima įgyvendinti, nes sudėtingų problemų dažnai negalima analizuoti tokiu būdu arba buna sunku rasti joms tinkamą eksperimentą.

Dėl instruktoriaus ir mokinio patirties ir žinių atliekant eksperimentus ši veikla gali būti labai sudėtinga ir gali pareikalaus gero išankstinio instruktoriaus ir (arba) mokinių pasiruošimo.

Perkėlimo galimybės

Šioje veikloje iš tiesų svarbūs ne gauti rezultatai, o mokinių mokymas, kad mokslinio metodo eksperimentinis planas gali pasitarnauti ne tik eksperimentinių mokslų srityje. Informacinių ir ryšių technologijų atveju dažnai dirbame su algoritmais, kurių taisyklės yra fiksuotos ir kurių nežinome, todėl eksperimentai gali būti puikus būdas pabandyti jas surasti ir suprasti.

Švietimo srityje eksperimentiniu būdu nesiekama gauti galutinių rezultatų. Mus domina tai, kad mokiniai, atlikdami tyrimą, suprastų, ką jie žino ir ko nežino, suvoktų, koks sudėtingas yra studijuojamas dalykas bei įgytų žinių ne kryptingu ir tiesioginiu būdu, o kad jiems būtų suteikta galinga priemonė išmokti mokytis.

Mano mėgstamiausi receptai

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Kiekvienas vyresnis nei 50 metų besimokantysis turi daug patirties ir nori ją pasidalyti. Taip pat skatiname 50+ besimokančiuosius dalytis patirtimi, kuri jiems įdomi ir naudoja kasdieniame gyvenime. Todėl šios pamokos tema - mėgstamiausi receptai.

Tai pagerina kompiuterinio raštingumo įgūdžius, nes mokiniai atlieka pasikartojančius veiksmus, taip įtvirtina žinias atlikdami komandas ir veiksmus.

Galite pasirinkti besimokančiųjų siūlomus receptus ir sukurti visą jų mėgstamiausių receptų knygą. Knygą galima atsispausdinti, kad pamokos rezultatas būtų matomas ir juo galėtų naudotis visi.

Informacinių technologijų srityje mokymo veikla grindžiama nuoseklumu ir loginiu mąstymu. Atlikdami šią užduotį besimokantieji ne tik susistemins turimą informaciją, ieškos tinkamos vaizdinės ir tekstinės informacijos, bet ir sukurs ne vieną tekstinį dokumentą.

1 receptas. Lietuviška šalta burokėlių sriuba

Sudedamosios

dalys.

Sriubai:

(apie 2 vidutinio dydžio burokėlius): 200 g | 7 uncijos virtų ir atvėsintų burokėlių (apie 2 vidutinio dydžio burokėlius).

100 g | 3,5 uncijos agurkų (apie 2 didelius raugintus agurkus, šviežius arba marinuosius)
6 pavasariniai svogūnai arba 10 žaliųjų svogūnų laiškų

2 kietai virti kiaušiniai

1,5 l | 3 pintos kefyro (arba 500 ml | 1 pinta tiršto

natūralaus jogurto ir 1 l | 2 pintos pasukų)
ryšulėlis šviežių krapų.

Druskos ir šiek tiek pipirų pagal skonį.

Garnyrai: 7 bulvės.

Paruošimas. Bulves nulupkite ir supjaustykite kąsnių dydžio gabalėliais. Sudėkite į puodą su verdančiu vandeniu, įberkite žiupsnelį druskos ir virkite, kol peiliu lengvai pradursite minkštimą. Kol bulvės verda, paruoškite sriubą. Burokėlius ir agurkus supjaustykite smulkiais griežinėliais. Kiaušinius supjaustykite mažais kubeliais. Susmulkinkite svogūnų laiškus 1 cm (½ colio) gabalėliais. Smulkiai supjaustykite krapus. Supilkite kefyrą į didelį dubenį arba puodą, sudėkite smulkintus ingredientus ir pusės citrinos sultis, dalį krapų pasilikite papuošimui. Paragaukite ir pagardinkite druska bei papildomai citrinos sultimis, jei reikia. Sriubą išpilstykite į dubenėlius ir pabarstykite likusiais krapais. Bulves patiekite ant atskiros lėkštės, kad jos nesusildytų sriubos.

2 receptas. Lietuviškas pyragas „Tinginy“ su kondensotu pienu

Tai turbūt vienas skaniausių lietuviškų saldumynų! Nesvarbu, ar tai lietuvis, ar užsienietis, tinginio pyragas patinka visiems.

Sudedamosios

dalys.

400 g saldžių traškių sausainių (pvz., „Selga“, „Tostadas“,)

400 g saldinto sutirštinto pieno

190 g (1 2/3 pakelio) nesūdyto sviesto

2 šaukštai nesaldintos kakavos

1 1/2 valg. š. saldintos kakavos
1 valgomas šaukštas granuliuoto cukraus

Paruošimas.

Sausinius sulaužykite į dubenį (vienus didesniais, kitus mažesniais gabalėliais). Puode storu dugnu ištirpinkite sviestą, tada suberkite cukrų, kaitinkite ant silpnos ugnies ir maišykite, kol cukrus ištirps ir gausite vientisą masę. Tada įpilkite kakavą, kondensuotą pieną ir nuolat maišydami kaitinkite, kol sirupe neliks gumuliukų. Nukelkite puodą nuo ugnies ir leiskite jam šiek tiek atvėsti. Į kakavos sirupą sudėkite sausinius, gerai išmaišykite ir palikite visiškai atvėsti. Ant stalo patieskite maistinę plėvelę ir iš sausinių masės suformuokite ritinėlį. Suvyniokite jį, tvirtai užspauskite galus, įdėkite ritinį į šaldytuvą bent 4 valandoms (geriausia palikti per naktį). Supjaustykite jį griežinėliais ir mėgaukitės šiuo saldumynu!

Taikymas švietime

Instrukcija:

1. Sukuriamas tekstinis dokumentas, mokomasi pagrindinių „Microsoft Word“ programos įrankių.
2. Internetu mokiniai ieško tekstą atitinkančios vaizdinės informacijos, susipažįsta su intelektinės nuosavybės ir atviros prieigos teisėmis.
3. Ieškoma patikimo turinio informacijos internete.
4. Darbas su įterptais grafiniais objektais (dydžio keitimas, spalvų redagavimas, vaizdų apkarpymas, grafikos įreminimas, prijungimas prie teksto ir t. t.)
5. Esamo dokumento teksto formatavimas.

Metodologinė įžvalga

Metodai: bendradarbiavimas ir komandinis darbas, dalijimasis patirtimi, diskusija, smegenų šturmas, informacijos ir duomenų rinkimas.

išvystytos pagrindinės kompetencijos: skaitmeninės kompetencijos, bendravimas, sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis

išvystyti kritinio mąstymo įgūdžiai: tyrimo įgūdžiai, argumentavimas, sprendimų priėmimas, nuomonės reiškimas, diskutavimo įgūdžiai, savirefleksija

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Besimokantieji dalijasi asmenine patirtimi ir kartu įgyja IT įgūdžių. Šią pamokos temą galima naudoti su įvairiomis besimokančiųjų grupėmis. Tačiau pamoka ypač tinka 50+ besimokantiejiems, nes dauguma 50+ besimokančiųjų nėra gerai susipažinę su autorių teisėmis, kurios taikomos nuotraukoms ir informacijai internete.

Perkėlimo galimybės

Tai nekonkurencinė veikla, skatinanti bendradarbiavimą, neribotą sprendimų priėmimo laiką. Šią veiklą taip pat galima pritaikyti kasdienei veiklai, pasitelkiant tikslinei mokinių grupei tinkamus pavyzdžius.

Užsiėmimus taip pat galima naudoti užsienio kalbų, žiniasklaidos pamokose.

Mįslė

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Informatikoje reikia algoritminio ir loginio mąstymo. Šiuos įgūdžius geriausiai gali lavinti naudojant smagius ir įdomius pavyzdžius, mįsles ir pan.

Remdamiesi toliau pateiktu pavyzdžiu, mokiniai taip pat gali išmokti sukurti paprastą „MS Word/Excel“ lentelę, kuri gali būti naudinga sprendžiant mįslę.

Senjorams paprastai patinka spręsti mįsles, sudoku ir t. t., todėl manome, kad ši užduotis gali būti linksma ir motyvuojanti.

Pavyzdys:

Išspręskite šią mįslę naudodamiesi toliau pateiktomis nuorodomis.

Išsiaiškinkite, kur kiekvienas iš šių žmonių gyvena, ką rūko ir kokį augintinį laiko. Kuris iš jų augina žuvį?

Britas gyvena raudoname name.

Švedas laiko šunį.

Danas geria arbatą.

Žaliasis namas stovi kairėje pusėje nuo baltojo.

Žaliojo namo savininkas geria kavą.

Žmogus, kuris rūko "Pall Mall", laiko paukštį.

Geltono namo savininkas rūko "Dunhill".

Viduriniųjų namų gyventojas geria pieną.

Norvegai gyvena pirmuosiuose namuose.

„Blend“ rūkantis asmuo gyvena šalia katę laikančio asmens.

Žmogus, kuris laiko arklius, gyvena šalia žmogaus, kuris rūko "Dunhill".

Asmuo, kuris rūko "Blue Master", geria alų.

Vokietis rūko „Prince“.

Norvegai gyvena šalia mėlynojo namo.

Rūkantis žmogus turi kaimyną, kuris geria vandenį.

Tautybės: britas, danas, vokietis, norvegas, švedas

Namo spalva: balta, raudona, mėlyna, žalia, geltona

Cigaretės: Blend, Blue Master, Dunhill, Pall Mall, Prince

Gėrimai: arbata, kava, pienas, alus, vanduo

Naminiai gyvūnai: arklys, katė, šuo, žuvis, paukštis

Tautybė					
---------	--	--	--	--	--

17
PAVYZDYS

Namo spalva					
Cigaretės					
Gėrimas					
Gyvūnas					

Taikymas švietime

Paaīškinimas: Mįslė yra garsios Einšteino mįslės variacija. Raktas į sprendimą - pasinaudoti lentele, kuri parodys ryšius tarp žmonių ir jų savybes. Vizualus žinių ir ryšių vaizdavimas gali padėti geriau juos suprasti. Taip yra ir su minčių žemėlapiais bei panašiais vaizdiniais.

Eiga

- Mokymų vadovas paaīškino mokiniams, kad būtina lavinti loginį mąstymą ir samprotavimą.
- Mokiniams buvo pateiktas lapas su mįslių užuominomis. Vadovas paprašė jų sukurti paprastą lentelę ir ją užpildyti pateiktais duomenimis. Mokiniai mįslės sprendė individualiai.
- Mokiniai analizavo savo naudotą sprendimo būdą.

Metodologinė įžvalga

Metodai: smegenų šturmas, diskusija, MS Word/Excel lentelės kūrimas

Išplėtoti pagrindiniai gebėjimai: sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, problemų sprendimas, IT įgūdžiai.

Išugdyti kritinio mąstymo įgūdžiai: argumentavimas, sprendimų priėmimas, lyginamasis samprotavimas.

Daugiau informacijos

Nepalaikykite konkurencijos, bet bendradarbiaukite, neribokite sprendimo laiko.

Šią užduotį taip pat galima naudoti anglų kalbos pamokose.

Pritaikyta pagal:

Hoferek, S. (2018). Einsteinove hádanky 34/37. Prieiga per internetą: greenie.elist.sk.

Geroji praktika: Švietimas žiniasklaidoje

Kaip meluoti pasitelkiant statistiką

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Mokant, kaip interpretuoti informaciją, kurią mokiniai randa žiniasklaidoje, gali būti įdomu kritinį požiūrį pristatyti kaip smagų dalyką. Mokymą ieškoti paslėptų motyvų, nesusikalbėjimo, argumentavimo gudrybių, šališkumo ar to, kaip buvo manipuluojama tam tikra informacija, galima išnaudoti kaip pramogą, teikiančią malonumą ir smagumą. Ši veikla orientuota į mėgavimąsi ieškant manipuliacijų statistinėje informacijoje.

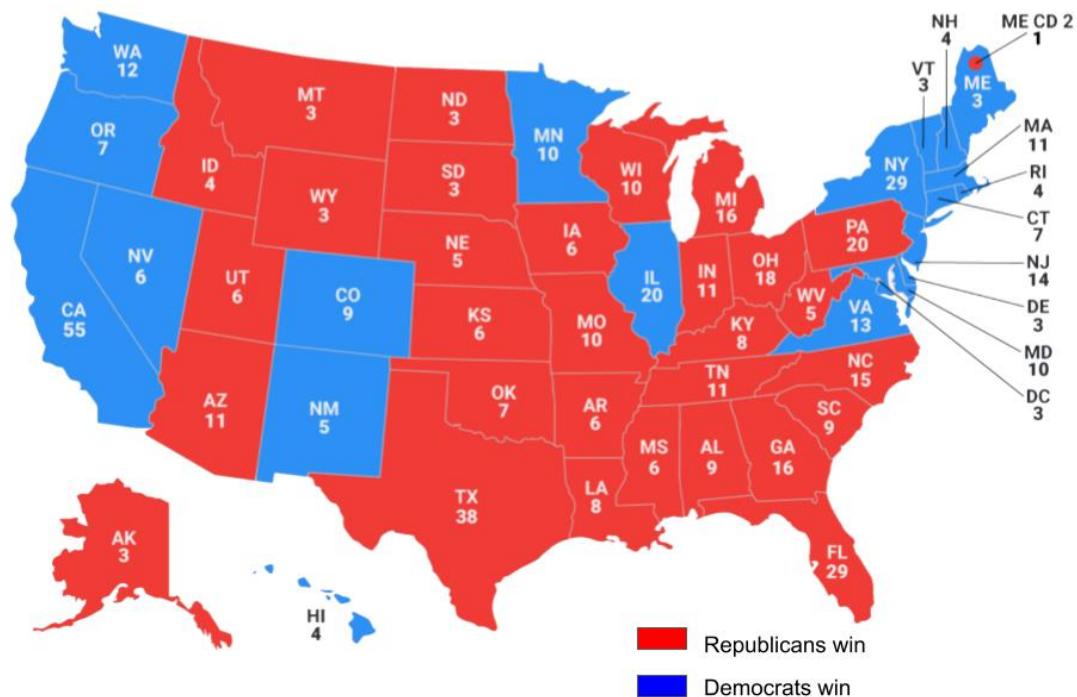
18
PAVYZDYS

Kaip meluoti su žemėlapiais

2016 m. Jungtinėse Amerikos Valstijose vyko prezidento rinkimai. *1 paveikslėlyje* pateiktas žemėlapis buvo paskelbtas laikraštyje "The New York Times": <https://www.nytimes.com/elections/2016/results/president>.

Raudona spalva pažymėtas respublikonų kandidatas Donaldas Trumpas, mėlyna - demokratų kandidatė Hilary Clinton. Paveikslas iš tikrųjų pagrįstas tikrais duomenimis. Donaldas Trumpas laimėjo šiuos rinkimus ir, be jokios abejonės, tapo Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentu. Iš paveikslėlio galime išvesti ir daugiau informacijos. Vyrauja raudona spalva, o tai gali reikšti, kad D. Trumpas laimėjo triuškinančia persvara. Tačiau pažvelkime į šią informaciją kitaip. *2 paveikslėlyje* pateiktame žemėlapyje pavaizduotas demokratų ir respublikonų, balsavusių skirtingose apygardose, skaičius. Apskritimo dydis rodo bendrą balsų skaičių, o spalva - toje apygardoje laimėjusią partiją. Tai rodo, kad pagal balsų skaičių tuose prezidento rinkimuose laimėjo Demokratų partija, tačiau pagal JAV rinkimų sistemą kiekvienoje apygardoje, nepriklausomai nuo balsų skaičiaus joje, skiriamas vienas rinkėjas. Tai lėmė, kad Rinkikų kolegijoje Donaldas Trampas gavo 306 balsus, o Hilari Klinton - tik 232, nors bendras piliečių balsų skaičius buvo 62 985 106 už Respublikonų partiją ir 65 853 625 už demokratų. Be to, antrasis žemėlapis pratyboms buvo išbalintas, siekiant parodyti, kaip stiprios spalvos gali kelti mūsų emocijas ir taip nesąmoningai valdyti mūsų mintis.

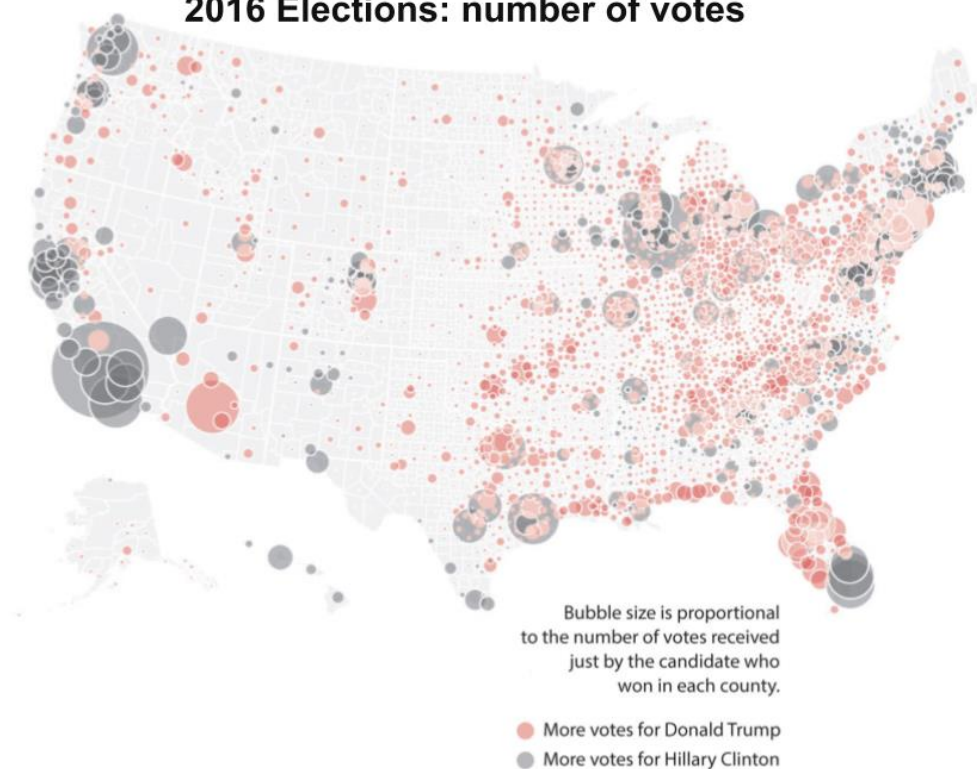
Final 2016 Electoral College map

Source: <https://www.businessinsider.com/final-electoral-college-map-trump-clinton-2016-11?IR=T>

1 pav.: 2016 m. rinkimų kolegijos žemėlapis

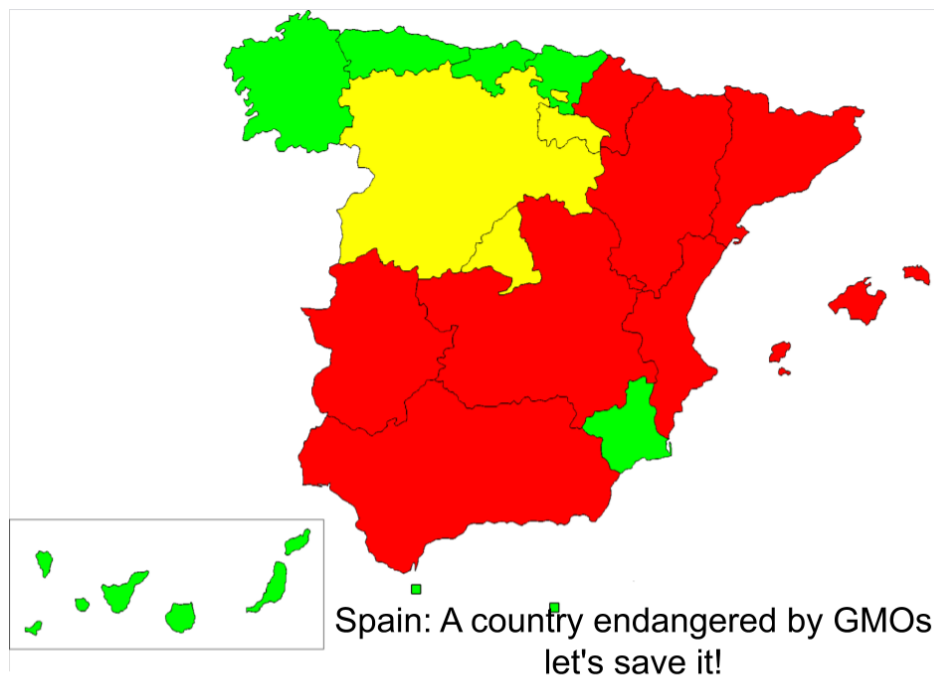
2016 Elections: number of votes

Source: How Charts Lie: Getting Smarter about Visual Information. Alberto Cairo.

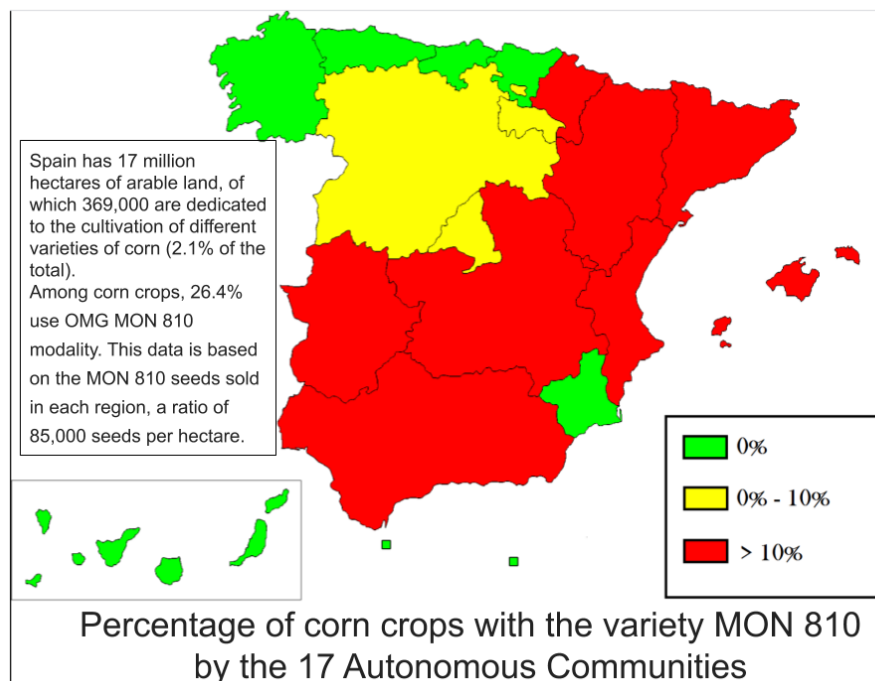
2 pav. 2016 m. rinkimų balsų skaičius

3, 4, 5 ir 6 paveikslai pagrįsti tais pačiais duomenimis, tačiau kiekviename iš jų duomenys pateikti skirtingai. Naudojamos panašios gudrybės kaip ir ankstesniuose žemėlapiuose.

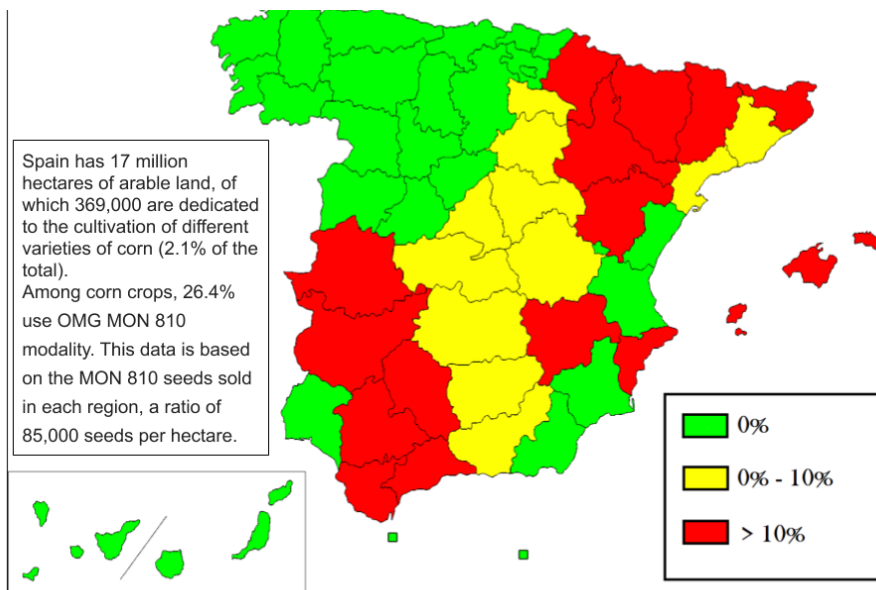
Source: <https://recuerdosdepadora.com/geografia-2/como-interpretar-correctamente-un-mapa/>

3 paveikslas: Ispanija - šalis, kuriai gresia pavojus dėl GMO

Source: <https://recuerdosdepadora.com/geografia-2/como-interpretar-correctamente-un-mapa/>

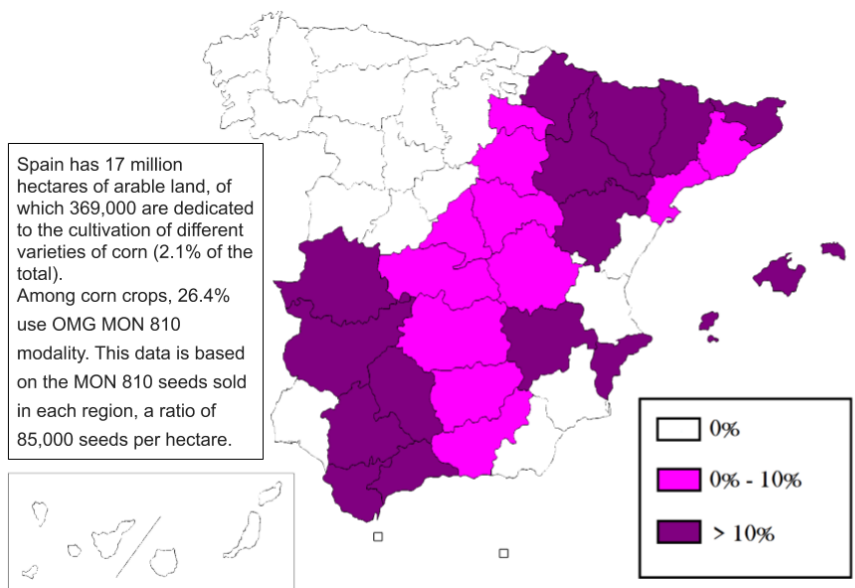
4 paveikslas: Kukurūzų su MON810 veisle pasėlių procentinė dalis pagal 17 autonominių bendruomenių

Percentage of corn crops with the variety MON 810
by the 50 provinces

Source: <https://recuerdosdepandora.com/geografia-2/como-interpretar-correctamente-un-mapa/>

5 paveikslas: Kukurūzų su MON 810 veisle pasėlių procentinė dalis pagal 50 provincijų

Percentage of corn crops with the variety MON 810
by the 50 provinces

Source: <https://recuerdosdepandora.com/geografia-2/como-interpretar-correctamente-un-mapa/>

6 paveikslas: Kukurūzų su MON 810 veisle pasėlių procentinė dalis pagal 50 provincijų (skirtingos spalvos)

Taikymas švietime:

Paiškinimas:

Pagrindinis kritinio mąstymo mokymo tikslas - parengti mokinius spręsti realaus gyvenimo problemas. Realiam gyvenime skaitydami informaciją nežinome, ar ja buvo manipuluojama

ir kaip ja buvo manipuliuojama. Geras būdas mokiniams tobulinti kritinio mąstymo įgūdžius - praktikuotis atliekant užduotis, kurių sprendimas nėra aiškus iš pirmo žvilgsnio, kaip būna sprendžiant realaus gyvenimo problemas.

Dirbdami grupėje žmonės, kurie nepasitiki savimi, gali lengviau žengti į priekį ir jaustis gerai, kad gali kažkuo prisidėti, kad ir koks menkas būtų jų indėlis.

Instrukcija:

- a) Vadovas atsitiktine tvarka suskirstė klasę į grupes po tris ar keturis žmones. Užsiėmimas buvo pristatytas kaip televizijos viktorina, kurioje yra keli vokai su skirtingais iššūkiais viduje. Iššūkius sudaro skaitymas ir analizavimas informacijos, kuri buvo iškraipyta siekiant padaryti skubotas išvadas.
- b) Mokiniais liepiama atidžiai perskaityti informaciją ir nurodyti, kaip kiekvienu atveju buvo manipuliuojama informacija. Kiekviena grupė turėtų vienu metu spręsti po vieną problemą. Per tam tikrą laiką (t. y. 1 valandą) jie gali išspręsti tiek uždavinių, kiek nori. Šiuo konkrečiu atveju ant voko išorinės pusės parašyta: „Kaip meluoti naudojant žemėlapius.“ Užduotis pateikiama tik su dviem paveikslėliais be jokio teksto. Jie turi palyginti abiejuose žemėlapiuose pateiktą informaciją ir nurodyti, kaip buvo gudraujama.
- c) Antroje užduoties dalyje grupė turi išnagrinėti keturis Ispanijos žemėlapius ir, remdamiesi tuo, ką sužinojo iš prezidento rinkimų žemėlapių, nurodyti naudotas gudrybes. Gali būti naudinga patarti grupei vienu metu pažvelgti į keturis paveikslėlius ir juos palyginti.
- d) Po kurio laiko kiekviena grupė gali pasidalyti savo išvadomis su likusia klase. Tada jie rašo dekalogą „Kaip interpretuoti žemėlapiuose pateiktą informaciją“.

Metodologinė įžvalga:

Universalūs kritinio mąstymo žingsniai:

- Nustatykite problemą ar klausimą
- Padarykite išvadas, kodėl problema egzistuoja ir kaip ją galima išspręsti
- Organizuokite ir rūšiuokite duomenis ir išvadas
- Kurkite ir įgyvendinkite sprendimus

Metodai: komandinis darbas, iššūkiai, diskusija

Ugdomi pagrindiniai gebėjimai: bendravimo, informacijos skaitymo, kritinio mąstymo, mokymosi mokytis, problemų sprendimo, bendradarbiavimo, aiškinimo.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: stebėjimas, duomenų analizė, interpretavimas, įrodymų kvestionavimas, skepticizmas, sintezė, dėmesys detalėms, statistinis raštingumas.

Pastaba: Bet koku atveju Donaldas Trumpas tapo prezidento rinkimų nugalėtoju, taigi pirmasis žemėlapis vis dėlto buvo realistiškas. Tai nėra juodai balta problema.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Grupei gali kilti sunkumų suprasti pratimą arba rasti gudrybių kiekvienu konkrečiu atveju. Vadovas gali padėti jiems padaryti išvadas, o jų sunkumus turėtų aiškinti ir parodyti kaip paties pratimo nesupratimą, o ne kaip nesugebėjimą patiems rasti sprendimą.

Grupėms gali prireikti daugiau pagalbos sprendžiant pirmąją problemą (pirmininko rinkimai), o tada panaudoti tai, ką išmoko, kuriant GMO žemėlapius. Būtinai patarkite joms vienu metu peržiūrėti visus keturis žemėlapius, kad galėtų juos palyginti.

Pastaba: konkretus atvejis „Kaip meluoti su žemėlapiais“ turėtų būti tik dar vienas iš daugelio iššūkių (bent trijų).

Kodėl išmanieji miestai turėtų tapti mūsų ateities gyvenimo dalimi.

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas

3 min. - Kas yra išmanieji miestai? - <https://www.youtube.com/watch?v=Br5aJa6MkBc>

Aplinkosaugos problemos ir globalizacija verčia mus pradėti mąstyti kūrybiškiau ir planuoti ateitį.

Mokiniai pateikia dabartinės situacijos pavyzdžių

Taikymas švietime

- 1) Įvadas i temą.
Iššūkis - išspręsti piliečių, gyvenančių ateities mieste, problemas.
- 2) Diskusija klasėje (5 min.)
Mokiniai aptars vaizdo įrašą ir pasidalys nuomonėmis.
- 3) Kritinis mąstymas: smegenų šturmas - ką galima padaryti, kad būtų sukurti išmanieji miestai.
Mokiniai atliks klasės smegenų šturmo užduotį, paskui dirbs grupėse, kad sugalvotų idėjų, kaip pagerinti personažų gyvenimą.- 10 min.
- 4) Apmąstymas (10 min.)
Mokiniai apmąstys savo „smegenų šturmo“ veiklą ir pasidalins geriausiomis ir blogiausiomis idėjomis.
Išanalizuos, kokie sprendimai pasiteisino ar nepasiteisino, nustatys, kaip patobulinti sprendimą.

Paaškinimas: technologijos sparčiai vystosi, o aplinkosaugos problemos tampa vis aktualesnės, todėl bendruomenei reikia sprendimų.

Instrukcija: vaizdo įrašo apie tvarius išmaniuosius ateities miestus žiūrėjimas: <https://www.youtube.com/watch?v=zuPIyqUc9oA>

Metodologinė įžvalga

Metodai: diskusija, darbas grupėse

Išplėtoti bendravimo, sprendimų priėmimo, kritinio mąstymo, mokymosi mokyti, problemų sprendimo, skaitmeninės kompetencijos **gebėjimai**.

Ugdomi kritinio mąstymo įgūdžiai: savirefleksija, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, pristatymo įgūdžiai, tolerancija, atvirumas skirtybėms, argumentavimas, aktyvus klausymasis, sprendimų priėmimas, lyginamasis samprotavimas.

Rezultatai - Niujorkas ir Kopenhaga:

NIUJORKAS:

- Mus supančios erdvės lanksčiai keičiasi, kad atitiktų mūsų poreikius
- Mokame už naudojimąsi erdve ar daiktu ir grąžiname jį atgal, o panaudoję perkeliame jį ant savo produkto
- Daugelis žmonių dirba namuose, perjungdami darbą ir laisvalaikį
- Visame Niujorke esantys jutikliai teikia informaciją, būtiną jo veikimui ir žmonių saugumui užtikrinti
- Visi duomenys yra integruoti ir vizualizuoti, todėl miestą galima valdyti efektyviau
- Šviesoforai ir informacinės sistemos pritaikytos taip, kad eismas vyktų sklandžiau
- Piliečiai turi tiesioginį ryšį su viešosiomis paslaugomis ir gali dalyvauti bet kuriuo lygmeniu
- Miestas, atitinkantis gyventojų poreikius
- Pastatų fasadai sulaiko CO₂ ir gamina metanolį, kurį galima naudoti kaip kurą
- Atsinaujinančiosios energijos požiūriu efektyvūs pastatai ir ekologiškas transportas sukūrė švariausią orą nuo pramonės revoliucijos laikų

Kopenhaga:

- Buvo sukurtas energijos perteklius, kuris sumažino kainas.
- Išmaniųjų tinklų atsakas
- Bendravimas su visais gamintojais ir vartotojais
- Žmonės vartoja elektros energiją, taip pat ją gamina ir kaupia
- Vairuotojai perka energiją ne piko metu, kai kaina maža
- Parkai - žalieji miesto plaučiai
- Kopenhagos uostas pakankamai švarus, kad jame būtų galima maudytis
- Vandenį filtruoja milijardai austrių

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Smegenų šturmo, darbo grupėse ir diskusijų metu mokiniai mokėsi ir analizavo dabartinę situaciją bei ateities galimybes. Jie pradėjo pateikti argumentus ir diskutuoti įvairiais klausimais.

Iš neigiamos pusės tikriausiai ne visi grupės mokiniai buvo aktyvūs ir kūrybingi.

Perkėlimo galimybės

Šią temą ir aplinkosaugos problemas galima perkelti ir į biologijos ar pilietinio ugdymo pamokas.

Faktai ar netikros naujienos?

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Atskirti, ar informacija yra faktas, ar melaginga naujiena, socialinėje žiniasklaidoje yra pat sudėtinga, kiek ir svarbu. Tik jei sugebate pasverti ir patikrinti informaciją, jei suge-
demaskuoti netikras naujienas, galite iš tikrųjų informuoti save. Šiame pratime šios tem-
imamasi linksmi.

Internete, ypač socialinėje žiniasklaidoje, kai kurios istorijos plinta ypač greitai ir plačiai. Ypač
įdomios istorijos turi didelį potencialą, kad jomis dalyvis daugybė žmonių ir taip jos bus
perduodamos toliau. Tačiau taip pat informaciją aktualiomis temomis perima ir toliau
skleidžia ne tik privatūs asmenys, bet ir žiniasklaida.

Tačiau kaip patikrinti, ar pranešimas yra teisingas, ar tiesiog išgalvotas?

Taikymas švietime:

Paaškinimas:

Mokytojas paaškina mokiniams, kad su savimi atsinešė 6 istorijas, tačiau tik kai kurios iš jų
yra tikros arba įvykusios, o kitos - išgalvotos. Prieš mokytojui pradėdant vieną po kitos
skaityti istorijas, dalyviai išsitraukia po popieriaus lapą ir prie kiekvienos istorijos patys
užrašo, ar, jų manymu, ji yra teisinga, ar melaginga, ir kodėl jie taip nusprendė.

Instrukcija:

- 1) Pirmas įspūdis
Mokytojas skaito istorijas vieną po kitos. Tarp jų jis (ji) duoda dalyviams laiko nuspręsti ir
užrašyti, ar istorija yra teisinga, ar klaidinga, ir trumpai paaškinti savo sprendimą (tik sau
ant savo popieriaus lapo).
- 2) Minčių žemėlapis: kaip ieškoti tiesos?
Dalyviai minčių žemėlapyje renka galimybes, kaip žmogus gali patikrinti pranešimo tiesą.
Visi pasiūlymai užrašomi. Mokytojas moderuoja, užduoda klausimus ir struktūruoja, bet
nekoreguoja. Taip sukurtas minčių žemėlapis lieka matomas visiems.
- 3) Grupės padalinys
Mokytojas suskirsto mokinius ir kiekvienai grupei duoda po vieną (arba dvi) istorijas,
kurias reikia ištirti.
- 4) Tiesos paieška
Kiekviena grupė ieško savo istorijos (-ų), ar ji (jos) teisinga (-os), ar klaidinga (-os). Jie
naudojasi minčių žemėlapiu kaip vadovu ir aptaria (bei patikrina), kurios galimybės yra
naudingos jų istorijai patikrinti, o kurios - ne.
Jei paaškėja, kad istorija yra teisinga, dalyvių prašoma išsiaiškinti daugiau detalių apie
šią istoriją, kurias jie pristato visai grupei kartu su informacijos šaltiniais.
Jei paaškėja, kad istorija yra melaginga, dalyviai turėtų pristatyti šaltinius arba tyrimo
kelį, kuris juos atvedė prie tokios išvados.

- 5) Pristatymas ir diskusija
- Kiekviena grupė pristato savo rezultatus. Kiti dalyviai gali užduoti klausimus ir kartu aptarti grupės tyrimo kelią.
- 6) Refleksija
- Po kiekvienos istorijos kiekvienas dalyvis pats pasitikrina, kiek teisingas buvo jo pirmas įspūdis apie tiesą ir kas lėmė teisingą ar neteisingą sprendimą. Jei tai tinka visai grupei, tai taip pat galima atlikti atviro grįžtamojo ryšio rato metu. Kai visos grupės prisistato, vėl iš naujo naudojamas minčių žemėlapis. Dalyviai aptaria, kurie iš metodų pasirodė naudingi / veiksmingi, o kurie ne. Atitinkamai galima pritaikyti minčių žemėlapi.

Metodologinė įžvalga:

Mokiniai...

- sprendžia asmeniškai jiems rūpimą problemą ir (arba) temą.
- kvestionuoja faktus
- tiria, rūšiuoja ir vertinti faktus
- peržiūri savo mokslinių tyrimų strategijas
- parengia trumpą pristatymą
- pasitikrina savo pirmąjį vertinimą, remdamiesi faktais, ir jį apmąsto

Metodai: minčių žemėlapis, darbas grupėse, pristatymas, diskusija, refleksijos ratas

Metodologiniai variantai ir (arba) galimybės:

- kitos istorijos, pavyzdžiui, regioniniame/nacionaliniame arba tam tikrame teminiame/profesiniame kontekste
- istorijų pateikimas naudojant skirtingas žiniasklaidos priemones
- galima įtraukti diskusiją apie šaltinių patikimumą

Ugdomi bendrieji gebėjimai: bendravimo, sprendimų priėmimo, kritinio mąstymo, mokymosi mokyti, skaitmeniniai gebėjimai

Išugdyti kritinio mąstymo įgūdžiai: tyrimo įgūdžiai, vertinimo įgūdžiai, pristatymo įgūdžiai, faktų kvestionavimas, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, aktyvus klausymasis, sprendimų priėmimas, savirefleksija.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Privalumai / sėkmės veiksniai:

Keičiantis individualiam darbui (pirmasis istorijos tiesos įvertinimas / asmeninė refleksija) ir darbui mažose grupelėse, visi dalyviai gerai įsitraukia, net jei jie rečiau išreiškia savo nuomonę visoje grupėje.

Kadangi tikėtina, kad tik nedaugelis žmonių žino atsakymą į „Tiesa ar melas“ klausimą apie istorijas, skatinamas dalyvių smalsumas ir jų motyvacija/interesas rasti teisingus atsakymus.

Silpnybės / apribojimai:

Mokytojas turėtų gebėti visų pirma veikti kaip moderatorius ir tyrėjas, taip suteikdamas dalyviams savęs pažinimo galimybę.

Perkėlimo galimybės

Šis metodas taip pat gali būti taikomas siekiant paskatinti mokinius nagrinėti konkrečią temą ir atlikti tolesnius tyrimus. Pasirengimo metu mokytojas ieško įvairių „faktų“ apie šią temą (pavyzdžiui, kalbos pamokose - apie vestuvių tradicijas ir papročius kitoje šalyje, IKT pamokose - apie tai, kaip mažmeninėje prekyboje vertinami, naudojami ir perparduodami premijų schemose surinkti duomenys) ir, naudodamasis tyrimų rezultatais, intensyviau nagrinėja šią temą.

Istorijos

Tai tik pavyzdžiai - istorijas galima pakeisti regioninių ir nacionalinių laikraščių naujienomis. Žinoma, galite dirbti ir su įvairių tipų žiniasklaida (bulvarinės žurnalistikos laikraščių straipsniais, „rimtais“ laikraščių straipsniais, straipsniais su nuotraukomis ir be jų, socialinių tinklų įrašais, vaizdo įrašais...).

1 Welcome, conqueror!

In 1898, during the conquest of the Spanish garrison of Guam, the Americans missed with their cannons so far that the harbour master thought they were saluting. He then went out in a boat to welcome them.

2 Rescued sounds

Unusual hobby: The Spaniard Carlos de Hita is a collector - he records sounds threatened by extinction.

3 Super Superman

The action hero Superman has saved another family - this time in real life. A family from the south of the USA had to vacate their house because of a foreclosure. While cleaning up the basement they discovered a Superman comic from 1938, which is now worth a fortune.

5 Password: 00000000

In 1962, US President Kennedy feared that his military officers would have too much freedom to launch a nuclear attack on their own and decreed that an eight-digit password would be required to launch missiles. The air force commanders, on the other hand, were more afraid of delaying a nuclear counterattack than of a colleague who had gone wild. So they set the same password for each missile - 000000000 - and wrote this hard-to-remember combination on a piece of paper so that no one would forget it.

4 Cheers

A 20-year-old Chinese man has a strange and rare gift: he can tolerate an unusually large amount of alcohol. This has already made him a star in his home town of Shenyang. Doctors have now discovered the reason: the young man not only has one liver, but two.

6 Dolphins back in Venice

Between all the news about increased COVID-19 case numbers, curfews and shortages of medical supplies, there has been some good news in recent weeks: Swans and dolphins have returned to the deserted canals of Venice.

Sprendimai

(čia tik vokiški šaltiniai)

[1 Tiesa: Ispanijos garnizonas Guame nebuvo informuotas, kad Ispanija kariauja su JAV. Kai "USS Charleston" tik pralėkė pro juos, jie laikė iššautas patrankas saliotu. Kadangi uostas nebuvo tam pritaikytas, jie negalėjo atsakyti į saliotą, todėl uosto kapitonas su dar dviem žmonėmis išėjo atsiprašyti. Ten jiems buvo pranešta apie karą. Guamas galiausiai pasidavė be kovos].

[2 Tiesa: <http://www.carlosdehita.es/>]

[3 Tiesa: <https://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/held-haelt-wort-superman-rettet-amerikanische-familie-a-710520.html>]

[4 Netiesa]

[5 Tiesa: <https://www.heise.de/security/meldung/00000000-Passwort-fuer-US-Atomraketen-2060077.html>; <https://www.wiwo.de/technologie/digitale-welt/it-sicherheit-das-gefaehrlichste-passwort-der-welt/7161110.html>]

[6 Netiesa: <https://www.nationalgeographic.de/geschichte-und-kultur/2020/03/venedig-delfinlos-virale-fakes-machen-falsche-hoffnung> - Gulbės iš virusinės žinutės nuolat matomos Burano, mažos Venecijos miesto salos, kanaluose - ne tik Corona laikais. Būtent čia buvo padarytos ir nuotraukos. „Venecijos“ delfinai buvo nufilmuoti Sardinijos uoste - už šimtų kilometrų].

Fotoreportažas

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

Kiekviena žiniasklaidos priemonė turi savo kalbą arba jų derinį, kurį naudoja skirtingo reikšmės perteikti, pavyzdžiui, fotografija dažniausiai naudoja vizualinę komunikaciją. Analizuodami žiniasklaidos kūrinius galime geriau suprasti, kaip kuriamos kūrinio prasmės ir kaip pasirinktos technologijos veikia kuriamas prasmes. Paprastai medijos (fotografija) vaizduoja tam tikrą tikrovės versiją, pagrįstą emocijomis, patirtimi, arba tiesiog perteikia tam tikrą informaciją. Reikia atsakyti į klausimą: ar kūrėjai nori, kad medijos vaizdas būtų tikroviškas? Kokia informacija naudojama, o kokia laikoma nereikšminga? Kokia informacija nebuvo pasakyta? Ar vaizdinė informacija turi įtakos mūsų požiūriui į tam tikrus reiškinius, įvykius ir žmones?

21
PAVYZDYS

Pavyzdys: Maži dienos stebuklai

Taikymas švietime:

Paaškinimas:

1. Pamokos pradžioje mokiniams pateikiamos aštuonios nuotraukos, aprašoma informacijos aktualumas, tema ir žinutė, kurią norima perteikti („Mažieji dienos stebuklai“).

Besimokantieji dirba poromis arba grupėmis po 3 ir, išanalizavę pateiktus pavyzdžius, interpretuoja ir pristato savo žiniasklaidos suvokimą. Įvertinę pateiktas nuotraukas, mokiniai

išsako savo nuomonę: kokią žinutę ir kokią emociją nuotraukos autorius norėjo perteikti šia nuotrauka ir kaip jam tai pavyko.

2. Dirbdami grupėse, mokiniai sugalvoja idėją, kurią nori perteikti fotografijoje, numato norimą efektą ir kokius fotografijos kriterijus naudos norimam rezultatui pasiekti: spalvinę kompoziciją, pagrindines detales ir pan. Numatę idėją, naudodamiesi mobiliaisiais telefonais ar fotoaparatais (arba pasirinkę nuotraukas internete), įgyvendina sugalvotą idėją per sutartą laiką. Darbo grupė pristato savo sugalvotą fotografijos idėją ir norimą rezultatą bei pakomentuoja, kokiais fotografijos kriterijais remtasi siekiant norimo rezultato, kokių priemonių imtasi šiam tikslui pasiekti ir ką norėta pasakyti. Kiekvienos grupės daryta nuotrauka (arba jų ciklas, kaip nuspręsta grupėje) turi turėti savo pavadinimą, tiesiogiai ar netiesiogiai atspindintį nuotraukos idėją.

3. Visos grupės įvertina kitų grupių sukurtą produktą ir pateikia pateiktų vaizdų interpretacijas. Itin svarbus kriterijus yra emocija, kurią žmogus jaučia žiūrėdamas į pateiktas nuotraukas.

4. Pateiktas nuotraukas galima atspausdinti, o vėliau surengti nuotraukų parodą.

Šiai užduočiai atlikti reikia: išmaniųjų telefonų arba fotoaparato, kompiuterio, vaizdo projekcijos įrangos, jei įmanoma, grafikos redagavimo programos (neprivaloma), spausdintuvo (neprivaloma).

Pastaba: Jei tai tik vienos pamokos užsiėmimas, grupėse dirbantys mokiniai patys nefotografuoja, o ieško nuotraukų internete.

Metodologinė įžvalga:

Metodai: darbas grupėse, atvejo analizė, smegenų šturmas, diskusija, apmąstymų ratas.

išvystytos pagrindinės kompetencijos: bendravimas, argumentavimas, sprendimų priėmimas, problemų sprendimas, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, skaitmeninės kompetencijos, medijų raštingumas

išvystyti kritinio mąstymo įgūdžiai: pristatymo įgūdžiai, nuomonės diskutavimo įgūdžiai, nuomonės reiškimas, savirefleksija, argumentavimas, aktyvus klausymasis, palyginimas, apmąstymas.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Privalumai / sėkmės veiksniai:

- Šios pamokos metu kūrybiškai naudojami išmanieji telefonai, o gautus rezultatus galima pritaikyti kasdieniame gyvenime.
- Dirbant komandoje idėjos visada būna labiau išstobulintos nei dirbant individualiai.
- Besimokantieji galės fotografuoti (arba pasirinkti nuotraukas) pagal savo asmeninį įspūdį, bus ugdomas besimokančiųjų kūrybiškumas.
- Mokytojas šioje užduotyje atlieka koordinatoriaus vaidmenį, iš pradžių pristatydamas žiniasklaidos svarbą šiuolaikiniame gyvenime, vėliau mokytojas yra tik padėjėjas.

Silpnybės / apribojimai:

- Kai kuriems besimokantiejiems gali pritrūkti drąsos ar žinių išreikšti savo emocijas ar nuomonę.
- Mokytojas turėtų skatinti mokinius išreikšti savo emocijas fotografuojant.

Perkėlimo galimybės

Šios pamokos pavyzdys gali būti naudojamas užsienio kalbų mokymo, socialinio darbo, bendravimo ir informacinių technologijų pamokose.

Princo laiškas

Situacijos ir (arba) problemos aprašymas:

22
PAVYZDY
S

URGENT BUSINESS PROPOSAL

WE HAVE THIRTY MILLION U.S. DOLLARS WHICH WE GOT FROM OVER INFLATED CONTRACT FROM CRUDE OIL CONTRACT AWARDED TO FOREIGN CONTRACTORS IN THE NIGERIAN NATIONAL PETROLEUM CORPORATION (NNPC). WE ARE SEEKING YOUR ASSISANCE AND PERMISSION TO REMIT THIS AMOUNT INTO YOUR ACCOUNT. YOUR COMMISSION IS THIRTY PERCENT OF THE MONEY.

PLEASE NOTIFY ME YOUR ACCEPTANCE TO DO THIS BUSINESS URGENTLY. THE MEN INVOLVED ARE MEN IN GOVERNMENT. MORE DETAILS WILL BE SENT TO YOU BY FAX AS SOON AS WE HEAR FROM YOU. FOR THE PURPOSE OF COMMUNICATION IN THIS MATTER, MAY WE HAVE YOUR TELEFAX, TELEX AND TELEPHONE NUMBERS INCLUDING YOUR PRIVATE HOME TELEPHONE NUMBER.

CONTACT ME URGENTLY THROUGH THE FAX NUMBER ABOVE.

PLEASE TREAT AS MOST CONFIDENTIAL, ALL REPLIES STRICTLY BY DHL COURIER, OR THROUGH ABOVE FAX NUMBER.

THANKS FOR YOUR CO-OPERATION.

YOURS FAITHFULLY,

3-4-95

Su tokia situacija galite susidurti realiame gyvenime. Situacijai ar problemai išspręsti reikia pakankamai žinių ir įgūdžių, taip pat gyvenimiškos patirties, įgytos panašiose situacijose. Problemos, kurios sprendžiamos mokant, nebūtinai turi apibūdinti realias situacijas. Mokymo procese optimalu naudoti atvejo analizės ir vaidmenų metodus, kad geriau suprastumėte problemą, įsijaustumėte į vaidmenį ir gautumėte daugiau nuomonių apie galimus sprendimus.

Ar kritiškai vertiname el. pašto pranešimus su sensacinga žinute?

Kritiškai vertinti neaiškias ir dviprasmiškas naujienas žiniasklaidoje ar asmeniniame bendravime elektroniniu paštu yra viena iš lemiamų asmens kompetencijų. Gebėjimas teisingai nustatyti pranešimo turinį, kad jis nekeltų pavojaus žmogaus saugumui ir finansams, yra finansinio raštingumo dalykas. Kokia yra tikrovė paprasto žmogaus gyvenime?

Vadinamieji „kontrabandininkai“ ieško patiklių, menko finansinio raštingumo žmonių ir siūlo savo „išskirtines paslaugas“. Žmonės, turintys menką kritinį mąstymą, tampa finansinių vagių ir sukčių aukomis ir yra priversti ieškoti policijos ir teisėsaugos institucijų „pagalbos“.

Finansų ekspertai pataria, kaip mokytis, kaip „neužkibti“ ir neprarasti grynųjų pinigų, kaip užtikrinti savo sąskaitos saugumą ir santaupas.

Pastaba: prie teksto galite pridėti policijos darbo per intervenciją pavyzdžių, grafikų, statistinių duomenų, vaizdo įrašų, paveikslėlių ar atvejų analizės.

Taikymas švietime:

Paaishkinimas:

Mokymų vadovai optimaliai mokosi remdamiesi atvejų analizės pavyzdžiais. Nagrinėdami modelines situacijas, kuriose aprašomas piktnaudžiavimas pasitikėjimu ir kai kurių žmonių (ne tik pagyvenusių) pažeidžiamumas, vadovai supras kritinio mąstymo svarbą: žaisdami vaidmenis, kuriuose išbandys sukčių / sukčių ir aukų vaidmenis. Tokių mokymu metu vadovas taip pat gauna optimalų ir autentišką grįžtamąjį ryšį iš mokymų dalyvių. Taikomos patirtinio mokymosi formos, o žinios vertinamos remiantis realios situacijos patirtimi, kuri atitinka žinių įsiminimo ir informacijos išsaugojimo principus.

Požiūris:

Vadovas paprašo vieno iš mokinių perskaityti užduotį.

Vadovas paprašo mokinių individualiai pakomentuoti problemą.

Vadovas klausia kiekvieno, kaip jis reaguotų į pasiūlymą.

Vadovas klausia mokinio, ar jis kada nors yra gavęs panašų laišką ar el. laišką.

Vadovas suskirsto mokinius į poras arba trejetus, kad jie galėtų žaisti vaidmenimis.

Metodologinis požiūris:

Bandome tai išsiaiškinti:

Kokių kritinio mąstymo žingsnių ėmėsi abi šalys, žaisdamos vaidmenimis?

Kokią informaciją ar duomenis šiuo klausimu surinkome atlikdami tyrimą?

Organizuojame savo išvadas ir sprendimų įgyvendinimą.

Taip pat atliekame sprendimų analizę ir sintezę (skirstymas į sėkmingus ir nesėkmingus).

Siūlomų sprendimų optimizavimo būdų nustatymas

Metodai: vaidmenų žaidimai, atvejo analizė, diskusija,

Ugdomos pagrindinės kompetencijos: bendravimas, sprendimų priėmimas, kritinis mąstymas, argumentavimas, mokymasis mokyti, problemų sprendimas, skaitmeninės kompetencijos.

Išugdyti kritinio mąstymo įgūdžiai: savirefleksija, nuomonės reiškimas, diskusijų įgūdžiai, pristatymo įgūdžiai, tolerancija, atvirumas, argumentavimas, aktyvus klausymasis, sprendimų priėmimas, lyginimas, argumentavimas.

Sėkmės veiksniai / silpnybės ir apribojimai

Kalbant apie minusus, reikia paminėti drovumą, vaidybos trūkumą vaidmeninių žaidimų veikloje.

Pliusai dažniausiai susiję su atpalaiduojančia žaidimo atmosfera, pavyzdžių realumu, patyrimu „savo oda“.

Perkėlimo galimybės

Šis pavyzdys gali būti naudojamas kalbų mokymosi, bendravimo, IT srityse.